

3η ΓΕΝΙΑ

ΕΜΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ ΓΙΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΚΗ ΧΡΗΣΗ

300 δρχ / 0,88 ευρώ

no 42

ΔΕΚΕΜΒΡΗΣ '01

point blank: πανοπτικόν / δια βίου / + 10.000 / αποδιάρθρωση
πληροφοριών / κυνηγώντας τρομοκράτες (εσωτερικού)
/ κοινοτυπίες / οι αγώνες στ' αμπάρια / για μια χούφτα κύτταρα
/ το αγοροκόριτσο / φάτε τη σκόνη του
/ το κενό και το πλήρες (του αίματος) / η ώρα σήμανε 8
/ κ.ά.

Point blank

ΠΑΝΟΠΤΙΚΟΝ

Το show ολοκληρώνεται λοιπόν κι εδω. Με επιτυχία. Μερικοί εθελοντές μέσα έξωσαν· αν αυτό είναι η ζωή... Έκατομμύρια εθελοντές έξω είδαν· αν αυτό είναι ζωή... Big Brother. Και τί έγινε;

Γράφει ο Michel Foucault στο «επιτήρηση και τιμωρία, η γέννηση της φυλακής»: ...Το «Πανοπτικόν» του Bentham έχει αυτό το πρότυπο: στην περιφέρεια, ένα δακτυλιοειδές οικοδόμημα· στο κέντρο, ένας πύργος· ο πύργος αυτός έχει μεγάλη παράθυρα που βλέπουν προς το εσωτερικό του δακτυλίου· το περιφερειακό οικοδόμημα διαιρείται σε κελιά, που το καθένα τους διαπερνά ολόκληρο το πάχος του οικοδομήματος· τα κελιά έχουν δύο παράθυρα – το ένα τους βλέπει προς τα μέσα και αντιστοιχεί σ' ένα από τα παράθυρα του πύργου· το άλλο δίνει προς τα έξω, και αφήνει το φως να διαπερνά το κελί πέρα για πέρα. Φτάνει έτσι να τοποθετηθεί ένας επιτηρητής στον κεντρικό πύργο, και σε κάθε κελί να κλειστεί ένας τρελλός, ένας άρρωστος, ένας κατάδικος, ένας εργάτης, ή ένας μαθητής· με την αντιφεγγιά της μέρας μπορείς να διακρίνεις από τον πύργο τους έγκλειστους – μικρές σιλουέτες δέσμιες στα κελιά της περιφέρειας. Το κάθε κλοιβί είναι κι ένα μικρό θέατρο όπου ο ηθοποιός είναι μόνος, τέλεια εξατομικευμένος και μόνιμα ορατός· το πανοπτικό αυτό σύστημα δημιουργεί μονάδες χώρων που επιτρέπουν την αδιάκοπη παρακολούθηση και την άμεση αναγνώριση. Κοιτολογία, αντιστρέφεται η μέθοδος του «μυπονητρονισμού» ή μάλλον, από τις τρεις λειτουργίες του – εγκλεισμός, στέρηση του φωτός και απόκρυψη – παραμένει μονάχα η πρώτη και καταργούνται οι δύο άλλες. Το άπλετο φως και το βλέμμα του επιτηρητή συλλαμβάνουν περισσότερα απ' ό,τι το σκοτάδι που, στο κάτω κάτω προσάτνει. Η ορατότητα είναι μια παγίδα.

...Το μείζον αποτέλεσμα του «Πανοπτικού» είναι, επομένως, να υποβάλλει στον κρατούμενο μια συνεχή επιτήρηση και μόνιμη, σε βάρος του, κατάσταση ορατότητας, που εξασφαλίζει την αυτόματη λειτουργία της εξουσίας. Να μονιμοποιεί τα αποτελέσματα της επιτήρησης, ακόμα κι αν αυτή είναι ασυνεχής στην άσκησή της· η τελειότητα της εξουσίας να τείνει στο να καθιστά περιττή τη συγκεκριμένη άσκηση της· το αρχιτεκτονικό τούτο συγκρότημα να είναι μια μηχανή για την εγκαθίδρυση και τη στήριξη ενός είδους εξουσίας ανεξάρτητης από εκείνον που την ασκεί· κοιτολογία, οι κρατούμενοι να παγιδεύονται και να υψίζονται μιαν εξουσία της οποίας οι ίδιοι είναι οι φορείς. Γι αυτόν το λόγο, είναι ταυτόχρονα και πάρα πολύ και πολύ λίγο να παρακολουθείται ακατάπαντα ο κρατούμενος από έναν επιτηρητή: πολύ λίγο, διότι το ουσιαστικό είναι να ξέρει ότι παρακολουθείται· πάρα πολύ, διότι δεν υπάρχει ανάγκη να παρακολουθείται πραγματικά. Γι αυτόν ακριβώς το λόγο, ο Bentham υποστήριζε πως η εξουσία πρέπει να είναι ορατή και ανεξέλεγκτη: Ορατή· ο κρατούμενος θα έχει αδιάκοπα μπροστά στα μάτια του την επιβλητική σιλουέτα του κεντρικού πύργου απ' όπου τον κατασκοπεύουν. Ανεξέλεγκτη· ο κρατούμενος δεν πρέπει ποτέ να ξέρει αν πραγματικά τον κατασκοπεύουν· πρέπει όμως να είναι βέβαιος ότι είναι δυνατός να παρακολουθείται κάθε στιγμή. Ο Bentham, για να καταστήσει αβέβαιη την παρουσία ή την απουσία του επιτηρητή, ώστε οι φυλακισμένοι να μη μπορούν, απ' το κελί τους, να διακρίνουν κάποια σιά ή να συλλάβουν κάποια παρουσία του μέσα στον πύργο, έχει προβλέψει όχι μονάχα παντζούρια στα παράθυρα της κεντρικής αιθουσας επιτήρησης, αλλά και, στο εσωτερικό της, χωρίσματα που την τέμνουν σε ορθή γωνία και, για το πέρασμα από το ένα τμήμα στο άλλο, όχι πόρτες αλλά διαιδωλόμενες διαδρομές· γιατί και ο παραμορφός παλιός, ένα φως που αμυδρά διακρίνεται, κάποια αντανακλάση σ' ένα διάνοημα, θα προδίδαν την παρουσία του φύλακα. Το Πανοπτικόν είναι μια μηχανή διαχωρισμού του ζεύγματος «βλέπω – με βλέπουν»: στο περιφερειακό κυκλικό οικοδόμημα είναι κανείς απόλυτα ορατός, χωρίς ποτέ ο ίδιος να βλέπει· από τον κεντρικό πύργο βλέπει κανείς τα πάντα, χωρίς ποτέ να τον βλέπουν.

Ο Jeremy Bentham σχεδίασε τις αρχές του «Πανοπτικού» στα τέλη του 18ου αιώνα. Ο Michel Foucault έγραψε τα πιο πάνω στα 1976. Το 1949 ο George Orwell έγραψε το «1984». Το 1999, στην Ολλανδία, ο «Μεγάλος Αδελφός» δραπέτευσε κατά κάποιον τρόπο από το μυθιστόρημα και έγινε «παιχνίδι». Και τί έγινε;

Το γεγονός είναι ιλιγγιωδώς απλό. Μια χούφτα «μέσου», συνηθισμένοι πολίτες, διαλέγονται ανάμεσα σε πολύ περισσότερους που ανταποκρίνονται στην έλξη ενός συνηθισμένου κινήτρου (που είναι οικονομικό: το έπαθλο) και διαθέτουν την «μέση», συνηθισμένη ζωή τους στην επιτήρηση. Όχι ακριβώς τη συνηθισμένη τους ζωή. Μάλον διαθέτουν την ικανότητά τους στην αναμενόμενη προσαρμογή της ζωής τους σε ορισμένους περιορισμούς. Πρέπει να ζήσουν χωρίς «έξω», με συγχάτικους που δεν έχουν διαλέξει, υπακούοντας στο οικονομικότερο των θεατών τους. Εν ολίγοις πρέπει να ζήσουν φυλακισμένοι. Αλλά είναι εθελοντές.

Μερικά εκατομμύρια «μέσου», συνηθισμένοι πολίτες απ' την άλλη μεριά, διαλέγουν ανταποκρινόμενοι στην έλξη ενός συνηθισμένου κινήτρου (που είναι ηρηχοπλητικό: η περιέργεια, η έκφραση γνώμης) να διαθέσουν τον χρόνο, τις αισθήσεις τους (βασιικά την όραση) και τις σκέψεις της συνηθισμένης τους ζωής στην επιτήρηση. Ακριβώς την συνηθισμένη τους ζωή. Ειδικά την ικανότητά τους στην αναμενόμενη προσαρμογή της σε ορισμένους νεωτερισμούς. Πρέπει να δουν χωρίς απορία την διάρρηξη του «ιδιωτικού», πρέπει να δουν χωρίς αναστολή το πιθανό «μυστικό του σπιτιού», υπακούοντας με αυτοπεποίθηση σε μια ταπεινή παρότρηση. Εν ολίγοις πρέπει να ζήσουν φύλακες. Αλλά είναι εθελοντές.

Το «Πανοπτικόν» του Bentham, από τοπολογική άποψη, μοιάζει αντεστραμμένο. Στον περιμετρικό δακτύλιο (του θεάματος), στα μικρά γυλάδες κελιά, είναι εγκαταστημένοι οι επιτηρητές. Στον κεντρικό πύργο έχουν τοποθετηθεί οι επιτηρούμενοι. Όμως αυτός θα ήταν ο μοναδικός τρόπος για να εμποδισθεί κοινωνικά ο διαχωρισμός «με βλέπουν – δεν τους βλέπω» εστιασμένος στο έσχατο καταφύγιο του αστικού τρόπου ζωής: την ιδιωτικότητα. Αυτός θα ήταν ο μοναδικός τρόπος να διδαχθεί σε μεγάλη έκταση η απόλαυση της επιτήρησης: να μοιραστεί το «δικαίωμα» του επιτηρητή σε εκατομμύρια πεινασμένους (ή, απλά διαθέσιμους) γι' αυτό.

Όμως αυτή η αντιστροφή είναι τακτικός ελιγμός. Μοιάζει με το να εκπαιδευτούν οι ίδιοι συνηθισμένοι πολίτες σε κάτι άλλο, στο οποίο δεν θα είχαν αντίρρηση, μόνο που είναι άχρηστο σήμερα: στην εξόντωση των αδίστακτων σκύλων. Μόλις κάποιος συνηθισθεί στο έντολο αίμα (βλέμμα) είναι ικανός για τα περαιτέρω. Γιατί αυτοί που απολαμβάνουν το «παιχνίδι» της επιτήρησης και της διάλυσης της ιδιωτικότητας, είναι οι ίδιοι επιτηρούμενοι. Και θα γίνουν πολύ περισσότερο στο μέλλον, έτσι, καθώς γλυκαίνονται. Τα ακίνητα τηλέφωνα τους μοιρούν να μεταφέρουν τις ιδιωτικές συνομιλίες τους στα δωμάτια ακόμα κι αν το ακουστικό είναι στη θέση του· το internet είναι μια μεταπητή είναι κιόλας «χαφιεδόμενη» από μικροπρογράμματα που «σκουπίζουν» τα περιεχόμενα των σεληρών τους δίσκων δίνοντας αναφορά σε κάποια εταιρεία· τα κινητά τους τηλέφωνα σε λίγο θα προσδίδουν τη θέση τους στην πόλη· στα μαγαζιά και στους δρόμους κάμερες καταγράφουν τις βόλτες τους· ολιστωπτικές τους κάρτες αποκαλύπτουν το είδος των εμπορευμάτων που προτιμούν. Λέπουν, αφραλάως, κάμερες εικόνατετρώωσης λήψη στα δωμάτια τους. Γενικά θα ήταν μάλλον άχρηστες. Ειδικά όχι και τόσο. Ο κεντρικός επιτηρητής δεν έχει χρόνο για αδιάφορο μπανιστήρι. Γι' αυτό εξάλλω βρίσκεται στη θέση του.

Το «Πανοπτικό» εξακολουθεί να ισχύει όπως το συνέλαβε ο Bentham, σαν εφαρμόσιμη πρόταση εξουσίας, διευρημένο έξω από την τυπική φυλακή, στη διευρημένη φυλακή του εμπορευματος και της ιδιοκτησίας. Στα κελιά / σπίατα των εκατομμυρίων θεατών του «Big Brother» παραμένουν στη θέση τους οι μικροί ηθοποιοί / κρατούμενοι. Μόνο που ο ρόλος τους έχει εμπλουτιστεί: πρέπει να είναι ενγαστημένοι αφού τους μοιράζονται μερικά από τα σκουπίδια της επιτήρησης.

Μικρές, θλιβερές σιλουέτες, δέσμιες. Μαθαίνουν να βλέπουν, για να μάθουν να μην ξέρουν πως τους βλέπουν να βλέπουν. Και ξεχνάνε να προσέχουν.

ο βασιλιάς των παπουτσιών

Ο υπαίθριος έμπορος στη φωτογραφία είναι αφγανός. Αλλά δεν είναι αυτός ακριβώς ο λόγος που αξίζει λίγο την προσοχή μας. Πουλίζει μεταχειρισμένα παπούτσια - αλλά είναι ένας σωρός, και όχι τακτοποιημένα ζευγάρια, όπως έχουμε μάθει εμείς οι πολιτισμένοι ότι γίνονται τέτοιες δουλειές. Τι στο διάολο; Φαίνεται πως οι όποιοι πελάτες του απολαμβάνουν - ή, απλά, έτσι έχουν μάθει - να ψαχουλεύουν το σωρό αναζητώντας το ταιρί κάθε παπουτσιού.... Αυτό, καταλαβαίνετε, είναι χρονοβόρα διαδικασία. Αλλά είναι «χειροιαστή» με ολόκληρη τη σημασία της λέξης: ερευνητική, περιεργαστική, απτική, «αισθησιακή» όχι για την όραση, αλλά για την αφή, ακόμα και την όσφρηση...

Το λέμε επειδή αυτό το είδος του εμπορίου, είναι με εμπόριο, αλλά δεν έχει καμία σχέση με τον ορθολογισμό (μέσα ή έξω από εισαγωγικά) του δυτικού εμπορίου: την τυποποίηση, τη χρονομέτρηση της αγοράς, την τακτοποίηση, την απεύθυνση αποκλειστικά στην όραση (ακόμα και τα φρούτα «απαγορεύεται» να τα ψαχουλεύει κανείς...)

Το να παζαρεύουν σ' ένα χρόνο που δεν τους κυνηγεί και δεν τον κυνηγάνε, το να ψαρεύουν ναωχελικά παπούτσια μεταχειρισμένα από μια θάλασσα διαφορετικών, αυτά και άλλα πολλά παρόμοια, θα χρειαζόταν πολλές βόμβες να πέσουν, και πολλές ανθρωπιστικές βοήθειες να μοιραστούν, για να τα καταστρέψουν οι κύριοι. Το εμπόριο και το εμπόρευμα έτσι όπως το ξέρουμε, δεν είναι αναπόφευκτο. Είναι ωμό και βίαιο.

ΠΕΡΙ ΠΟΛΕΜΟΥ
Michael Ignatieff: Εικονικοί πόλεμοι
Economist: Ανθρωπιστικές επεμβάσεις

Τί λένε οι «θεωρητικοί» των αφεντικών για το μέλλον του μιλιταρισμού τους; Τεχνολογικά αναδιάρθρωση του στρατού - νέοι συσχετισμοί - νέες «πδικές»...

Μια έκδοση της **Λέσχης κατασκόπων του 21ου αιώνα**

η ταυτότητα, το είδωλο

Η τελευταία αποσκευή που απομένει στον / στην καθένα / καθεμιά (ακόμα κιαν από κάποια αναποδιά της τύχης φτάσει κοντά σε εκείνο το σημείο της ελευθερίας όπου τίποτα δεν μένει για να το χάσει) είναι η ιδέα που έχει για τον εαυτό του / της. Λέγεται αυτοπεποίθηση. Μοναδικός μπουσούλας στα ζόρια.

Το εμπόριο άργησε, αλλά κατάλαβε την σημασία του πράγματος. Μπορεί να χάσεις τον εαυτό σου; Θαυμάσια: *κάνε τον εαυτό σου ιδιοκτησία σου. Την έσχατη ιδιοκτησία σου.* Γιατί αν η ιδέα που έχω για τον εαυτό μου είναι αυστηρά προσωπική, απ' ότι υλικά και να την φτιάχνω ή να την χαλάω, είναι αδέσποτη στα νταραβέρια. Διαμορφώνεται και διαμορφώνει, καταρρέει και υψώνεται η αυτοπεποίθηση - αλλά δεν ανταλλάσσεται. Κι αυτό ήταν που έπιασε τον εμπόριο: αν δεν μάθω (τους πελάτες) να συν/αλλάσσουν ακόμα και τον εαυτό τους, αν δεν τους μάθω να παζαρεύουν τις ιδέες τους για τους εαυτούς τους, πάντα θα μου διαφεύγουν: *Κάντε την αυτοπεποίθησή σας την εικόνα της! Just do it!* Τα υπόλοιπα είναι εύκολα.

Το κόλλη, αν καταλάβατε για τι μιλάμε, έχει πετύχει. Ο προσανατολισμός της πεποίθησής μας για εμάς στην επιφάνεια του εαυτού μας (και υπάρχουν διάφοροι ειδών «επιφάνειες», απ' το ντύσιμο και το μακιγιάζ ως τις χειρονομίες και το στιλιζάρισμα των εκφράσεων) τραβάει τους πάντες (ή σχεδόν...) απ' το μονίκι όχι απλά στην αγορά - στον τόπο των συναλλαγών - αλλά ακόμα πιο βαθιά. Στο άγχος της πόζας. Η αγορά των στιλ δεν είναι μόνο μια αγορά επιφανειών του εαυτού μας· είναι μια επιφάνεια η ίδια. Κρύβει από κάτω ένα απέραντο ψυχοπορνείο.

Η ιδιοκτησία της εικόνας του / της έγινε για τον καθένα ο τελευταίος (ξεπεσμένος!) πλούτος - και μαζί μαρτύριο. Νύχια και δόντια για να γλυτώσει η επιφάνεια μου - νύχια και δόντια που χαράζουν την επιφάνεια των άλλων.

Στην επόμενη έφοδο που θα αξίζει το όνομα επανάσταση ανάμεσα στα άλλα που θα συμβούν θα είναι να πέσουν αυτά τα λείπια που αποκτάμε υπερρασιζούμενοι το φαίνεσθαι μας. Κανείς, καμμία δεν θα θέλει να αντιμετωπίζει τον εαυτό του / της σαν ιδιοκτησία· κανείς, καμμία δεν θα θέλει την τυρραγία της επιδερμικότητας των σκέψεων, των αισθήσεων, των επιθυμιών.

ο καλός ο τζιτζικας ξέρει κι άλλο μονοπάτι

<p>Αυτό το καλοκαίρι δε θα συμβιβαστεί με τίποτα. Θα κάνεις τις θετικές σου αναθεωρήσεις.</p> <p>Θα ταξιδεύεις σε μέρη εξωτικά.</p> <p>Θα πας κρουαζιέρα στις πιο όμορφες θάλασσες.</p> <p>Θα διασκεδάσεις... θα ξεκαρτυσάς...</p> <p>Θα χαλαρώσεις... και...</p> <p>Θα απολαύσεις κάθε στιγμή του καλοκαιριού.</p> <p>Επίσης σου αρέζει...</p>	<p>ΔΑΝΕΙΟ ΕΘΝΟΔΙΑΚΟΠΕΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> • με προνομιώδη επιτόκιο 8,5% • έκτακτη σφ 6 έως 36 ισόπερα μηνιαίες δόσεις • δυνατότητα κλήρωσης τριμηνιαίας δόσης έως και 3 μήνες μετά από τη λήξη του δανείου. • σφ 500.000 έως 1.000.000 € • η € 1.467,35 - € 2.984,70 • Άμεση σσδάρση για τα πρώτα στις στις πληρωμές κάρτας της Εθνικής Τράπεζας. • MASTERCARD ή VISA • χωρίς υποβολή δικαιολογητών στήριξη • έως και 30/9/11
<p>Και όλα αυτά χάρη στο Δάνειο ΕΘΝΟΔΙΑΚΟΠΕΣ της Εθνικής Τράπεζας.</p> <p>Έως 1.000.000 € σφ, η € 2.984,70 και με τους καλύτερους όρους, σου δίνει τη δυνατότητα να τοποθετήσεις στο υπέροχο μέρη της Ελλάδας οι τόπους μακρινών...</p> <p>Δάνειο Εθνοδιακοπές! Αυτό το καλοκαίρι θα είναι το υμώρο της ζωής σου!</p>	

κάνει τις εθνοδιακοπές του το καλοκαίρι και το χειμώνα παίρνει άλλο δάνειο για να αγοράζει κλιματιστικό ΚΙ ΕΤΣΙ ΕΙΝΑΙ ΠΑΝΤΑ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ!!!

η (ίδια) ιστορία έχει κέφια

στρωθεί λαοί

ΤΙΠΟΛΕΜΙΚΟ ΣΥΜ

Ιουριάς

έξω το ΝΑΤΟ», τα συνθήματα βράδυ

Όλοι με μια φωνή φώναξαν και ξαναφώναξαν «Εμπρός λαέ μη σκύβεις το κεφάλι, ο μόνος δρόμος είναι αντίσταση και πάλη», παροτρύνοντας έτσι όλους όσοι στέκονταν στα πεζοδρόμια και κοιτούσαν την πορεία να πορευτούν μαζί τους. Να διατρανώσουν έτσι τη θέλησή τους για ειρήνη και την απόφασή τους να αγωνιστούν για να την εδραιώσουν. Μάλιστα, έξω απ' τη Βουλή μέλη των πανελληνίων Ομοσπονδιών Αστυνομικών, Πυροσβεστών και Λιμενικών υπαλλήλων, έκαναν παράσταση διαμαρτυρίας με θεσμικά και οικονομικά αιτήματα. Χειροκρότησαν την πορεία που περνούσε από μπροστά τους και εισέπραξαν το αντίστοιχο χειροκρότημα.

Στο «Πενήντα χρόνια ΝΑΤΟ, η ίδια ιστορία, χούντες, πόλεμοι, τρομοκρατία» η

Από πρώτη ματιά είναι ήδη γνωστοί. Μερικοί έχουν την ονειροπόλα έκφραση υπάλληλων που συνεχίζει τον ύπνο του εν ώρα υπηρεσίας – και πολύ καλά κάνουν, αν το μπορούν. Άλλοι όμως έχουν το ύφος του «είμαι και πολλά κιλά μπάτσος» και «πίσω φίδα, περνάει η εξουσία». Αυτοί οι τελευταίοι κρατάνε μέρος του μέλλοντος της δημόσιας τάξης στα χέρια τους: από την αρχή του 2002 οι δημοσιοπάτοι γίνονται χοροφύλακες, εμπλουσιμένοι σε καθήκοντα και αρμοδιότητες. Υπολογίζεται πως θα γίνουν μια δύναμη δέκα χιλιάδων μπάτσων. Ενδεικτική η αναβάθμισή τους είναι η αλλαγή στο «οργανωτικό» μοντέλο, που τους φέρνει στα προθήρα του υπουργείου της δημόσιας τάξης: θα αποτελούν ένα ενιαίο («διαδοχικό») σώμα, με κατά κάποιον τρόπο «ομοσπονδιακή» άρθρωση – κατά δήμο. Φυσικά οι άλλοι μπάτσοι, οι «κανονικοί», θα τους εκπαιδεύουν τακτικά. Οι νέοι δημοσιοπάτοι θα μπορούν να κάνουν ανάμεσα σε άλλα «εξακριβώσεις ταυτότητων», και επειδή δεν έχει ανακονισθεί τίποτα για «προσαγωγές» θα πρέπει λογικά να συνεργάζονται με τα κατά τόπους αστυνομικά τμήματα. Θα είναι, τελικά, ένα είδος «χλιδαρής εμπροσθοφυλακής» της κυρίως αστυνομίας.

Θα σπλοφορούν; Όχι – αλλά πρέπει να προσθέσουμε «προς το παρόν». Γιατί κάποι θα μπλέξουν σε (ή θα προκαλέσουν) μανούρα και τσαμπουκά, οπότε θα «κινδυνεύει η ζωή τους», οπότε....

Η «βιαστική» μαζικοποίηση των σωμάτων ασφαλείας στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, όπως επίσης και η τεχνολογική/νομική αναβάθμισή τους, θα πρέπει να εννοηθεί με διαφορετικό τρόπο από την παραδοσιακή ακροαριστερή ιδέα περί «όξυνσης της καταστολής». Συγκρινόμενες οι τωρινές καταστάσεις με αντίστοιχες άλλων δεκαετιών δείχνουν πως η πρακτική καταστολή (ή, πιο σωστά, αυτό που πολιτικά αναγνωρίζεται σαν «καταστολή») είναι πολύ μικρότερη: απλόντατα επειδή δεν υπάρχουν ούτε τα μαζικά κινήματα άλλων εποχών, ούτε – πολύ περισσότερο – οι οργανωμένες αντίδικτες διαθέσεις. Από την άποψη της καταστολής αυτής καθ' εαυτής ο τωρινός αστυνομικός στρατός είναι χωρίς πείρα: πού να την αποκτήσει άλλωστε;

Εκεί που υπάρχει η έμφαση και η στόχευση του κράτους σήμερα, εκεί που υπάρχει πραγματική «υπερπαραγωγή», είναι στον μαζικό προληπτικό εκφοβισμό, στην επιβολή ενός αστυνομικού «κλίματος ασφαλείας». Κι αυτό είναι διεισδυτική επιλογή των αφεντικών, που – όσο καν φαίνεται περίεργο – συνδυάζεται κάποτε με την «εγκατάλειψη του ελέγχου περιοχών δευτερεύουσας σημασίας» (γκέτο) όπου η αστυνομική επιτήρηση θα ήταν ισχυρά κατασταλτική έχοντας όμως αναπόφευκτα απώλειες από την μεριά των μπάτσων. Παράδειγμα πρόσφατο και ελληνικό: πρόσφατα το Ζεφύρι.

Η προληπτική – και σε γενικές γραμμές με «καθαρά χέρια» μέχρι τώρα – ασφύξια της δημόσιας τάξης, (που έχει σαν άλλοθι την υποτιθέμενη «εγκληματικότητα» των υποτιμημένων τμημάτων της κοινωνίας, ας πούμε των μεταναστών...) έχει διαβρώσει πολύ ισχυρά τις παραδοσιακές «αντικατασταλτικές εναισθησίες». Αυτό που χρησιμοποιείται σαν δεδομένο από τη μεριά του κράτους είναι η κοινωνική απαίτηση για ασφάλεια – που κατά την εκσυγχρονιστική λογική επιτυγχάνεται με την διαρκή παρέμβαση των οργάνων της τάξης, και τους «χαμηλής έντασης» διαρκείς ελέγχους. Το κέντρο βάρους της κρατικής μέριμνας έχει μετατοπιστεί από την «παραγωγή παραδειγματικών ακραίων πράξεων βίας» (π.χ. δολοφονιών, ξιλοδαρμών κλπ που πάντως συνεχίζονται κανονικά) στην «παραγωγή γενικευμένων συνθηκών «ήπιου» ελέγχου. (Το ποιά είναι η διαφορά ανάμεσα στην πρόκληση φόβου μέσω «παραδειγματικής τιμωρίας» και μέσω της «εδαφοκυριαρχίας», το ποιες είναι οι προϋποθέσεις για κάθε μοντέλο και ποιες είναι οι συνέπειες του, είναι κάτι που σε άλλη ευκαιρία θα δείξουμε αναλυτικότερα). Προφανώς είναι εντελώς διαφορετικό το να ενοχλείται κανείς με μια μπάτσικη δολοφονία, από το να ενοχλείται με την πρόκληση χιλιάδων καινούργιων μπάτσων. Και για να αντιμετωπιστεί ανταγωνιστικά αυτό το δεύτερο δεν είναι καθόλου αρκετή – κάποτε μάλιστα μπορεί να είναι και αποτροπασανατολιστική – η αναμονή δολοφονιών.

Το να απομονωποιηθεί, από ένα μέρος της κοινωνίας, το φετίχ της ασφάλειας στην γενικότητά του, είναι πολύ δυσκολότερο από το να καταγγελθούν οι «ακραίες» πρακτικές της αστυνομίας. Το δεύτερο, σε τελευταία ανάλυση, έχει γίνει στην Ελλάδα από την σκοπιά της υπεράσπισης ενός ηθικού και δικαίου «κράτους πρόνοιας»: αν υπήρξε μαζικό υποκειμένο «εναισθησιών» απέναντι στην κρατική τρομοκρατία και αυθαιρεσία ήταν ακριβώς για όσο καιρό το ελληνικό κράτος δεν είχε να επιδείξει άλλο μοντέλο «παροχής υπηρεσιών ασφαλείας» εκτός από τον υπερβάλλοντα ζήλο των οργάνων του. Επών την στιγμή όμως που το μοντέλο άλλαξε, κι από την στιγμή που το αστυνομικό πλέγμα κατάρρε να καλλιετείται όλο και μεγαλύτερο μέρος «χώρους» χωρίς να δίνει μάχες, τόσο στις πόλεις όσο και στην ύπαιθρο, το θέμα μπαίνει με διαφορετικό τρόπο.

Τόσο το χειρότερο για εμάς θα πετσει – και δεν θα έχετε δίκιο! Για να θεωρηθούν στην πράξη εχθρικοί, από τμήματα της κοινωνίας, οι (προς το παρόν άοπλοι) δημοσιοπάτοι – κι αυτό είναι ένα παράδειγμα, τα «πεζά περιπόλα» θα μπορούσαν να είναι ένα δεύτερο, τα κάθε είδους «μπλόκα» ένα τρίτο... – δεν είναι κάτι που αντιμετωπίζεται «περιμένοντας» να σκοτώσουν κάποιον! Αλλά... πώς;

Έλληνες συνοριοφύλακες σε (φωτογραφική) ετοιμότητα.

Ας πάει κανείς να τους φωνάξει «όχι στον πόλεμο ρεεε». Να δούμε ποιοι είναι οι περισσότερο σκύλλοι: αυτοί με τα 4 πόδια ή εκείνοι με τα 2;

Μερικές δεκάδες ή εκατοντάδες (ανάλογα με την αίσιοδοξία...) ντόπιοι μπάτσοι

ώστε να περισσεύουν και για εξαγωγή

είναι διαθέσιμοι για λογαριασμό του «ευρωπαϊκού» σώματος – που θα δημιουργηθεί στα πλαίσια ανάλογων συμφωνιών και μεθοδεύσεων με εκείνες του «ευρωπαϊκού». Η αλήθεια είναι πως αυτοί οι 5000 ευρωπαϊκοί (για τόσους μιλάνε) ακόμα κι αν ήταν έτοιμοι, με τα δάκτυλα στην σκανδάλη, δύσκολα θα μπορούσαν να αποτελέσουν ενιαίο μηχανισμό πριν γίνει η ουσιαστική «ενοποίηση» των νομικών/δικαστικών συστημάτων όλων των ενδιαφερόμενων κρατών. Φιλότιμες προσπάθειες γίνονται – όπως αυτή η τελευταία για έναν κοινό ευρωπαϊκό ορισμό της «τρομοκρατίας». Αλλά υπάρχουν εξίσου φιλότιμες δυσκολίες: κάθε κράτος χωριστά «αντιπροσωπεύει» κατά κάποιον τρόπο έναν διαφορετικό «συμβατικό» τόσο ιδεών (περί εγκλήματος, περί τιμωρίας, περί αστυνομικής δράσης, ακόμα και περί ανοχής) όσο και συμφερόντων. Αυτοί οι συσχετισμοί δεν είναι σκόπιμο (λένε τα αφεντικά τα ίδια...) να καταργηθούν ενοποιούμενοι πανευρωπαϊκά, γιατί κάτι τέτοιο εκτός όλων των άλλων θα είναι και ψευδές: όπως και να το κάνουμε, με «δημοκρατικές διαδικασίες» δεν μπορεί να ταιριάξουν συνολικά ούτε οι απόψεις των φιλανδών για την «τιμωρία» με εκείνες των ελλήνων, ούτε οι εμπειρικές ανοχές τους: που ωστόσο είναι συστατικές, και οι μεν και οι δε, για κάθε κοινωνικό σχηματισμό.

Επιπλέον (παρατηρούν τα ίδια τα αφεντικά) δεν θα ήταν καθόλου φρόνιμο, να «δρουν» «ξένοι» μπάτσοι εδώ κι εκεί – τουλάχιστον όχι μπροστά στα μάτια του κόσμου. Γιατί είναι πολύ εύκολο να «τα πάρει» κανείς εναντίον ενός π.χ. γερμανού μπάτσου σε γαλλική πόλη (υπάρχουν και οι γαμημένες μνήμες...) ή το ανάποδο.

Συνεπώς το «ευρωπαϊκό» σώμα, αν οπότε φαίνεται πραγματικά, θα είναι από τη μια μεριά «συντονιστικές υπηρεσίες» μεταξύ των εθνικών μπάτσων κάθε χώρας, κι από την άλλη μια «πολυεθνική δύναμη» αστυνομική κατάκτησης τρίτων, «μη ευρωπαϊκών» χωρών – σε συνεργασία, εννοείται, με αντίστοιχα «πολυεθνικούς» στρατούς.

Και τί γίνεται απέναντι (και) στον αστυνομικό μπερλιόζο; Προς το παρόν μαζεύουμε ερωτηματικά. Δεν είναι τίποτα σπουδαίο, σύμφωνο, αλλά τουλάχιστον να ξερουμε τι συμβαίνει.

Ήρθε λοιπόν το κρύο και η κακοκαιρία. Λογικά θα πρέπει να χειμώνας και στην κεντρική Ασία. Λέμε «λογικά» επειδή δεν αποκλείεται αύριο να μάθουμε, να μας πλ η ρο φ ο ρ σ ο υ ν πιο σωστά, ότι ένας λαμπρός ήλιος στέκεται κρεμασμένος σε εικοσιτετράωρη βύσση πάνω απ' το Αφγανιστάν. Ο ήλιος του πολιτισμού βέβαια... Γιατί ο πόλεμος εδώ και δεκαετίες, οι πόλεμοι που διεξάγουν οι – κατά δήλωσή τους – πλέον πολιτισμένοι του πλανήτη είναι έργο δεινών. Η «πληροφοριακή» τους διάσταση, η προπαγάνδα τους, είναι μονταρισμένη στην αιώνια νίκη: κι έχει αυτήν την ύπουλη σκοπιμότητα: να αναγνωρίζονται νίκες που εκ των προτέρων είχαν προδιαγραφεί νοσηματικά στα κεφάλια των υπηκόων. «Νικάμε, επειδή δεν θα μπορούσαμε παρά να νικάμε».

Γιατί ο πόλεμος εδώ και δεκαετίες, οι πόλεμοι που διεξάγουν οι – κατά δήλωσή τους – πλέον πολιτισμένοι του πλανήτη είναι έργο δεινών. Η «πληροφοριακή» τους διάσταση, η προπαγάνδα τους, είναι μονταρισμένη στην αιώνια νίκη: κι έχει αυτήν την ύπουλη σκοπιμότητα: να αναγνωρίζονται νίκες που εκ των προτέρων είχαν προδιαγραφεί νοσηματικά στα κεφάλια των υπηκόων. «Νικάμε, επειδή δεν θα μπορούσαμε παρά να νικάμε».

Αισιοδοξία για τη νίκη από τις αγορές

Χαιρετίζοντας την πτώση της Κομπόλα και ανακηρύσσοντας από την επικρατεία δ... (από τον Νίκο Μανωλάκη)

Είπαμε και το ξαναλέμε πως το Αφγανιστάν είναι μια ασήμητη περίπτωση στην παγκόσμια αναμέτρηση εξουσίας, δύναμης, λεηλασίας. Είναι ένας «εχθρός ευκαιρίας». Ένα πεδίο μάχης τόσο «εξωτικό» ώστε να εγκατασταθούν χωρίς κόπο, χωρίς αντιρρήσεις, χωρίς παρενέργειες τα δεδομένα μιας εμποχίας θηριωδιών. Αγχωμένα ψυχραιμοί κάποιιοι θα σκεφτούν ότι ποτέ δεν υπήρξε κάτι διαφορετικό στην καπιταλιστική βαρβαρότητα, και πως τα υπολείματα του αίματος είναι ναυπά ακόμα εδώ ή εκεί, από χτες. Αυτό είναι εν μέρει μονάχα σωστό: ο κόσμος δεν έχει κανένα λόγο πια να είναι αυτός που ήταν, και έχει κάμποσους λόγους να είναι χειρότερος.

Γιατί; Το εθνικό συμφέρον επιβάλλει αυτή την «θυσία»: να βρισκόμαστε στρατιωτικά εδώ, εκεί, παρα πέρα. Είναι μια φρεσκαρισμένη ιδέα που απλώνει τους κανόνες της παντού. Για να μην τρέχετε μακριά θα την ακούσετε από το στόμα κάθε έλληνα πολιτικού, θα την ακούσετε να κάνει ηχώ στην βαθύτατη κοινωνική σιωπή.

Οι αλλαγές στους «εσωτερικούς» συσχετισμούς των μητροπολιτικών κρατών και η «δικαιολόγηση» του милитарισμού είναι πολύ καθοριστικότερα γεγονότα, για το σήμερα και το αύριο του καπιταλισμού από την αφγανική εκστρατεία αυτή καθ' εαυτή. Το Αφγανιστάν είναι πολύ μακριά (από την Ευρώπη) και πολύ μικρό για να χωρέσει τις αιμοβόρες φιλοδοξίες τόσο και τόσων.

Δύο άλλα κράτη, το ρωσικό και το κινεζικό, «προβάλλονται» απ' την προπαγάνδα να έχουν τους δικούς τους «εσωτερικούς» λόγους να συγκατανεύουν στην εξόντωση μερικών χιλιάδων «φανατικών τρομοκρατών» ισλαμιστών: την Τσετσενία και την επαρχία Ξινγιάνγκ. Οποία φαύλη μετριοφροσύνη λοιπόν, και την οποία πρέπει να πιστοσύμε: την ώρα που μερικοί κατακτητές ξεκινούν πάνοπλοι, άλλοι (ολιγαρχικές προφανώς) αυτοπεριορίζονται να συμριζούν τα του οίκου τους.... Εν τω μεταξύ μέχρι χτες (μέχρι το κα-

λοαίρι που πέρασε) μπορούσε και να διακρίνει πίσω από δηλώσεις και χάρτες ότι το «ατσενσικό πρόβλημα», στο τμήμα όπου του ρωσικού κράτους τουλάχιστον, δεν είχε καμία συσχέτιση με το Αφγανιστάν, (αλλά υποδαυλιζόταν με την ευγενή συνδρομή του τουρκικού κράτους, και την ύψηλη γεωπολιτική ευθύνη του αμερικανικού. Αλλά όχι! Μετά την 11η Σεπτεμβρίου οι μάγισσες άλλαξαν τα μάγια τους, και το ρωσικό κράτος σκέφτηκε να λύσει τα «προβλήματα» του δικτά

αποδιάθρωση

της Καστίγια προσφέροντας στο αμερικανικό ευκαιρίες ανατολικά της... Το δε κινεζικό κατέληξε στο σοφό συμπέρασμα ότι είναι προτιμότερο, αν χρειαστεί, να αερομαχεί με αμερικανικά κατασκοπευτικά σε δύο αντιδιαμετρικές πλευρές των συνόρων του, παρά σε μία μονάχα, εκεί στην ανοιχτή θάλασσα ανατολικά του...

Η καλλιέργεια της ιδέας μιας «αποκλειστικά αμερικανικής» ιμπεριαλιστικής εκστρατείας δεν πολύ κολλάει τώρα που το βόρειο Αφγανιστάν έχει «κατακτηθεί» έμμεσα και άμεσα από το ρωσικό κράτος, λίγο διακριτικότερα είναι αλήθεια από την κατάκτηση του νότιου απ' το αμερικανικό. Οι πρώτες μονάδες των ρωσικών δυνάμεων είναι ήδη στην Καμπούλ – όνειρο που είχε μείνει άπιαστο πριν 12 χρόνια. Δεν είναι βέβαια στρατιώτες! Είναι οικοδόμοι (καθότι θα κτίσουν ένα στρατιωτικό νοσοκομείο και μια πρόχειρη πρεσβεία...) με στολή, αλεξίψαφρα γιλέκα και καλώςήκωφ!! Είναι επίσης ανθρωπιότες: αυτές οι «μεταμορφώσεις» δείχνουν τις αλλαγές που έχουν γίνει όχι στα επιπέδια αλλά στα μυαλά των πολιτισμένων μέσα σε δέκα και κάτι χρόνια.

Εν τω μεταξύ οι νάρκες από την προηγούμενη αποτυχημένη προσπάθεια «ανοικοδόμησης» του Αφγανιστάν σκάνε ακόμα... Η αλλαγή δυναμική ισορροπία αιμάτων βολική για τα ελληνικά συμφέροντα που εμοίχα να έχει διαμορφωθεί στη δυτική Βαλκανική, και η φρόνιμη ανάδειξη της «ευρωπαϊκής» διάστασης του ελθόντος βρισκείται στο ότι παραπληρονοτά (ή αν προτιμάτε «εκφραζόμενοι») ανοιχτά και από σοσιαλδημοκράτες. Συγκρατήστε την φετινή συγκομιδή, γιατί δεν είναι μικρή: Ιταλία, Βέλγιο, Δανία, Νορβηγία, Αυστραλία... μερικά ακόμα κράτη στα οποία η στόχευσή σε βάρος των μεταναστών εργατών (άρα η βίαιη διαχείριση της εργασίας) δεν είναι πια μόνο «ανέκφραστη» κοινωνική ροπή, αλλά ουσιαστικό τμήμα επίσημων κυβερνητικών προγραμμάτων.

Ελάχιστα, χειροπιαστά παραδείγματα είναι τα πιο πάνω της ενιαίας σκέψης που παρελαύνει με επιτυχία – για όσους την έχουν προσέξει. Θα έπρεπε να μας εκπλήρουν; Όχι. Ενώ μέχρι χτες η κυριότερη περιοχή ευθύνης της καθεστωτικής προπαγάνδας, των μονόλογων και των διαλόγων της, ήταν η (παγκόσμια) οικονομική «ανάπτυξη», η άρνηση παραδοχή της κρίσης υπερσυσσώρευσης την ντύνει σήμερα στο χακί, και την προικίζει με «πολεμικές αναλύσεις» οτιδήποτε άλ-

λο θα μας «διασκεδάσουν» και θα μας «θυμώσουν» με κάθε τιποτένιο τρόπο: θα κάνουν κάθε συμπονετική «παραχώρηση» υπέρ των «εθνικών ενωτήτων» και του πατριωτισμού: θα κάνουν οτιδήποτε που να απομακρύνει «αισθητικά», «πολιτισμό», από την αρχή μέχρι το τέλος πολιτικά, το μεγαλύτερο μέρος του κόσμου... Κι ύστερα αφού θα συνηθίσουμε να σκώτουμε με τα σκυλιά, θα είμαστε έτοιμοι... όπως είπε ο ποιητής.

Ορισμένοι πρωτοκοσμικοί «ακτιβιστές» θα κολακεύονται να πιστεύουν ότι η σκληρότητα του νομοθετικού και του εκτελεστικού διάφορων κρατών στρέφεται εναντίον των πολυχρωμών παρελάσεων τους. Δεν είναι βέβαιο πως δεν συμβαίνει και έτσι – είναι βέβαιο ότι δεν συμβαίνει κυρίως έτσι.

Κατά τα άλλα μερικές ψευδοσθήσεις είναι μια (πρωτότυπη στ' αλήθεια) συμβολή στην εσωτερική συνοχή του κατακτητικού βόρειου μπλόκ: η ιδέα για παράδειγμα ότι οι σφυριχτρες και τα τύμπανα είναι αρκετά για να ριξουν, σαν μέσα σε μια άλλη Ιερική, τα τείχη – από μέσα προς τα έξω αυτή τη φερδιά. Δεν υπάρχει αμφιβολία για μερικές «καλές προθέσεις» – όπως δεν υπάρχει επίσης καμία ιστορική αμφιβολία ότι οι καλές προθέσεις δεν γλύτωσαν κανέναν απ' την κόλαση. Μια μάτια στη Γερμανία της Βαϊμάρης θα ήταν, έστω και τώρα, διδακτική.

Και το ελληνικό βαλκανικό imperium; Πώς περνάει αυτόν τον χειμώνα; Περιμένοντας – και ίσως κρυσταλλώντας.

Μια κάποια δυναμική ισορροπία αιμάτων βολική για τα ελληνικά συμφέροντα που εμοίχα να έχει διαμορφωθεί στη δυτική Βαλκανική, και η φρόνιμη ανάδειξη της «ευρωπαϊκής» διάστασης του ελθόντος βρισκείται στο ότι παραπληρονοτά (ή αν προτιμάτε «εκφραζόμενοι») ανοιχτά και από σοσιαλδημοκράτες. Συγκρατήστε την φετινή συγκομιδή, γιατί δεν είναι μικρή: Ιταλία, Βέλγιο, Δανία, Νορβηγία, Αυστραλία... μερικά ακόμα κράτη στα οποία η στόχευσή σε βάρος των μεταναστών εργατών (άρα η βίαιη διαχείριση της εργασίας) δεν είναι πια μόνο «ανέκφραστη» κοινωνική ροπή, αλλά ουσιαστικό τμήμα επίσημων κυβερνητικών προγραμμάτων.

Η πρόχειρη «αντιτρομοκρατική» διεθνής συμμαχία που σαν ανεμομάζωμα έχει επιτευχθεί γύρω από τον αμερικανοαγγλικό άξονα ως τώρα, περιλαμβάνει οπωσδήποτε πληθώρα «μυστικών» (και διμερών) διαπραγματεύσεων, υποσχέσεων κλπ. Είδικα για την Βαλκανική που παραμένει πάντα πυριτιδαποθήκη, και όπου οι ενδιαφερόμενοι είναι πολλοί. Θα μπορούσαν να ικανοποιηθούν οι φιλοδοξίες όλων; Θα μπορούσαν να ανταμοφθούν οι υπηρεσίες όλων; Και γιατί θα έπρεπε;

κυνηγώντας «τρομοκράτες» (εσωτερικού)

...Το ελληνικό κράτος μπορεί να μην συνέλαβε μέχρι τώρα την «εθνική τρομοκρατική οργάνωση» 17N ή οποιαδήποτε άλλη. Έχει συλλάβει όμως κάτι πολύ σημαντικό: τον χειραγωγικό αξία των μύθων, την αποτελεσματικότητα της σύγκλησης που προκαλούν. Συγκρινόμενη με την πρώτη αποτυχία η δεύτερη επιτυχία είναι στρατηγικά πολλαπλάσια ισχυρός.

Αυτό το γράφωμε ανάμεσα σε άλλα τον απρίλη που πέρασε, όταν είχε φουντώνει η έννοια για τον «τρομονόμο». Αλλά θα μπορούσε να έχει επιδοθεί και πριν πέντε ή δέκα χρόνια. Τόσο οι μύθοι όσο και η σύγκληση έχουν διαχρονική αξία.

Εν τω μεταξύ το κυνήγι της τρομοκρατίας έγινε διεθνές σπορ. Σε γενικές γραμμές η φυγή/εξέλιξη των υποδεικνύονται τώρα σαν «παγκόσμιο τρομοκράτες» είναι εργαστηριακά κατασκευη, για γενική κρίση. Το βρωσιμότητα χαρακτηριστικό για τον καταλιωτικό βορρά είναι ότι πρόκειται για «τρομοκράτες εξωτερικού». Ενώ έχουν περάσει δυο δεκαετίες μόνο χρόνια από την εποχή που το πρόβλημα ήταν εσωτερικό – έστω και υπάρχουν πάντα οι καθεστωπικές υποψίες ότι οι «τρομοκράτες» του τότε σπριζόνταν «απ' έξω».

Σ' αυτήν την καινούργια συνθήκη η ελληνική επικράτεια μοιάζει να αποτελεί εξαιρετική διάφορο «απ' έξω» εμπόνημα προς το ελληνικό κράτος έχει «εσωτερικό πρόβλημα τρομοκρατία». Αυτός ο ισχυρισμός από μόνος του απειλεί να πετάξει το ελληνικό κράτος έξω από τη βάση των αναπτυξιακών δυναμικών στην οποία δέξια βρίσκεται με άλλα κριτήρια. Γιατί το να είσαι στην κορυφή του παγκόσμιου καταμερισμού εξουσίας σήμερα σημαίνει αυτό ακριβώς: ότι η «τρομοκρατία (που σε απειλεί) έρχεται απ' έξω»...

Είναι αλήθεια όμως αυτός ο ισχυρισμός; Η είναι μια από τις πολλές «σκυερίες των αμερικάνων» εναντίον της τιμίας πατρίδας μας; Θα δούμε στη συνέχεια. Με την υποσημείωση ότι μπορεί να υπάρχει και μια τρίτη εκδοχή: όλα να είναι ένα φτηνό θέατρο...

Όπως είναι γνωστό η «εθνική τρομοκρατική οργάνωση» έχει σαν όνομα την ημερομηνία μιας εξέγερσης, που εορτάζεται ετησίως κάθε χρόνο. Η γιορτή δικαιολογείται με το ότι η εξέγερση εκείνη έφερε στην Ελλάδα τη δημοκρατία (όπως η επανάσταση του 1821 έφερε την απελευθέρωση από την τουρκοκρατία)... Αι δε!!! Αν «έφερε κάτω» η εξέγερση τον Νοέμβρη του '73 στην κεντρική πολιτική σκηνή της Ελλάδας δεν ήταν η δημοκρατία αλλά ο Ιωαννίνης. Ένα πραξικόπημα ενάντια στην «ελεγχόμενη φιλελευθεροποίηση» του πραξικοπήματος του Απρίλη του '67.

Η δημοκρατία, αντίθετα, ήρθε στην Ελλάδα μετά από κάμποσους μήνες, μέσα σε εισαγωγικά για μερικούς, που ο-πωσδήποτε όχι από την Πατρίδα. Ηρθε όταν ο Ιωαννίνης «έλυσε το κυπριακό» με τον γνωστό μέχρι σήμερα τρόπο: μοιρασία του οικοπέδου μεταξύ ελληνικού και τουρκικού κράτους. Αν λοιπόν κάτι έφερε τον Καραμανλή τον Α στην Αθήνα αυτό ήταν το ότι η σύμβαση έργου της στρατιωτικής δικτατορίας απέναντι στην εθνική ανάπτυξη είχε λήξει με πανηγυρικό τρόπο. Τα εμπλέκον «μυστικά» του γάμου ανάμεσα στην «ελληνική δημοκρατία» και την «κυπριακή τραγωδία» βρίσκονται έκτοτε κλεισμένα σ' έναν επισφραγισμένο φάκελο, τον «φάκελο της κύπρου». Εκείνο που αξίζει να σημειωθεί, επειδή δικαιολογεί μερικές απόψεις μας, είναι η έφεση των ελλήνων προς την «ραγκοκίττα», τις «προδοσίες» και τους «απ' μηχανής θεούς» όταν έχουν να μετρήσουν εκ των υστέρων τις συνέπειες των επιλογών τους.

Η εξέγερση που κορυφώθηκε τον Νοέμβρη του '73, και ποσοτικά η αιματηρή καταστολή της, έφερε όμως και κάτι άλλο, τότε: την αναγκαιότητα, για ένα πολιτικό υποκείμενο καινούργιο και αρκετά πολυπληθές, της ένοπλης πάλης. Κι εδώ είναι που πρέπει να σταθούμε.

Το διάστημα 1967 με 1974, η επαθείς της χούντας δηλαδή, έχει καταγραφεί αφηρημένα στο συλλογικό ασυνείδητο των ελλήνων σαν «κοινοτική περίοδος». Μπορεί και να συμφέρει αυτό. Για μια χώρα (δηλαδή για μια κοινωνία) που μόλις στις αρχές του 21ου αιώνα μπορεί να «μιάθει» με στοιχειώδως αξιοπρεπή

τρόπο το τί έκανε τη δεκαετία του 1940, η διαύγηση της «κοινοτικής περιόδου» '67 – '74 μπορεί να περιμένει το 2020. Ως τότε θα φταίει οι αμερικάνοι, οι άγγλοι, οι ρώσοι και οι τουρκοί... Οποιοδήποτε άλλο θα «φταίει» για την ιστορία των ελλήνων εκτός από τους ίδιους.

Καταλαβαίνετε ότι δεν μπορούμε να μιούμε σφίνα με αξιώσεις σ' αυτό το τεράστιο φάντασμα. Πρέπει τουλάχιστον να ξεκαθαρίσουμε από την παρατήρηση ότι τα υποκείμενα που αντιστάθηκαν με βίαιο τρόπο στη χούντα δεν ανήκαν στην ίδια πολιτική γενιά.

Υπήρξε οποσδήποτε η δράση ατόμων ή ομάδων που συγκροτήθηκαν σαν αντιστασιακές στο περιβάλλον των παλιών αστικών κομμάτων, συμπεριλαμβανομένου του τότε «κέντρου» αλλά και της «φιλελευθέρης δεξιάς». Η πρώτη φουρνιά βομβιστών αντιστασιακών δεν ήταν αποκλειστικά «αριστεροί».

Υπήρξε όμως και μια καινούργια πολιτική γενιά που ωρίμασε εμπροσθεν όχι μόνο από όσα συνέβαιναν στη κοινωνική Ελλάδα, αλλά και από τη διεθνή έκρηξη του '68. Τα καθεστωπικά μέσα ενημέρωσης ήταν βέβαια λογοκρινόμενα – αλλά κόμποιες εκκατοστάδες νεολαίων, αστικής κυρίως καταγωγής, ταξίδευαν στο εξωτερικό, σπούδασε για σπουδές, φέρνοντας νέα και απόψεις – ενώ η τουριστική βιομηχανία που ήταν στα πρώτα της βήματα έμπασε στην «καθυστερημένη» Ελλάδα μόδες και ιδέες που φουντώναν αλλού. Με άλλα λόγια από τις αρχές της δεκαετίας του '70 μια καινούργια γενιά μεγάλωνε με παράνομες μεθόδους αλλά και την έκρηξη των μαζικών ένοπλων απελευθερωτικών κινημάτων του «πίστου κόσμου», με την αντίσταση των βιετναμέζων στους αμερικάνους αλλά και τον γκεβαρισμό της μπροζέλης, με την «απελευθέρωση» από την οικογενειακή αλλά και της εξέγερσης στην Πράγα και την Βουδαπέστη: την «απελευθέρωση» δηλαδή απ' την ελληνική κομμουνιστική φιλοσοφική παράδοση. Με δεδομένης της διαφοροποιήσεως που αναπτύχθηκαν στο εσωτερικό του, δικαιούμαστε να ονομάσουμε αυτό το πολιτικό υποκείμενο στην Ελλάδα με το ίδιο όνομα που είχε διεθνώς: «νέα αριστερά», ή «νέα άκρα αριστερά».

Είναι λοιπόν γεγονός ότι η τόσο μυθολογημένη έκτοτε εξέγερση τον Νοέμβρη του '73 δεν ήταν του «ελληνικού λαού», αλλά από πολιτική και ιδεολογική άποψη ήταν έργο κυρίως αυτής της «νέας αριστεράς» την οποία εξέλλου η παραδοσιακή κομμουνιστική αριστερά δεν παρέλειψε να καταγγείλει αμέσως σαν «προβοκάτορες» και «πράκτορες της ΚΥΠ». Είναι ακόμα γεγονός ότι το πραγματικό μέγεθος της εξέγερσης ήταν πολύ μικρότερο (από την πανεθνική κλίμακα που περίπου βρυκολακάζει στις επετείους, όπου «όλοι οι Έλληνες ήταν εκεί») και αφορούσε κυρίως ένα νεολαιίστικο υποκείμενο διατάξιμο, και πρώτα «μπροζολιτικό», με διεθτιστικές αναφορές, αντικομμουνιστικό, κλπ.

Είναι τέλος γεγονός ότι η βίαιη αιματηρή καταστολή της έφερε τη μάλιστα τουλάχιστον αυτού του υποκειμένου ενώπιον μιας επιλογής, της ένοπλης πάλης, που είχε εντελώς διαφορετικά χαρακτηριστικά από την όμοια μέχρι τότε «παραδοσιακή» βίαιη αντίσταση στη χούντα. Μια ουσιαστική διάφορο ήταν πως ενώ για τους μέχρι τότε αντιστασιακούς το ζητούμενο ήταν η «αποκατάσταση της δημοκρατίας» για τη «νέα αριστερά» και τη δράση της το πράγμα πηγαινε πολύ μακριέρα. Πιγαινε στη «λαϊκή εξουσία και τον σοσιαλισμό», με ό, τι θα μπορούσε να εννοηθεί πίσω από αυτές τις λέξεις για μια χώρα και μια κοινωνία που (το μεγαλύτερο μέρος της νέας αριστεράς συμφορώντας σ' αυτό) ήταν «εξαρτημένη», «αποικιοκρατούμενη» από τον αμερικάνικο ιμπεριαλισμό, πολύ κοντιντέρα σε τη λατινική αμερική παρά στην Ιταλία ή στην γερμανία από άποψη «ανάπτυξης».

Η συντομία αυτή γενεαλογία έχει σημασία για να καταλάβει κανείς (και ειδικά εκείνοι οι εκείνες που ήταν αγέννητοι τότε...) ότι αυτό που ονομάστηκε ένοπλη πάλη στα πρώτα χρόνια της μεταπολίτευσης στην Ελλάδα, από το 1974 και μετά, ήταν η λογική προέκταση επιλογών και απόψεων που είχαν διαμορφωθεί στα τελευταία χρόνια της δικτατορίας, από τη μεριά πολιτικών υποκειμένων που θεωρούσαν τη «δημοκρατία» είτε σαν μια απλή αλλαγή καθεστωπικής φουράρας (σε σχέση με τη δικτατορία) είτε σαν ένα μικρό διάλειμμα στην διαχείριση της αποικίας – Ελλάδα από τους αμερικάνους. Και ενώ εκ των υστέρων (όχι μόνο σήμερα, αλλά ακόμα και στις αρχές της δεκαετίας του '80) θα λογαριάζονταν σαν εξωφρενικές τέτοιες πολιτικές ιδέες, στην εποχή τους, δηλαδή στο δεύτερο μισό της δεκαετίας του '70, όχι μόνο ήταν δεκτές για ένα σημαντικό (μειοψηφικό πάντως) μέρος των ελλήνων, αλλά εμπλέκον εύρισκαν την διεθνή τους επαλήθευση και διασφάλιση, μέσα από παρόμοιες απόψεις σε άλλα μέρη του κόσμου.

Κατά συνέπεια οι δράστες της ένοπλης πάλης μετά την πτώση της δικτατορίας ούτε ήθελαν ούτε μπορούσαν να εκτιμηθούν στην πραγματική διάσταση ορισμένων κεντρικών πολιτικών κινήσεων που αποδείχθηκαν καιρής και στρατηγικής σημασίας για την ελληνική εθνική ανάπτυξη και για τον με ασχημιστικό τόσο

της κοινωνίας όσο και του κράτους. Ήταν ο Καραμανλής ο Α (έναν δεξιό πολιτικό βεβαρυμένους με τη μύρια όσα) που όχι μόνο νομιμοποίησε τα δύο ΚΚΕ (επανορθώνοντας ένα τετρακόβδη λάθος δεκαετιών στην αστική συγκρότηση της Ελλάδας) αλλά έβγαλε το ελληνικό κράτος από το (στρατιωτικό σκέλος του) ΝΑΤΟ το 1975, ασκώντας πρωτοφανή για «εξαρτημένη χώρα» εκβιασμό στους αμερικάνους: επεδίωξε τέλος και πέτυχε την ένταξη της Ελλάδας στην τότε ΕΟΚ, σαν 9ης χώρας, ανοίγοντας έναν ταχύτατο βηματισμό «γεωπολιτικής» ανάπτυξης σε σχέση με τον αιώνιο εθνικό εχθρό, το τουρκικό κράτος.

Αν αυτά ήταν τα κεραυνόβολα βήματα που «απελευθέρωσε» κατά κάποιον τρόπο το κλείσιμο του «στρατιωτικού κύκλου» καταλιωτικής συσώρευσης στην Ελλάδα, τα «αριστερά» κόμματα της νέας ελληνικής δημοκρατίας, το ΠΑΣΟΚ και τα δύο ΚΚΕ (αλλά και οι μικρότεροι σχηματισμοί) δεν θα πρέπει να ήταν σίγουρα πως να εξηγηθούν τί. Η ιδέα ότι η δημοκρατία δεν είναι στέρεη και ότι μπορεί να ανατραπεί από ένα καινούργιο (αμερικανόκλιτο πάντα!!!) πραξικόπημα ανα πάσα στιγμή θα πρέπει να ήταν ιδιαίτερα προσηφάσις στην ευρύτερη αριστερά, σαφής ένδειξη της θεωρητικής της φτώχειας. Ήταν ακόμα και μια ιδέα κρίσιμη, εφόσον επέβαλε τακτικά έναν κάποιον ρεαλισμό και μια υπευθυνότητα στην άσκηση της αντιπολιτεύσεως: να μην το παρατραβάμε και αναποδογυρίσουμε το τραπέζι (της δημοκρατίας). Από την άλλη μεριά όμως θα έπρεπε να αναμνηστούμε κάποιους είδους «επιφυλάκιση» για την περίπτωση της «συνταγματικής εκτροπής». Πράγματι λοιπόν τα μεγάλα κόμματα της αριστεράς φαίνεται ότι διατήρησαν (ή δημιούργησαν) «παράνομο μηχανισμό», για κρίση σε περίπτωση πραξικοπήματος. Είναι εξαιρετικά αμφίβολο αν αυτοί οι μηχανισμοί είχαν άλλη δουλειά να κάνουν, σε περίπτωση ανάγκης, από το να κρύψουν μερικά κομματικά στελέχη και κάποια υποτιμώδη υλικά προπαγάνδας – και είναι μάλλον βέβαιο ότι αυτοί οι παράνομοι μηχανισμοί πολύ απεικάν από το να συγκροτούν «παράνομο στρατούς» για άμεση ένοπλη αντίσταση κλίμακα σε περίπτωση καινούργιας στρατιωτικής εφόδου. Αλλά η «διπλή ζωή» του επαναστάτη, νόμιμη δράση στα πλαίσια της δημοκρατίας + «κλείσιμο του ματιού», μυθολογημένη όλο και περισσότερο όσο λιγότερο ουσιαστικό και αναγκαία γίνονταν, θα πρέπει να ήταν μια αληρή καινούργια για την καθημερινή πραγματικότητα κάμποσων χιλιάδων πολιτικοποιημένων νεολαίων τα χρόνια μετά το '74.

Όλα αυτά δείχνουν (κατά την ταπεινή μας γνώμη) πως από την «μαγκιά» πτώση της χούντας ως το τέλος της δεκαετίας του '70 υπήρχαν ευρύτερο πολιτικοideολογικοί συσχετισμοί που εννοούσαν την ένοπλη πάλη. Από τη μια μεριά οι ιδέες της «νέας αριστεράς» που επένδυναν τη νεολαιίστικη ραδιοασπαστικότητα, από την άλλη οι αβερβαίοι της «παλιός αριστεράς»... Μέσα σε αυτές τις συντεταγμένες οι ιδέες που προσαυτάζαν το αντίταμο πάλης δηλαδή, η «ένοπλη συνταγματική επανάσταση» του πρώτου μισού του σοσιαλισμού ή «η στρατιωτική περιφρούρηση του λαϊκού κινήματος από την επίθεση του κράτους και του παρακράτους», ή και τα δύο σε διάφορες δοολογίες, είχαν στην ελληνική κοινωνία την έκταση που τους αναλογούσε – που είχε σαν κέντρο της την «εξάρτηση της Ελλάδας» και τον «αντιαμερικανισμό».

Έκεί λοιπόν αξία να δώσουμε μερικά «μεγέθη» εκείνου που θα μπορούσε να ονομασθεί «τρομοκρατία», και που αργότερα άρχισε να διογκώνεται σαν «κίνδυνος» αντιστρόφως ανάλογο από τη πραγματικές του διαστάσεις. Στη διάρκεια της χούντας, σε συνολικά 7 χρόνια, δεν θα πρέπει να έγιναν λιγότερες από 200 και περισσότερες από 250 «βίαιες αντιστασιακές ενέργειες» κάθε είδους (από στρατιωτικές μέχρι βόμβες) και αναμέσα τους μία μόνο απόπειρα δολοφονίας, αυτή του δικτάτορα Παπαδόπουλου από τον Παναγιώτη. Στα επόμενα τρία χρόνια, από το 1974 ως το 1976 έγιναν 168 ενέργειες ένοπλης πάλης, σαφώς αναβαθμισμένες σε σχέση με εκείνες επί δικτατορίας, βίαια δυναμιστικές και εμπρηστικές εμπέσεις, συν 2 δολοφονίες. Το 1977 έγιναν 66 ενέργειες, το 1978 38, το 1979 53 και μία δολοφονία. Συνολικά το διάστημα από το 1974 έως το τέλος του 1979 έγιναν 328 πράξεις αντίταμο πόνους, σε διάφορα μέρη της Ελλάδας (κυρίως όμως στην Αθήνα) συν 5 δολοφονίες. Αν' αυτές οι 213 είχαν αντιαμερικάνικο ή αντιιμπεριαλιστικό περιεχόμενο. (Οι αριθμοί αυτοί αναφέρονται σε προκήρυξη της 17N που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «ποντία» τον Ιούλιο του 1984).

Δεν έγιναν όμως μόνο αυτά στο διάστημα 1974 με 1979. Ήταν και άλλα που κλίστα θα μπορούσαν να χωρέσουν στον μετέπειτα κοινόχρηστο ορισμό «τρομοκρατία». Για παράδειγμα τον Αύγουστο του 1974 έγινε βίαιη διαδήλωση προς την αμερικάνικη πρεσβεία στη Λευκωσία, κατά τη διάρκεια της οποίας ανταλλάχθηκαν πυροβόλια μεταξύ φρουρών και διαδηλωτών, με αποτέλεσμα να σκοτωθεί ο αμερικάνος πρόξενος Ρ. Ντρίβς

και μια υπάλληλος της πρεσβείας.... Τον Απρίλο του 1975 έγινε βίαιη διαδήλωση εναντίον της (εντελώς ανομιχρωτής τότε) αμερικάνικης πρεσβείας στην Αθήνα, με αποτέλεσμα να πυροληθεί ένα της τμήμα... Ήσαν δεκάδες πολύωρες βίαιες οδομαχίες σε διάφορες χρονολογίες, για διάφορους λόγους, σε διάφορα σημεία της Ελλάδας... Ήσαν άγριες (μη ελεγχόμενες από τα συνδικάτα και τα κόμματα) απεργίες και καταλήψεις χώρων εργασίας....

Μέσα σ' αυτό το πάνθεον η οργάνωση 17N πραγματοποιήσε σαν τέτοια «μόνο» τις 4 από τις 8 δολοφονίες: του υπαλόβαθμου πράκτορα της CIA στην Αθήνα Ρ. Γουέλις στις 23/12/1975, του κοινοτικού βουλευτή Ε. Μάλλου στις 14/12/1976, του υπουργού των ΜΑΤ Π. Πέτρου και του ομοιοφυλάκα του Σ. Σταρούλη στις 16/1/1980. (Η άλλη δολοφονία ήταν του επίσης κοινοτικού βουλευτή Π. Μπάμπη τον Γενάρη του 1979, από την οργάνωση «Ιούλην 78»). Μόνο η πρώτη απ' αυτές θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι είχε «διεθνή αντίκτυπο». Συνεπώς, αν μέσα σ' αυτό το διάστημα η οργάνωση 17N άρχισε να αποικεί κάποια αξία και να ξεχωρίζει από άλλες επαναστατικές οργανώσεις της «νέας άκρας αριστεράς», αυτό δεν οφειλόταν ούτε στο πλήθος των ενεργειών της, ούτε στην ποικιλία των «εχθρών» που αναγνώριζε. Αντίθετα, το γεγονός ότι η ένοπλη πάλη στην Ελλάδα (συγκρινόμενη μάλιστα με άλλες περιπτώσεις στον κόσμο) ήταν ελάχιστα «φονικά» έκανε τις 4 δολοφονίες / εκτελέσεις της να «ξεχωρίζουν» ένας μόνος άρκος να δημοσιεύεται ως προς την οργανωτική ικανότητα όσων μπορούσαν να πραγματοποιούν τόσο «ακρίβεις και αποτελεσματικές» επιχειρήσεις («ο όμοιος ελάσσονος φαίνεται πως επιδόσαν να κάνουν» (σε λόγια της 17N «ράβη»-ιδιαιτέρως ενδιαφέρον, δημοσιογραφικό και όχι μόνο, και έφτασε έτσι γρήγορα, με τον «μικρότερο δυνατό όγκο ενεργειών» να έχει το μεγαλύτερο δυνατό αναγνωστικό κοινό. Κανείς από αυτούς τους τρεις παράγοντες που έρχονταν τον μύθο της 17N δεν οφειλόταν αποκλειστικά στην δική της δράση ή τις απόψεις της.

Από την αντίθετη μεριά, και μόνο η ανάγνωση των βίαιων «αντικαθεστωπικών» πράξεων από τη μεταπολίτευση μέχρι το τέλος της δεκαετίας του '70, θα προκάλυπτε (αναδρομικά) λίγους για το πως κατάφερε να «επιβιώσει» ο κοινοβουλευτισμός στην Ελλάδα τότε, χωρίς μάλιστα να κλείσει τελεσίδικα στη φυλακή ούτε έναν (1) «ρομοκράτη»! Κι όμως: τα κατάφερε! Αυτό το «μυστήριο» δεν εξηγήθηκε ποτέ – κάποτε, γύρω στο 2020, ίσως αναλυθεί... Δεν θα μπορούσε πάντως να μην αναγνωρίσει κανείς ότι το ελληνικό πολιτικό σύστημα έδειξε από τα πρώτα μεταπολιτευτικά βήματα του μια απίστευτη (παγκόσμια) δυνατότητα: να ξεφύγει από την «τρομοκρατία» χωρίς να χρειαστεί να την «ακουμπήσει»!

Με τόσο πυκνή και μαχητική δράση η «νέα αριστερά» των αρχών της δεκαετίας του '70 είχε στα τέλη της ίδιας δεκαετίας την δική της ιστορία στην Ελλάδα: και τα αδιέξοδά της επίσης. Ο «δισημός» της ελληνικής κοινωνίας (μιας κοινωνίας πληθυσμιακά μικρής, σε λίγο να ξεχάνεται) που από τη μια μεριά είχε βγάλει δυο φορές εκλογικό νικητή πέραν κάθε αμφιβολίας τον Καραμανλή τον Α, και από την άλλη «φιλοξενούσε» μια αρκετά δυναμική άκρα αριστερά, δεν είχε σε καμία περίπτωση τα χαρακτηριστικά ενός (έστω υπόγειου) εμφύλιου πολέμου. Δύσκολα θα υποστήριζε κανείς ότι στο δεύτερο μισό της δεκαετίας του '70 υπήρχαν στην Ελλάδα δύο κομμοί χωριστοί στη συσκευασία του ενός. Μάλλον ο γρήγορος μετασχηματισμός από μια κοινωνία (και ένα κράτος) της «περιφέρειας» σε μια κοινωνία και ένα κράτος του «κέντρου» του καταλιωτικού κόσμου, επέτρεπε την σχετικά «ανάδυση» συνύπαρξη του «παλιού» και του «καινούργιου». Παρά την μικρή ηλικία η «νέα αριστερά» δύσκολα θα μπορούσε να θεωρηθεί σαν μέρος του «καινούργιου» – ειδικά οι εθνικοαπελευθερωτικές και αντιαμερικανικές εμμονές της είχαν ήδη ξεπεραστεί ακόμα και από το κοινωνικό της κεντρικής πολιτικής σκηνής. Μ' αυτήν την έννοια η άκρα αριστερά σε όλες της τις εκφάνσεις (μιαοικοί, αλβανόφιλοι, στανλικόι διάφορων ειδών) στο τέλος της δεκαετίας του '70 είχε ήδη γερλώσει. Θα χρειαζόταν η αιματηρή καταστολή της διαδήλωσης στις 17/11/1980 προς την αμερικάνικη πρεσβεία, μια καταστολή που οι πλάτες της άκρας αριστεράς δεν μπορούσαν να σηκώσουν (παρά τους περί το αντίθετο του εποχής) (Οι αριθμοί αυτοί αναφέρονται σε προκήρυξη της 17N που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «ποντία» τον Ιούλιο του 1984).

Και η ένοπλη πάλη, Η ένοπλη πάλη ήταν πρακτική της νέας άκρας αριστεράς, σάρκα από την σάρκα της, σκέψη από τις σκέψεις της, πράξη απ' τις πράξεις της, και μόνο σαν τέτοια θα μπορούσε να εννοηθεί. Αν η ευρύτερη «μαζική» άκρα αριστερά είχε πτωθεί (είχε ξεπεραστεί από τον ίδιο τον καταλιωτικό μετασχηματισμό της ελληνικής κοινωνίας, αυτό είναι φυσικά και πρεσβεία στη Λευκωσία, κατά τη διάρκεια της οποίας ανταλλάχθηκαν πυροβόλια μεταξύ φρουρών και διαδηλωτών, με αποτέλεσμα να σκοτωθεί ο αμερικάνος πρόξενος Ρ. Ντρίβς

και μια υπάλληλος της πρεσβείας.... Τον Απρίλο του 1975 έγινε βίαιη διαδήλωση εναντίον της (εντελώς ανομιχρωτής τότε) αμερικάνικης πρεσβείας στην Αθήνα, με αποτέλεσμα να πυροληθεί ένα της τμήμα... Ήσαν δεκάδες πολύωρες βίαιες οδομαχίες σε διάφορες χρονολογίες, για διάφορους λόγους, σε διάφορα σημεία της Ελλάδας... Ήσαν άγριες (μη ελεγχόμενες από τα συνδικάτα και τα κόμματα) απεργίες και καταλήψεις χώρων εργασίας....

Μέσα σ' αυτό το πάνθεον η οργάνωση 17N πραγματοποιήσε σαν τέτοια «μόνο» τις 4 από τις 8 δολοφονίες: του υπαλόβαθμου πράκτορα της CIA στην Αθήνα Ρ. Γουέλις στις 23/12/1975, του κοινοτικού βουλευτή Ε. Μάλλου στις 14/12/1976, του υπουργού των ΜΑΤ Π. Πέτρου και του ομοιοφυλάκα του Σ. Σταρούλη στις 16/1/1980. (Η άλλη δολοφονία ήταν του επίσης κοινοτικού βουλευτή Π. Μπάμπη τον Γενάρη του 1979, από την οργάνωση «Ιούλην 78»). Μόνο η πρώτη απ' αυτές θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι είχε «διεθνή αντίκτυπο». Συνεπώς, αν μέσα σ' αυτό το διάστημα η οργάνωση 17N άρχισε να αποικεί κάποια αξία και να ξεχωρίζει από άλλες επαναστατικές οργανώσεις της «νέας άκρας αριστεράς», αυτό δεν οφειλόταν ούτε στο πλήθος των ενεργειών της, ούτε στην ποικιλία των «εχθρών» που αναγνώριζε. Αντίθετα, το γεγονός ότι η ένοπλη πάλη στην Ελλάδα (συγκρινόμενη μάλιστα με άλλες περιπτώσεις στον κόσμο) ήταν ελάχιστα «φονικά» έκανε τις 4 δολοφονίες / εκτελέσεις της να «ξεχωρίζουν» ένας μόνος άρκος να δημοσιεύεται ως προς την οργανωτική ικανότητα όσων μπορούσαν να πραγματοποιούν τόσο «ακρίβεις και αποτελεσματικές» επιχειρήσεις («ο όμοιος ελάσσονος φαίνεται πως επιδόσαν να κάνουν» (σε λόγια της 17N «ράβη»-ιδιαιτέρως ενδιαφέρον, δημοσιογραφικό και όχι μόνο, και έφτασε έτσι γρήγορα, με τον «μικρότερο δυνατό όγκο ενεργειών» να έχει το μεγαλύτερο δυνατό αναγνωστικό κοινό. Κανείς από αυτούς τους τρεις παράγοντες που έρχονταν τον μύθο της 17N δεν οφειλόταν αποκλειστικά στην δική της δράση ή τις απόψεις της.

Από την αντίθετη μεριά, και μόνο η ανάγνωση των βίαιων «αντικαθεστωπικών» πράξεων από τη μεταπολίτευση μέχρι το τέλος της δεκαετίας του '70, θα προκάλυπτε (αναδρομικά) λίγους για το πως κατάφερε να «επιβιώσει» ο κοινοβουλευτισμός στην Ελλάδα τότε, χωρίς μάλιστα να κλείσει τελεσίδικα στη φυλακή ούτε έναν (1) «ρομοκράτη»! Κι όμως: τα κατάφερε! Αυτό το «μυστήριο» δεν εξηγήθηκε ποτέ – κάποτε, γύρω στο 2020, ίσως αναλυθεί... Δεν θα μπορούσε πάντως να μην αναγνωρίσει κανείς ότι το ελληνικό πολιτικό σύστημα έδειξε από τα πρώτα μεταπολιτευτικά βήματα του μια απίστευτη (παγκόσμια) δυνατότητα: να ξεφύγει από την «τρομοκρατία» χωρίς να χρειαστεί να την «ακουμπήσει»!

Με τόσο πυκνή και μαχητική δράση η «νέα αριστερά» των αρχών της δεκαετίας του '70 είχε στα τέλη της ίδιας δεκαετίας την δική της ιστορία στην Ελλάδα: και τα αδιέξοδά της επίσης. Ο «δισημός» της ελληνικής κοινωνίας (μιας κοινωνίας πληθυσμιακά μικρής, σε λίγο να ξεχάνεται) που από τη μια μεριά είχε βγάλει δυο φορές εκλογικό νικητή πέραν κάθε αμφιβολίας τον Καραμανλή τον Α, και από την άλλη «φιλοξενούσε» μια αρκετά δυναμική άκρα αριστερά, δεν είχε σε καμία περίπτωση τα χαρακτηριστικά ενός (έστω υπόγειου) εμφύλιου πολέμου. Δύσκολα θα υποστήριζε κανείς ότι στο δεύτερο μισό της δεκαετίας του '70 υπήρχαν στην Ελλάδα δύο κομμοί χωριστοί στη συσκευασία του ενός. Μάλλον ο γρήγορος μετασχηματισμός από μια κοινωνία (και ένα κράτος) της «περιφέρειας» σε μια κοινωνία και ένα κράτος του «κέντρου» του καταλιωτικού κόσμου, επέτρεπε την σχετικά «ανάδυση» συνύπαρξη του «παλιού» και του «καινούργιου». Παρά την μικρή ηλικία η «νέα αριστερά» δύσκολα θα μπορούσε να θεωρηθεί σαν μέρος του «καινούργιου» – ειδικά οι εθνικοαπελευθερωτικές και αντιαμερικανικές εμμονές της είχαν ήδη ξεπεραστεί ακόμα και από το κοινωνικό της κεντρικής πολιτικής σκηνής. Μ' αυτήν την έννοια η άκρα αριστερά σε όλες της τις εκφάνσεις (μιαοικοί, αλβανόφιλοι, στανλικόι διάφορων ειδών) στο τέλος της δεκαετίας του '70 είχε ήδη γερλώσει. Θα χρειαζόταν η αιματηρή καταστολή της διαδήλωσης στις 17/11/1980 προς την αμερικάνικη πρεσβεία, μια καταστολή που οι πλάτες της άκρας αριστεράς δεν μπορούσαν να σηκώσουν (παρά τους περί το αντίθετο του εποχής) (Οι αριθμοί αυτοί αναφέρονται σε προκήρυξη της 17N που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «ποντία» τον Ιούλιο του 1984).

Και η ένοπλη πάλη, Η ένοπλη πάλη ήταν πρακτική της νέας άκρας αριστεράς, σάρκα από την σάρκα της, σκέψη από τις σκέψεις της, πράξη απ' τις πράξεις της, και μόνο σαν τέτοια θα μπορούσε να εννοηθεί. Αν η ευρύτερη «μαζική» άκρα αριστερά είχε πτωθεί (είχε ξεπεραστεί από τον ίδιο τον καταλιωτικό μετασχηματισμό της ελληνικής κοινωνίας, αυτό είναι φυσικά και πρεσβεία στη Λευκωσία, κατά τη διάρκεια της οποίας ανταλλάχθηκαν πυροβόλια μεταξύ φρουρών και διαδηλωτών, με αποτέλεσμα να σκοτωθεί ο αμερικάνος πρόξενος Ρ. Ντρίβς

και μια υπάλληλος της πρεσβείας.... Τον Απρίλο του 1975 έγινε βίαιη διαδήλωση εναντίον της (εντελώς ανομιχρωτής τότε) αμερικάνικης πρεσβείας στην Αθήνα, με αποτέλεσμα να πυροληθεί ένα της τμήμα... Ήσαν δεκάδες πολύωρες βίαιες οδομαχίες σε διάφορες χρονολογίες, για διάφορους λόγους, σε διάφορα σημεία της Ελλάδας... Ήσαν άγριες (μη ελεγχόμενες από τα συνδικάτα και τα κόμματα) απεργίες και καταλήψεις χώρων εργασίας....

Μέσα σ' αυτό το πάνθεον η οργάνωση 17N πραγματοποιήσε σαν τέτοια «μόνο» τις 4 από τις 8 δολοφονίες: του υπαλόβαθμου πράκτορα της CIA στην Αθήνα Ρ. Γουέλις στις 23/12/1975, του κοινοτικού βουλευτή Ε. Μάλλου στις 14/12/1976, του υπουργού των ΜΑΤ Π. Πέτρου και του ομοιοφυλάκα του Σ. Σταρούλη στις 16/1/1980. (Η άλλη δολοφονία ήταν του επίσης κοινοτικού βουλευτή Π. Μπάμπη τον Γενάρη του 1979, από την οργάνωση «Ιούλην 78»). Μόνο η πρώτη απ' αυτές θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι είχε «διεθνή αντίκτυπο». Συνεπώς, αν μέσα σ' αυτό το διάστημα η οργάνωση 17N άρχισε να αποικεί κάποια αξία και να ξεχωρίζει από άλλες επαναστατικές οργανώσεις της «νέας άκρας αριστεράς», αυτό δεν οφειλόταν ούτε στο πλήθος των ενεργειών της, ούτε στην ποικιλία των «εχθρών» που αναγνώριζε. Αντίθετα, το γεγονός ότι η ένοπλη πάλη στην Ελλάδα (συγκρινόμενη μάλιστα με άλλες περιπτώσεις στον κόσμο) ήταν ελάχιστα «φονικά» έκανε τις 4 δολοφονίες / εκτελέσεις της να «ξεχωρίζουν» ένας μόνος άρκος να δημοσιεύεται ως προς την οργανωτική ικανότητα όσων μπορούσαν να πραγματοποιούν τόσο «ακρίβεις και αποτελεσματικές» επιχειρήσεις («ο όμοιος ελάσσονος φαίνεται πως επιδόσαν να κάνουν» (σε λόγια της 17N «ράβη»-ιδιαιτέρως ενδιαφέρον, δημοσιογραφικό και όχι μόνο, και έφτασε έτσι γρήγορα, με τον «μικρότερο δυνατό όγκο ενεργειών» να έχει το μεγαλύτερο δυνατό αναγνωστικό κοινό. Κανείς από αυτούς τους τρεις παράγοντες που έρχονταν τον μύθο της 17N δεν οφειλόταν αποκλειστικά στην δική της δράση ή τις απόψεις της.

Από την αντίθετη μεριά, και μόνο η ανάγνωση των βίαιων «αντικαθεστωπικών» πράξεων από τη μεταπολίτευση μέχρι το τέλος της δεκαετίας του '70, θα προκάλυπτε (αναδρομικά) λίγους για το πως κατάφερε να «επιβιώσει» ο κοινοβουλευτισμός στην Ελλάδα τότε, χωρίς μάλιστα να κλείσει τελεσίδικα στη φυλακή ούτε έναν (1) «ρομοκράτη»! Κι όμως: τα κατάφερε! Αυτό το «μυστήριο» δεν εξηγήθηκε ποτέ – κάποτε, γύρω στο 2020, ίσως αναλυθεί... Δεν θα μπορούσε πάντως να μην αναγνωρίσει κανείς ότι το ελληνικό πολιτικό σύστημα έδειξε από τα πρώτα μεταπολιτευτικά βήματα του μια απίστευτη (παγκόσμια) δυνατότητα: να ξεφύγει από την «τρομοκρατία» χωρίς να χρειαστεί να την «ακουμπήσει»!

Με τόσο πυκνή και μαχητική δράση η «νέα αριστερά» των αρχών της δεκαετίας του '70 είχε στα τέλη της ίδιας δεκαετίας την δική της ιστορία στην Ελλάδα: και τα αδιέξοδά της επίσης. Ο «δισημός» της ελληνικής κοινωνίας (μιας κοινωνίας πληθυσμιακά μικρής, σε λίγο να ξεχάνεται) που από τη μια μεριά είχε βγάλει δυο φορές εκλογικό νικητή πέραν κάθε αμφιβολίας τον Καραμανλή τον Α, και από την άλλη «φιλοξενούσε» μια αρκετά δυναμική άκρα αριστερά, δεν είχε σε καμία περίπτωση τα χαρακτηριστικά ενός (έστω υπόγειου) εμφύλιου πολέμου. Δύσκολα θα υποστήριζε κανείς ότι στο δεύτερο μισό της δεκαετίας του '70 υπήρχαν στην Ελλάδα δύο κομμοί χωριστοί στη συσκευασία του ενός. Μάλλον ο γρήγορος μετασχηματισμός από μια κοινωνία (και ένα κράτος) της «περιφέρειας» σε μια κοινωνία και ένα κράτος του «κέντρου» του καταλιωτικού κόσμου, επέτρεπε την σχετικά «ανάδυση» συνύπαρξη του «παλιού» και του «καινούργιου». Παρά την μικρή ηλικία η «νέα αριστερά» δύσκολα θα μπορούσε να θεωρηθεί σαν μέρος του «καινούργιου» – ειδικά οι εθνικοαπελευθερωτικές και αντιαμερικανικές εμμονές της είχαν ήδη ξεπεραστεί ακόμα και από το κοινωνικό της κεντρικής πολιτικής σκηνής. Μ' αυτήν την έννοια η άκρα αριστερά σε όλες της τις εκφάνσεις (μιαοικοί, αλβανόφιλοι, στανλικόι διάφορων ειδών) στο τέλος της δεκαετίας του '70 είχε ήδη γερλώσει. Θα χρειαζόταν η αιματηρή καταστολή της διαδήλωσης στις 17/11/1980 προς την αμερικάνικη πρεσβεία, μια καταστολή που οι πλάτες της άκρας αριστεράς δεν μπορούσαν να σηκώσουν (παρά τους περί το αντίθετο του εποχής) (Οι αριθμοί αυτοί αναφέρονται σε προκήρυξη της 17N που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «ποντία» τον Ιούλιο του 1984).

Και η ένοπλη πάλη, Η ένοπλη πάλη ήταν πρακτική της νέας άκρας αριστεράς, σάρκα από την σάρκα της, σκέψη από τις σκέψεις της, πράξη απ' τις πράξεις της, και μόνο σαν τέτοια θα μπορούσε να εννοηθεί. Αν η ευρύτερη «μαζική» άκρα αριστερά είχε πτωθεί (είχε ξεπεραστεί από τον ίδιο τον καταλιωτικό μετασχηματισμό της ελληνικής κοινωνίας, αυτό είναι φυσικά και πρεσβεία στη Λευκωσία, κατά τη διάρκεια της οποίας ανταλλάχθηκαν πυροβόλια μεταξύ φρουρών και διαδηλωτών, με αποτέλεσμα να σκοτωθεί ο αμερικάνος πρόξενος Ρ. Ντρίβς

και μια υπάλληλος της πρεσβείας.... Τον Απρίλο του 1975 έγινε βίαιη διαδήλωση εναντίον της (εντελώς ανομιχρωτής τότε) αμερικάνικης πρεσβείας στην Αθήνα, με αποτέλεσμα να πυροληθεί ένα της τμήμα... Ήσαν δεκάδες πολύωρες βίαιες οδομαχίες σε διάφορες χρονολογίες, για διάφορους λόγους, σε διάφορα σημεία της Ελλάδας... Ήσαν άγριες (μη ελεγχόμενες από τα συνδικάτα και τα κόμματα) απεργίες και καταλήψεις χώρων εργασίας....

Μέσα σ' αυτό το πάνθεον η οργάνωση 17N πραγματοποιήσε σαν τέτοια «μόνο» τις 4 από τις 8 δολοφονίες: του υπαλόβαθμου πράκτορα της CIA στην Αθήνα Ρ. Γουέλις στις 23/12/1975, του κοινοτικού βουλευτή Ε. Μάλλου στις 14/12/1976, του υπουργού των ΜΑΤ Π. Πέτρου και του ομοιοφυλάκα του Σ. Σταρούλη στις 16/1/1980. (Η άλλη δολοφονία ήταν του επίσης κοινοτικού βουλευτή Π. Μπάμπη τον Γενάρη του 1979, από την οργάνωση «Ιούλην 78»). Μόνο η πρώτη απ' αυτές θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι είχε «διεθνή αντίκτυπο». Συνεπώς, αν μέσα σ' αυτό το διάστημα η οργάνωση 17N άρχισε να αποικεί κάποια αξία και να ξεχωρίζει από άλλες επαναστατικές οργανώσεις της «νέας άκρας αριστεράς», αυτό δεν οφειλόταν ούτε στο πλήθος των ενεργειών της, ούτε στην ποικιλία των «εχθρών» που αναγνώριζε. Αντίθετα, το γεγονός ότι η ένοπλη πάλη στην Ελλάδα (συγκρινόμενη μάλιστα με άλλες περιπτώσεις στον κόσμο) ήταν ελάχιστα «φονικά» έκανε τις 4 δολοφονίες / εκτελέσεις της να «ξεχωρίζουν» ένας μόνος άρκος να δημοσιεύεται ως προς την οργανωτική ικανότητα όσων μπορούσαν να πραγματοποιούν τόσο «ακρίβεις και αποτελεσματικές» επιχειρήσεις («ο όμοιος ελάσσονος φαίνεται πως επιδόσαν να κάνουν» (σε λόγια της 17N «ράβη»-ιδιαιτέρως ενδιαφέρον, δημοσιογραφικό και όχι μόνο, και έφτασε έτσι γρήγορα, με τον «μικρότερο δυνατό όγκο ενεργειών» να έχει το μεγαλύτερο δυνατό αναγνωστικό κοινό. Κανείς από αυτούς τους τρεις παράγοντες που έρχονταν τον μύθο της 17N δεν οφειλόταν αποκλειστικά στην δική της δράση ή τις απόψεις της.

Από την αντίθετη μεριά, και μόνο η ανάγνωση των βίαιων «αντικαθεστωπικών» πράξεων από τη μεταπολίτευση μέχρι το τέλος της δεκαετίας του '70, θα προκάλυπτε (αναδρομικά) λίγους για το πως κατάφερε

Το νούμερο ένα βόρειο «πρόβλημα» του ελληνικού επεκτατισμού ήταν και παραμένει η διαχείριση του κράτους της μακεδονίας. Ειδικά εκκενώνει του τμήματος που βρίσκεται γύρω από την κοιλάδα του Βαρδάρη. Στο βαθμό που το βουλγαρικό κράτος μείνει μακριά από οποιαδήποτε διεκδίκηση εκεί, το ελληνικό κράτος μπορεί να απολαμβάνει «ειρηνικά» τα ως τώρα επιτεύγματα της ελληνοσερβικής φιλίας.

Ληνική «εξοδο» στα νότια της Αδριατικής. Επιπλέον υπάρχει πάντα διαθέσιμη η «κρίσιμη ιδεολογική μάζα» αντιαβαντισμού μέσα στην ελληνική κοινωνία, επιδεικτική δξύνωση στα πλαίσια της «αντιτρομοκρατίας». Τα εμπόδια ωστόσο είναι ισχυρά, και έχουν κρατήσει ως τώρα τις διακρατικές σχέσεις της Ελλάδας προς την αλβανία σε σχετικά «πολιτισμένα» επίπεδα: πρώτον για την ίδια περιοχή ενδιαφέρε-

Μπορεί να θεωρηθεί «αποφασιστικότητα» η «ιδέα» ορισμένων ευρωπαϊκών πολιτικών αφεντικών στην πρόσφατη (νοέμβρης) συνάντησή τους στις Βρυξέλλες να «κηρυχτεί η ευρωπαϊκή εξωτερική πολιτική και πολιτική άμυνας έτοιμη στα τέλη αυτής της χρονιάς» ακόμα και να μην έχει λυθεί κανένα πρόβλημα της; Αυτά είναι θεατρικοί που δεν θα καταδεχτεί καν να τις μνημο-

πολύ ακριβά τον πόλεμο στο Κορσικότητα» αναενώνει τα περιθώρια γεωπολιτικών ελιγμών, παραμένοντας σταθερά χρήσιμος σύμμαχος του αμερικανοαγγλικού άξονα. Οι τακτικές και πολυώρες διαβουλεύσεις πριν και μετά την 11/9ου με ταξίδι αμερικάνων, άγγλων και τούρκων «αξιωματούχων» που όπως υποστηρίζουν οι δημοσιογραφικές σειρήνες έχουν σχέση και με εγγυήσεις για την κάλυψη των κοινών συμφερόντων των τριών κρατών στην ανατολική μεσόγειο, ζώνουν σε φιδία τους σχεδιαστές της ελληνικής ηγεμονίας στην περιοχή – κι ως μην λένε πολλά. Χωρίς την πανευρωπαϊκή πολιτικοστρατιωτική «ολοκλήρωση» το ελληνικό κράτος θα χάσει ένα στρατηγικό αντίβαρο που του επέτρεπε να ελίσσεται και να ανοίγει τις προοπτικές του. Χωρίς την πανευρωπαϊκή πολιτικοστρατιωτική «ολοκλήρωση» τέτοια που να αφήνει απ' έξω το τουρκικό κράτος οι έλληνες θα μείνουν να βολεύονται με το ελάχιστο μιας «χωρίς φιλοδοξίες» ελληνοτουρκικής ειρήνης. Not bad, anyway.

(Φαντάζεται όμως κανείς πως το ελληνικό κράτος θα ήταν σε θέση να γίνει εχθρός της μισής Ευρώπης, ήδη μελών και υποψήφιων για την ε.ε., αν όλα τα υπόλοιπα ήταν κανονισμένα, επειδή δεν θα γινόταν δεκτή η νότια κύπρος;) Εν πάσει περίπτωση με τα σημερινά δεδομένα ένας τέτοιος εκβιασμός ούτε σαν φαντασίωση δεν ευσταθεί, γιατί το ελληνικό κράτος (και οπωσδήποτε μια ισχυρή μερίδα των ντόπιων αφεντικών) θα πρέπει να παρακαλέει για το αντίθετο: να «αξιζει τον κόπο» η ε.ε. από πολιτικοστρατιωτική άποψη όταν θα κρίνεται η υποψηφιότητα της νότιας κύπρου....

Παρεπιπτόντως το γαλλικό κράτος το οποίο μέχρι της 11/9ου υποστήριζε ότι «πρέπει πρώτα να λυθεί το πολιτικό πρόβλημα της κύπρου, και μετά...» τώρα το γυρίζει σε «κατανοούμε απόλυτα τις ελληνικές θέσεις και συμφωνούμε...»

Σκατοζωή, σκατόκοσμος και σκατοκοινωνία.

Πίσω στο θέμα της απο/, παρα/υπερπληροφόρησης: από την Αθήνα ως τη Νέα Υόρκη, από τη Μόσχα ως το Βερολίνο, από το Πεκίνο ως όπου θέλετε, το ίδιο βασικό ψέμα προσπαθήσει να υποκαταστήσει και να συγκαλύψει την πραγματικότητα: ο πόλεμος δεν έχει καμμία μα καμμία σχέση με την καπιταλιστική κρίση. Με σιδηρόπλοιο άλλο να - όχι όμως μ' αυτό! Η στρατιωτική εκστρατεία του αμερικανικού (κι από κοντά, μέχρι τώρα...) του αγγλικού κράτους δεν έχει καμμία σχέση με την τεράστια κρίση υπερσυσσώρευσης... Η στρατιωτική χειραφέτηση του γερμανικού και του γιαιπωνέζικου κράτους δεν έχει καμμία σχέση με την «ήπια» κρίση του ενός και την οικονομική σχεδόν σύνθλιψη του τεράστιου παραγωγικού δυναμικού του δεύτερου, ύστερα από την κατάρρευση των «τίγρων της ασίας».... Ο ιμπεριαλισμός κάθε κράτους χωριστά και όλων μαζί δεν έχει καμμία σχέση με τον καπιταλισμό: ο πρώτος σκηνοθετείται στις σελίδες των «πολιτικών ειδήσεων», ο δεύτερος στις σομόν σελίδες των «οικονομικών»....

Αλλά η περιβόητη «οικονομική πολιτική» του κεφάλαιου και των κρατών του, ξαναεσκέεται στα πόδια της ξεδιπλώνοντας το δυνατότερο χαρτί της: α σ φ ά λ ε ι α. Οργανώνεται έτσι εκ νέου το θηριώδες μεγαλείο τόσο του κράτους όσο και του κεφάλαιου, και η «οικονομική πολιτική της ανάπτυξης» γίνεται αυτό που πάντα ήταν, είναι και θα είναι, μέχρι να καταστραφεί ο καπιταλισμός: **πολιτική οικονομία** της βαρβαρότητας.

αποδιάρθρωση

στα Σκόπια». Ο κ. Βλασσόπουλος, μάλιστα, έπεισε να ερμηνεύσει τον υπουργό λέγοντας πως «αυτό που εννοεί είναι ότι εμείς δεν επιθυμούμε αλλαγή συνόρων, αλλά εάν παρ' ευχάρ συμβεί κάτι τέτοιο θα ζητήσουμε ένα κομμάτι από την πίτα». «Δεν είπα κάτι τέτοιο», τόνισε στην δευτερολογία του ο κ. Τσοκατζόπουλος. «Εννοώ -συνεχίζει- ότι δεν μπορούμε να μείνουμε απαθείς όταν αμφισβητούνται τα σύνορα της γειτονικής μας χώρας, και γι' αυτό συμμετέχουμε στις διεθνείς πρωτοβουλίες για την σταθερότητα στα Σκόπια, ώστε να αποτραπεί η αλλαγή συνόρων. Θα μείνουμε απαθείς στο σπίτι μας; Θεατές; Δεν γίνεται. Πρέπει να γίνει σαφές ότι δεν δεχόμαστε αλλαγές συνόρων με τη βία. Η Ελλάδα δεν διεκδικεί τίποτα, παρά μόνον την επιβεβαίωση του ρόλου, της επιρροής και της παρέμβασής της, ώστε να αποτρέψει τέτοια ενδεχόμενα», προσέθεσε.

Αλλά το βουλγαρικό κράτος είναι το μόνο «αδικημένο» (ανάμεσα στα ιστορικά κράτη της περιοχής) από τις ανακατάξεις και τις μοιρασίες που έχουν γίνει ή έχουν προδιαγραφεί στα βαλκάνια ως τώρα. Γιατί να μην θέλει να αυξήσει κι αυτό την γεωπολιτική του αξία;

Εν αναμονή της ετυμολογίας του Κοινοβουλίου, η οποία κατά τους ευσεβείς πόθους των ξένων μεσολαβητών, θα οδηγήσει σε πλήρη εκτόνωση της κρίσης, αλλά όπως εκτιμούν οι περισσότεροι αναλυτές δεν θα αποτρέψει τη διεκδίκηση της ΠΓΔΜ, de facto, ο πρωθυπουργός της Βουλγαρίας Σιμεών Ζακόμοπουρκόπουλος απάντησε προειδοποιώντας περί της επειλούμενης αποσταθεροποίησης στη χώρα του, λόγω της σύρραξης στην ΠΓΔΜ. «Οι Βούλγαροι γνωρίζουν καλύτερα παντός άλλου ότι όταν κινείται το σπίτι του γείτονα, μπορεί να πάσει φωτιά και το δικό σου», είπε ο Σιμεών, χωρίς περαιτέρω διευκρινίσεις επί της λαϊκής ρήσης, την οποία επικαλέστηκε κατά την επίσημη τελετή της αλλαγής στη διοίκηση της πολυεθνικής ταξιαρχίας της Νοτιανατολικής Ευρώπης, που εδρεύει στη Φιλιππούπολη. Τον Τούρκο διοικητή αντικατέστησε ο αντιστράτηγος Ανδρέας Κουζέλης. Γαλλ. Πρακτ. Ασσο. Πρες.

Κοντά (να μην ξεχνιόμαστε) είναι πάντα ο «πειρασμός» της νότιας αλβανίας. Όπως αποδείχθηκε απ' την αρχή της δεκαετίας του '90 η «απελευθέρωση της β. Ηπείρου» ήταν για τα ελληνικά αφεντικά μια εναλλακτική «λύση» επέκτασης προς βορράν, όπου η «απόπειρα» του (ελληνοσερβικού) ελέγχου του περάσματος από την Θεσσαλονίκη προς την κεντρική Ευρώπη θα μπορούσε να ισοφαριστεί από μια ελ-

ται σταθερά το ιταλικό κράτος, και δεύτερον οποιαδήποτε ελληνική δράση «απελευθέρωσης μειονότητας» ανοίγει αυτόματα – και με δυσμενή για τα ελληνικά συμφέροντα συσχέτισμό – την πόρτα της Θράκης.

Όμως αυτά είναι σχετικά απλά προς το παρόν, μπροστά στην αβεβαιότητα που απλώνεται νοτιότερα. Το μεγάλο κόλπο της «ευρωπαϊκοποίησης» του ελληνικού στρατού, και μέσα αυτής η εξασφάλιση μιας (κεντρο) ευρωπαϊκής εγγύησης / πλεονεκτικότητας απέναντι στο τουρκικό κράτος στο αιγαίο, κινδυνεύει να χρεωκοπήσει στο σχέδιο του ευρωπαϊκού στρατού ναυαγήσει. Κάθε βήμα, στρατιωτικό ή πολιτικό, «εθνικής χειραφέτησης» των ευρωπαϊκών μεγάλων δυνάμεων στέλνει π ρ α κ τ ι κ ά την ιδέα του ευρωστρατού δύο βήματα πίσω. Και δυστυχώς για τις ελληνικές φιλοδοξίες τα βήματα που έχουν γίνει τους δύο τελευταίους μήνες είναι περισσότερα από ένα: πρώτα το αγγλικό κράτος συμμαχίσε στρατιωτικά μονομερώς και βασιστικά με τις ήπια: ύστερα κάθε ευρωπαϊκή μεγάλη δύναμη άρχισε να ασκεί την δική της εξωτερική πολιτική σχετικά: μετά άρχισαν τα επιδεικτικά «τριγωνικά» δείπνα ανάμεσα στον Μπλέρ, τον Σπέντερ και το δίδυμο Σιράκ / Ζοσπέν' ύστερα το γερμανικό κράτος αποφάσισε ότι το «εθνικό του συμφέρον απαιτεί...».

Φυσικά στα χαρτιά τίποτα δεν έχει αναίρεθεί. Αλλά τα χαρτιά είναι χαρτιά. Και κανένας στρατός δεν φτιάχτηκε ποτέ με χαρτιά. Ακόμα περισσότερο κανένας στρατός δεν μπορεί να φτιαχτεί σε συνθήκες και στρατιωτικής τεχνολογικής αναδιάρθρωσης αν δεν υπάρχει η αποφασιστική πολιτική θέληση για κάτι τέτοιο.

νεύει στο μέλλον η ιστορία....

Το χαρακτηριστικό (και το αστέιο μαζί) είναι ότι το ελληνικό κράτος είναι αυτή τη στιγμή το πιο «ένθερμο» υπέρ της δημιουργίας του περιβάλλοντος «ευρωστρατού». Τόσο πο-

λύ καίγεται, ώστε ενώ τον Νοέμβριο του 2000 είναι υποσχεθεί, σαν συμβολή του, 3500 στρατιώτες, ένα κέντρο διοίκησης με 500 άτομα, έξι πλοία και 40 πολεμικά αεροπλάνα, φέτος τον Νοέμβριο ο νέος υπουργός άμυνας «ανέβασε» μιλώντας στις Βρυξέλλες την «ελληνική προσφορά» σε 6500 στρατιώτες, προσθέτοντας ακόμα πυραύλους ακριβείας, ιπτάμενα ράνταρ awacs, ελικόπτερα super puma και arache....

Λίγο ακόμα και ο ευρωστρατός θα είναι βασικά ελληνικός....

Η προεюύρα αυτή είναι συνέπεια της «διπλής τακτικής» που ακολουθείται στο ελληνικό κράτος για να πετύχει και να στερεώσει την ηγεμονία του στην ευρύτερη περιοχή από τα μέσα της δεκαετίας του '90 και μετά: ενώ για την «προς βορράν» επέκταση συμμαχίσε στρατιωτικά με τον αμερικανοαγγλικό άξονα (πέραν του σερβικού καθεστώτος, φυσικά...), προς ανατολάς βρήκε πολύ βολικότερη την πολιτικοστρατιωτική συμμαχία με την ε.ε. Όμως αυτό το κόλπο θέλει πολλές προϋποθέσεις για να δουλέψει. Μία απ' αυτές: να μην ανοίξει «ευρύτερη αντιπαράθεση» στην ανατολική μεσόγειο / μέση ανατολή. Δυστυχώς (για τους ελληνικούς σχεδιασμούς) ανοίξει....

Το χειρότερο για τα ελληνικά αφεντικά: ο «αίσιος εχθρός» τους, ναδιάρθρωσης αν δεν υπάρχει η αποφασιστική πολιτική θέληση για κάτι τέτοιο.

Στον ίδιο κόμμο, με πιο αβέβαιες ακόμα εξελίξεις, βρίσκεται το σχέδιο της «ένταξης» στην ε.ε. της (νότιας) Κύπρου. Προς το παρόν η ελληνική δημοσιογραφία ασκείται σε ύψος αισιοδοξίας καθώς δεν είναι λίγες οι ευρωδιαβεβαιώσεις ότι «η κύπρος θα γίνει μέλος της ε.ε. ακόμα κι αν δεν έχει λυθεί το πολιτικό της πρόβλημα». Όμως αυτά είναι κουβέντες που σχετίζονται ολοφάνερα με τις υπόγειες διεργασίες μέσα στην ίδια την ε.ε. Αν η ευρωπαϊκή ένωση περιοριστεί σ' αυτή την ιστορική φάση μόνο σε μια οικονομική / εμπορική ένωση (κάτι που είναι ολοφάνερα ασταθές και λίγο ή πολύ ληξιπρόθεσμο) τότε το ελληνικό κράτος έχει να χάσει πολύ περισσότερα από την διεύρυνση αυτής της ζώνης (τόσο τις οικονομικές εισροές όσο και το οποίο πολιτικό βάρος) από εκείνα που θα κερδίσει (ένα δεύτερο «ελληνικό κράτος» σε έναν βασικά οικονομικό συνεταιρισμό). Η μεγάλη πρόκληση (και η μεγάλη ελληνική ιδέα) της ευρωπαϊκοποίησης του κυπριακού, ριζοσπαστική μετεξέλιξη της παλιότερης για «διεθνοποίηση» του, στηρίζεται στην πολιτικοστρατιωτική αξία του κυπριακού οικοπέδου, έστω και μισού, στη Μέση Ανατολή – κι όχι στον δυναμισμό του ελληνικού κράτος για να πετύχει και να στερεώσει την ηγεμονία του στην ευρύτερη περιοχή από τα μέσα της δεκαετίας του '90 και μετά: ενώ για την «προς βορράν» επέκταση συμμαχίσε στρατιωτικά με τον αμερικανοαγγλικό άξονα (πέραν του σερβικού καθεστώτος, φυσικά...), προς ανατολάς βρήκε πολύ βολικότερη την πολιτικοστρατιωτική συμμαχία με την ε.ε. Όμως αυτό το κόλπο θέλει πολλές προϋποθέσεις για να δουλέψει. Μία απ' αυτές: να μην ανοίξει «ευρύτερη αντιπαράθεση» στην ανατολική μεσόγειο / μέση ανατολή. Δυστυχώς (για τους ελληνικούς σχεδιασμούς) ανοίξει....

Από την αντίθετη μεριά η θρυλική προϋποθέσεις για να δουλέψει. Μία απ' αυτές: να μην ανοίξει «ευρύτερη αντιπαράθεση» στην ανατολική μεσόγειο / μέση ανατολή. Δυστυχώς (για τους ελληνικούς σχεδιασμούς) ανοίξει....

Το χειρότερο για τα ελληνικά αφεντικά: ο «αίσιος εχθρός» τους, ναδιάρθρωσης αν δεν υπάρχει η αποφασιστική πολιτική θέληση για κάτι τέτοιο.

Η ιδέα ότι η κοινωνία είναι ένα σύνολο (ποσοτικό, ποιοτικό) με ποικιλία μεν αλλά και ανεξαρτησία απέναντι στο κράτος (που με τη σειρά του είναι αγέρωχα διαχωρισμένο από την κοινωνία που του αναλογεί) προκύπτει ίσως από την ίδια τη λέξη «κοινωνία» που σημαίνει το «κοινό». Από πολιτική όμως άποψη η ιδέα αυτή είναι βλαβερή και επικίνδυνη. Πάντα ήταν τέτοια τα διακόσια τουλάχιστον τελευταία χρόνια: σε περιόδους κρίσης ακόμα περισσότερο. Η διάκριση ανάμεσα σε κράτος και κοινωνία είναι τυπική, σχηματική – και μόνο σαν τέτοια έχει αξία. Αλλιώς πού και πώς θα μπορούσε κάποιος να τραβήξει τη διαχωριστική γραμμή ανάμεσά τους;

Όπως σιδηρόπλοιο θα έβαζε τα σώματα των πραιτωριανών (μπάτσους κάθε είδους, δικαστές, δεσμοφύλακες, κλπ) απ' τη μεριά του κράτους, αλλά θα κρατούσε στο λογαριασμό της κοινωνίας τους φίλους και τους συγγενείς τους.... Θα ξεπρόστελνε στην κρατική κόλαση τους δημοσιογράφους και τους κάθε είδους προαγωγούς της αποβλάκωσης, αλλά θα συγκρατούσε στο κοινωνικό σώμα τους πλέον φανατικούς οπαδούς των προηγούμενων.... Θα απέδιδε την κατασταλτική δράση στην ιεραρχία του στρατού, αλλά τον απλό φαντάρο (παρότι διαθέτει εαυτόν στις εντολές των ανωτέρων του) θα τον συγχωρούσε, γιατί είναι ένα αθώο παιδί της κοινωνίας.... Θα αναγνώριζε τους τραπεζίτες, τους χρηματιστές, τους τοκογλύφους και τους παπάδες σα στηρίγματα του κράτους, ευτυχώς όμως όχι τους πιστούς τους.... Θα χλεύαζε τους σχολικούς επιθεωρητές, τους πανεπιστημιακούς, τους προϊστάμενους των νοσοκομείων και τους εφοριακούς σαν τσιράκια του κράτους, και θα εξαιρούσε τους καθηγητές, τους ταχυδρομικούς, τις νοσοκόμες και τους οδηγούς ταξί, υπό την προϋπόθεση ότι πότε πότε εξεγείρονται.... Θα χρέωνε στο κράτος τους μεγαλέμπορους ναρκωτικών και θα δυσκολευόταν (αλλά ίσως τα κατάφερνε) να μοιράσει τα υπόλοιπα «στελέχη» του κυκλώματος μισά από δω μισά από κει.... Ενωείται ότι οι πολιτικοί, τα κομματόσκυλα, οι νομάρχες, οι δήμαρχοι, οι υπηρεσιακοί παράγοντες, οι σύμβουλοι κλπ είναι κράτος (Το κράτος) αλλά οι ψηφοφόροι γενικά είναι κοινωνία (Η κοινωνία)... Οι ποδοσφαιριστές θα χωρίζονταν ανάλογα με το αν είναι του Κόκκαλη ή όχι, οι πνευματικοί άνθρωποι ανάλογα με το αν είναι στο στάβλο του Λαμπράκη ή όχι, ενώ οι οπαδοί τόσο των μεν όσο και των δε, θα λογαριάζονταν σαν κοινωνία.... Σα μόνον γρίφοι για το πού ακριβώς περνάει το σύνορο ανάμεσα σε κράτος και κοινωνία θα απέμεναν ο ερυθρός σταυρός και το παγκόσμιο ταμείο για τη φύση....

Η παραπάνω περιγραφή έχει ασφαλώς μια δόση ειρωνείας. Εκείνο που δεν χωράει ειρωνεία είναι το ότι η εποχή που η «κεντρική εξουσία» ήταν ένα παλάτι / κάστρο μέσα στην πρωτεύουσα ή κάπου στην ύπαιθρο έχει περάσει (εκεί που υπάρχει καπιταλισμός) εδώ και δύο αιώνες τουλάχιστον. Δύο αιώνες μπορεί να είναι ασήμαντοι για τα μυαλά που σκέφτονται ότι η εξουσία είναι όπως ήταν ανέκαθεν – ως μην ξεχνάμε πως ζουν ανάμεσά μας μερικές εκατοντάδες εκατομμύρια που πιστεύουν «ακόμα» στον κρίνο και στην παρθένο Μαρία... Απ' την άλλη μεριά όμως αν ψάξει να βρει κανείς τα πραγματικά όρια των τειχών που χωρίζουν το κράτος από την κοινωνία δεν θα φτιάξει (ακολουθώντας έναν δρόμο παρόμοιο μ' αυτόν που σκιαγραφήσαμε νωρίτερα) μόνο μια θετλασμένη γραμμή. Θα φτιάξει κι έναν κρατικό «τόπο» που θα περιλαμβάνει το λιγότερο τα 2/5 της κοινωνίας. Άρα;

Η άλλη σκέψη, ότι δηλαδή οι κοινωνίες είναι ταξικά ιεραρχημένες, ότι το κράτος δεν είναι ένας λίγο πολύ προσδιορισμένος βασιλιάς με τις συζύγους του και τους αυλικούς του αλλά η θεσμικά ανώτερη έκφραση της ταξικής διαστρωμάτωσης, και πως άρα υπάρχει αρκετό κράτος μέσα στην κοινωνία (όπως ακριβώς υπάρχει πολύ κοινωνία μέσα στο κράτος) έχει τα δικά της ζόρια. Καινούργια σκέψη δεν είναι – για να θεωρηθεί κάτι σαν «αποκάλυψη!» Έχει και το ελάττωμα ότι δεν είναι εύκολη σκέψη. Ύστερα, για όποιον βρίσκεται σε πεδία αντιεξουσίας, δεν είναι (η ύπαρξη των τάξεων) ένα δηλητηριασμένο μαρξιστικό μίλο που πρέπει να φτύσουμε μαζί με τα κουκούτσια του, τα μικρά και μεγάλα κκε;

Και κάτι ακόμα: πώς προσδιορίζονται οι τάξεις σήμερα; Όσο για το πρώτο ούτε κουβέντα. Τις κοινωνικές τάξεις (και τον μεταξύ τους ασίγαστο ανταγωνισμό) δεν τις εφηύρε ο Κάρολος... τις δημιούργησε και τις δημιουργεί η ίδια η διαδικασία που λέγεται καπιταλισμός. Μάλιστα, ο στόχος μιας κοινωνίας αταξικής σαν πρόταγμα επαναστάσεων, εξεγέρσεων, ανταρσιών (και λοιπών οχλοκρατιών...) δεν έλαμψε στα κεφάλια μόνον των οπαδών του Μάρξ, αλλά και πολλών ακόμα, αναρχικών, στο βαθμό που αυτοί οι τελευταίοι δεν δίστασαν να θεωρήσουν εαυτούς κομμουνιστές. Τελικά η πεποίθηση πως η κοινωνία είναι ... σκέτη κοινωνία (και σαν τέτοια στενάζει αθώα κάτω από την κρατική μπότα) δεν είναι παρά μια ιδέα με κοινωνική καταγωγή: μικροαστική. Γιατί οι μικροδιοκτίτες είναι εκείνο το συλλογικό υποκείμενο που ήθελε (και θέλει) να φαντάζεται σι κινείται σε ένα οχανές, μοιόμορφο και βατό (για την ιδιοκτησία και την ηθική της) πεδίο όπου η «άνοδος» είναι φυσιολογική. Δηλαδή αναίμακτη.

Απ' αυτήν την άποψη τα μικρά και τα μεγάλα κκε, ενώ πράγματι είχαν ιστορικά μια ταξική (εργατική, προλεταριακή, πληβειακή, πείτε το όπως θέλετε) καταγωγή, δεν εννοούν εδώ και 50 το λιγότερο χρόνια κανέναν ανταγωνισμό ταξικό, αλλά μόνον κάθε είδους συμβιβασμό. Αυτό είναι λογικό, αφού η ταξική ιεράρχηση και διαστρωμάτωση των καπιταλιστικών κοινωνιών είναι περισσότερο «εξελιξιμη» από τους κομματικούς μηχανισμούς, που στο κάτω κάτω έχουν πάντα να διαχειρίζονται και τα δικά τους συμφέροντα. Πράγμα που σημαίνει ότι τα μικρά και μεγάλα κκε, σαν παγιωμένοι θεσμοί εξουσίας, «εφάπτονται» τόσο του κράτους όσο και της κοινωνίας σε εκείνον τον ορίζοντα που ευνοεί τα συμφέροντα της όποιας εργατικής αριστοκρατίας, του «εργατικού μικροαστισμού». Μόνον που η ύπαρξη της «αριστεράς του κράτους» δεν σημαίνει ότι οι καπιταλιστικές κοινωνίες είναι αταξικές! Δεν θα της κάνουμε αυτή τη χάρη: ο ταξικός ανταγωνισμός δεν είναι μια ιδεολογική εφεύρεση που καλό θα ήταν να την αποφεύγει κανείς εν ονόματι ... της κοινωνίας (ή του λαού!).

Σύμφωνοι – αλλά αυτό δεν κάνει ευκολότερο τον προσδιορισμό των τάξεων σήμερα, ούτε βέβαια τον προσδιορισμό του κράτους σαν ταξικού «εργαλείου» των κυρίαρχων. Πολύ περισσότερο που караδοκεί η εφεδρεία της μεταφυσικής, ο οικονομοκοινωνιολογισμός: ο καθένας αναγνωρίζεται ταξικά σύμφωνα με την φορολογική του δήλωση.... Αυτή η «αντικειμενική» ανάλυση μεταφράζει τους προλετάρους σε «φτωχούς» και όχι σε πλούσιους (πλούσιους σε μισός, σε εμπειρίες, σε συλλογική νόηση και εφευρετικότητα κλπ). Κι όσο φτωχότεροι είναι οι φτωχοί τόσο ο οικονομοκοινωνιολογισμός ξεχυλίζει από ευαισθητή μελαγχολία: τί μπορούν να κάνουν αυτοί οι φουκαράδες; Τίποτα....

ΚΟΙΝΟ ΤΥΠΙΕΣ (ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΟΥ ΑΓΝΩΣΤΟΥ ΣΥΝΤΡΕΦΟΥ ΤΑΔΕ)

Ευτυχώς δεν είναι μόνο αυτός ο τρόπος να αναγνωρίσει κανείς τις κοινωνικές τάξεις. Δυστυχώς ο άλλος είναι πιο σύνθετος: οι κοινωνικές τάξεις δεν είναι μόνο καθ' εαυτές, τάξεις «αντικειμενικά» υπαρκτές, σαν τα βαρίδια στις δύο πλευρές ενός ζυγού. Αλλά είναι και δι' εαυτές, τάξεις που αναγνωρίζουν τον εαυτό τους μέσα στην κοινωνική ιεραρχία, και έχουν συνείδηση της θέσης τους. Αυτό είναι εύκολη συνθήκη για τις ηγεμονικές τάξεις, επειδή το «δι' εαυτές» είναι η επίγνωση των προνομίων τους, της «καλής τύχης» τους. Για τους προλετάριους αντίθετα, το «δι' εαυτούς» δεν είναι η ζήλια για την καλή τύχη που δεν έχουν· αλλά η συνειδητοποίηση των πραγματικών αιτιών της «φτώχειας» τους, η συνειδητοποίηση των καταστροφικών και δημιουργικών δυνατοτήτων τους απέναντι στους σφετεριστές του πλούτου που αυτοί κι αυτές δημιουργούν.

Όποιες λοιπόν κι αν είναι οι δυσκολίες στον προσδιορισμό των τάξεων, αυτός δεν μπορεί να γίνει παρά μόνο αν εννοηθούν σαν εμπόλεμες μεταξύ τους· και μ' αυτήν την έννοια, με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, είναι τάξεις και πολιτικές: το πρόγραμμα της μιας είναι η καταστροφή της άλλης, μαζί με τις αξίες της.

Η αναγνώριση της ταξικής διαστρωμάτωσης των κοινωνιών και του γεγονότος ότι το κράτος δεν είναι ο διαιτητής των διαφορών ανάμεσα στα κοινωνικά υποκείμενα, ούτε «ο διοικητής που έρχεται απ' έξω», αλλά ότι είναι το κόμμα των αφεντικών και των λακέδων τους, προκαλεί συνήθως μια κάποια ταραχή. Πρώτον επειδή αυτή η αναγνώριση είναι ταυτόσημη με την ανάλογη της εμπόλεμης πραγματικότητας πολλών από τις κοινωνικές σχέσεις. Και δεύτερον επειδή δεν αφήνει χώρο για «ουδετερότητα». Με ή χωρίς ταραχή πάντως δεν λύνεται εξ αρχής ο γρίφος της κοινωνικής ειρήνης. Μόνο («μόνο», αλλά καθόλου λίγο) ορίζονται οι κατευθύνσεις τόσο της ανάλυσης όσο και της δράσης, τόσο της θεωρίας όσο και της πράξης. Ο εσωτερικός εχθρός του συστήματος είναι επιφορτισμένος μ' αυτήν την διαύγεια, την ταξική του αλήθεια – ή είναι φάντασμα. Εσωτερικός εχθρός του κράτους και του κεφάλαιου· αυτό λοιπόν δεν είναι περίπτωση πετυχημένης συννομωσίας μιας χούφτας επιπτήδων. Ο ηγεμόνας δεν έχει ένα κεφάλι, ούτε δύο, ούτε δέκα για να πάνε κάποιοι να τα κόψουν. Αντίθετα υπάρχουν ερωτήσεις που θέλουν πρακτικές απαντήσεις. Ποιός είναι ο πόλεμος, ο ταξικός ανταγωνισμός σήμερα; Πού και πώς εξελίσσεται; Διεξάγεται εκατέρωθεν των μετώπων ή μήπως μονομερώς, από τις κυρίαρχες τάξεις και αξίες κι απ' το κράτος τους, σχεδόν αποκλειστικά εναντίον εκείνων που είναι με την πλάτη στον τοίχο κι άρα θεωρούνται «ανύπαρκοι» σαν αντίπαλοι; Και ποιά είναι τα μέτωπα; Είναι ενιαία ή διασπασμένα, μοριακά χαρακώματα μερικά απ' τα οποία κουβαλάει ο καθένας και η κάθε μια απ' τους εκατομμύρια «χαρακωμένους» στο πετσί του; Είναι αναγνωρισμένα (κι από ποιούς;) σαν μέτωπα ανταγωνισμού ή μήπως σα «δυστυχίες», ξεπεσμοί και κακοδαιμονίες; Αυτή είναι η Ρόδος....

Οι σύντροφοι που βγάζουν το πολύ καλό έντυπο δρόμο «αστικός τομέας Δ» θύμησαν στο τελευταίο του φύλλο τον κοινωνικό ιμπεριαλισμό. Είναι μια απ' τις έννοιες / εργαλεία, τόσο για την κατανόηση της σύγχρονης πραγματικότητας, όσο και για την εξέλιξη του κοινωνικού ταξικού πολέμου από την προλεταριακή πλευρά. Πολύ περισσότερο που βρισκόμαστε σε συνθήκες κρατικών ιμπεριαλισμών για τους οποίους μοιάζει σκοτεινό το αν είναι κάτι διαφορετικό από συνωμοτικές δολιότητες μιας δράκας βιομήχανων εδώ, μιας άλλης εμπόρων εκεί. Η αναγνώριση του κοινωνικού ιμπεριαλισμού και της δυναμικής του είναι αποφασιστικής σημασίας. Γιατί βάζει τον «κρίκο που λείπει» στη θέση του: την κοινωνική βάση του (κρατικού) ιμπεριαλισμού, της αρπακτικότητας που δεν εκδηλώνεται ερήμην του λαού αλλά «για το καλό του», σα σύνθεση, «ολοκλήρωση» και εξαγωγή μιας ορισμένης οικονομίας, κοινωνικής και κυριαρχικής ήδη. Αν είμαστε άξιοι να αποτελούμε μήγμα ενός σοβαρού «εσωτερικού εχθρού» πρέπει να έχουμε υπ' όψη μας τις «εσωτερικές» πολεμικές συντεταγμένες.

Τί είναι ο κοινωνικός ιμπεριαλισμός; Είναι η συγκεκριμένη ιστορική φάση του κοινωνικού ταξικού πολέμου που – δεν – λέγεται (και – δεν – εννοείται) πια γενικά σαν τέτοιος. Δεν είναι «μόνο» (καθόλου λίγο έτσι κι αλλιώς) η ιδεολογική ή η πολιτική ηγεμονία των αφεντικών και των λακέδων τους, μιας διευθυντικής μειοψηφίας πάνω στη δόλια κοινωνία· αλλά η εν δράσει επέκταση, διάχυση (και αντίστοιχα αποδοχή, κατάφαση) πλήθους κοινωνικών αξιών, πλήθους κοινωνικών σχέσεων, πλήθους νοημάτων για κοινωνική χρήση. Αυτό είναι το κοινότοπο υλικό μιας ηγεμονίας ταξικής που έχει το περιθώριο να παραδέχεται μερικά ελαττώματά της, αποκλείει όμως το να είναι κάτι λιγότερο από καθολική κυριαρχία. Κοινωνικός ιμπεριαλισμός δεν είναι τα σχέδια του υπουργείου δημόσιας τάξης ή άμυνας· αλλά η ακατάπαυτη επίθεση σχέσεων ενάντια σε σχέσεις.

Ας αραδιάσουμε μερικά από τα πιο κτυπητά περιεχόμενα αυτού του ρεπερτορίου. Κοινωνικός ιμπεριαλισμός είναι ο αξιακός (και όχι μόνο ο «οικονομικός») επεκτατισμός της «λογικής» και της «αισθητικής» του κέρδους.... Η μαζική υιοθέτηση προτύπων και φετίχ «δύναμης», «ζωτικότητας», «επιτυχίας»... Κοινωνικός ιμπεριαλισμός είναι η απαξίωση (και όχι μόνο η υποτίμηση) κατηγοριών της εργασίας, με μια θετλασμένη κίνηση μέσω χρηματιστηρίων, τζόγου.... Κοινωνικός ιμπεριαλισμός είναι η τηλεοψία, εννοημένη σαν γενικευμένη μεσολάβηση των σχέσεων από τις εικόνες τους, τα «σύμβολά» τους... Κοινωνικός ιμπεριαλισμός είναι η ατομική καριέρα σαν κουλτούρα και πρακτική, αλλά και η δόξα της συντεχνίας, σα συλλογική νομής (σκουπιδιών ή όχι) εξουσίας. Κοινωνικός ιμπεριαλισμός είναι ο «ξενοφοβικός» ρασισμός αλλά και το αντίδοτο / πλυντήριό του, η ανθρωπιστική ελεημοσύνη... Κοινωνικός ιμπεριαλισμός είναι η ρητορική αγανάκτηση για την «καταστροφή του κλίματος» εκτοξευόμενη από τα κλιματιζόμενα χειμώνα καλοκαίρι οχυρά / θερμοκήπια, σπίτια, αυτοκίνητα, γραφεία... Κοινωνικός ιμπεριαλισμός είναι το άγχος της επίδειξης και το άγχος της διασκέδασής της.... Κοινωνικός ιμπεριαλισμός είναι ο πατριωτικός οίστρος αλλά και τα συμπληρώματα διατροφής....

Αρκετά. Αυτό που συνέχει τις πιο πάνω κοινωνικές πρακτικές (και πολύ περισσότερες) κι αυτό που τις τοποθετεί στην πρώτη γραμμή του πολέμου σχέσεων ενάντια σε σχέσεις, ενός πολέμου ταξικού, είναι πως μεταφέρουν, εννοούν, ευνοούν, διδάσκουν, πραγματώνουν, εκφράζουν, υλοποιούν, διαμορφώνουν τακτικές ή/και στρατηγικές στη διαχείριση του «πλού-

ΚΟΙΝΟ
ΤΥΠΙΕΣ

(προς
τιμήν
του
άγνωστου
συντρόφου
τάδε)

του». Όλα τα πιο πάνω είναι στιγμές της παραγωγής και της κατανάλωσης. Στιγμές διαχείρισης του «πλεονάσματος» – άρα, αντίστροφα, της στέρησης. Και είναι όχι απλά πολεμικές μα ιμπεριαλιστικές γιατί ξεδιπλώνονται σαν υποπεριπτώσεις ενός καθολικού υποδείγματος, μιας καθολικής «οντότητας»: του εμπορεύματος.

Να που δεν είναι καθόλου καταχρηστικό να μιλάμε για κοινωνικό ιμπεριαλισμό, χωρίς να περιμένουμε να τον «παραδεχτούν» όσοι συμμετέχουν απ' τη μεριά του εμπορεύματος στις μικρές και μεγάλες «εσωτερικές εκστρατείες» του! Να που δεν είναι καθόλου άστοχο να εννοήσουμε αυτήν την πολεμική «εσωτερικότητα» του κράτους και του κεφάλαιου σαν το «πρότυπο» του «εξωτερικού» τους επεκτατισμού! Αποικιοποίηση «εσωτερική» σαν προϋπόθεση της «εξωτερικής» – τί άλλο; Η συναίνεση, για παράδειγμα, στις στρατιωτικές εξαγωγές τί άλλο είναι από η λογική συνέπεια του εσωτερικού κοινωνικού συμβιβασμού για την αξία της ασφάλειας, της ασφάλειας της ατομικής ιδιοκτησίας σε όλες τις τις εκφάνσεις;

Ένα από τα ενδιαφέροντα δεδομένα είναι πως οι προελάσεις του ιμπεριαλισμού των εμπορευματικών σχέσεων σε όλα τα «εσωτερικά» μέτωπα (μέτωπα όπου συχνά δεν γίνονται αναμετρήσεις αλλά μόνο αιφνιδιαστικές έφοδοι) δεν συγκάλυπτονται σαν τέτοιες που είναι από την «δεξιά» του κράτους και των επιτιθέμενων κοινωνικών τάξεων, αλλά από την «αριστερά» τους. Στην αριστερά έχει ανατεθεί ένα καλό μέρος απ' τη διαχείριση της διαστρωμάτωσης των κοινωνιών, και είναι η αριστερά που προωθώντας τη μικροαστική ιδέα της ουδετερότητας και της αθώωπτης του «μέσου πολίτη» μετατοπίζει τις εντάσεις σε αιτήματα προς επιλεγμένους θεσμούς. Δεν μπορείς να σπάσεις τα μούτρα του χρηματιστή τζιτζιφιόγκου, για παράδειγμα, της απέναντι πόρτας.... Πρέπει, αντίθετα, να υποστηρίξεις τη συγκροτημένη πολιτική δύναμη της τάδε αριστεράς για να μπορέσει να διαπραγματευτεί σε κυβερνητικό επίπεδο το ποσοστό συμμετοχής των ασφαλιστικών ταμείων στο χοντρεμπόριο κεφαλαίων.... Δεν μπορείς να σαμποτάρεις τη δουλειά στην οποία σε εκμεταλλεύονται... Πρέπει, αντίθετα, να καταθέσεις τα παράπονά σου σε κάποιο συνδικάτο, και τα λοιπά και τα λοιπά...

Είναι επίσης η αριστερά που τις παραμονές οποιουδήποτε κρατικού ιμπεριαλιστικού εγχειρήματος μπορεί να εγγυηθεί ότι δεν θα υπάρξει κανενός είδους εμφύλιος «πίσω» από τις γραμμές της εκστρατείας. Είναι η αριστερά που μπορεί (και αναλαμβάνει εκεί που δεν φτάνει η αστυνομία) να εγγυηθεί την ασφάλεια του εθνικού κεφαλαίου σε συνθήκες κρίσης· γιατί έχει απο πριν εγγυηθεί την ασφαλή συσσωρεύσή του στο όνομα της «εθνικής ανάπτυξης». Είναι η αριστερά που μπορεί να εξασφαλίσει την εθνική ενότητα, γιατί έχει ειδικευτεί στο να εγγράφει (και να διαγράφει) τις κοινωνικά διαμορφούμενες ανάγκες και επιθυμίες στο ρεπερτόριο της «προόδου» – της προόδου στη θεσμική ευστροφία και μεσολάβηση.

Η αντιεξουσιαστική προβληματική και πρακτική, τοποθετημένη απόλυτα αρνητικά στο σχέδιο «κατάληψης και αξιοποίησης» του κράτους, έχει υπάρξει στις πιο πλούσιες περιόδους της ιδιαίτερα κοινωνική. Κοινωνική – όχι «φιλοκοινωνική». Όχι μόνο με την έννοια της καταστροφής του κράτους, αλλά επίσης τονίζοντας την προτεραιότητα των αναμετρήσεων στα κοινωνικά μέτωπα.

Στη δεκαετία του '70 και στα πρώτα χρόνια της δεκαετίας του '80, που έχουν υπάρξει τα πιο γόνιμα στο δεύτερο μισό του 20ου αιώνα για την αντιεξουσιαστική προβληματική σ' όλο τον αναπτυγμένο καπιταλιστικό κόσμο, αναδείχθηκε η «κοινωνικότητα» πολλών εξουσιών. «Φυλακές, στρατός ψυχιατρεία, αυτή είναι η εξουσία» φωνάζαμε ακόμα και στην Αθήνα στα τέλη της δεκαετίας του '70 και στις αρχές του '80, σκανδαλίζοντας τις ποικίλες εκδοχές του αριστερισμού που έψαχναν το «σε τελευταία ανάλυση κράτος» στην περιοχή μεταξύ πλατείας Συντάγματος και πλατείας Μαβίλη, μεταξύ κοινοβουλίου και αμερικάνικης πρεσβείας.

Σε πρώτο χρόνο μια τέτοιου είδους αντίληψη για τις εξουσίες παρέμενε συνεπής στις καλύτερες ιστορικές παραδόσεις των κινημάτων ή των ανταρσιών: ενάντια στην εργασία και την ηθική της, ενάντια στην οικογένεια και στην ηθική της, ενάντια στη θρησκεία... Ο εντοπισμός των φυλακών, του στρατού ή των ψυχιατρείων σα νέων κόμβων ανταγωνισμού έθετε ωστόσο ένα καινούργιο «είτε - είτε» στρατηγικής σημασίας: είτε αυτά τα «επιμέρους» συγκεκριμένα μέτωπα της εξουσιαστικής ισχύος θα εννοούνταν σαν υποκεφάλαια του κρατικού διαχωρισμού (από την κοινωνία) και άρα σαν υποκεφάλαια της αμιγούς καταστολής που «έρχεται από πάνω»· είτε θα θεωρούνταν θεσμικές εκφράσεις σχέσεων, ιδεών, πεποιθήσεων, συμφερόντων κοινωνικών. Το να υιοθετήσει κανείς την πρώτη εκδοχή για λόγους τακτικής δεν θα ήταν λάθος – αλλά το να μείνει εκεί, και μάλιστα να αγνοήσει όλες τις κοινωνικές παραμέτρους αυτών των πειθαρχικών εξουσιών θα ήταν κάτι περισσότερο από λάθος. Το στρατόπεδο, η φυλακή, το ψυχιατρείο (για να μείνουμε στο σύνθημα που αναφέραμε πριν) είναι κράτος. Αλλά η τιμωρία, η παράβαση, η τρέλλα, η παραφορά, ο ανδρισμός, ο πατριωτισμός, η ιεραρχία δεν είναι μόνο κράτος. Είναι ρυθμίσεις βασικές, μοτίβα με κοινωνική ισχύ και αρμοδιότητα, είναι σχέσεις κοινωνικές που υφαίνουν την τάξη όχι μόνο του στρατοπέδου αλλά και της οικογένειας, όχι μόνο της φυλακής αλλά και της αυτοδικίας, όχι μόνο του ψυχιατρείου αλλά και της εκκλησίας. Είναι σχέσεις στις οποίες το κράτος, το «αμιγές» (αν θα μπορούσε κανείς να το ορίσει έτσι) κράτος δεν «έρχεται απ' έξω» ή «από πάνω» – αλλά βρίσκεται μέσα, σαν πυκνωτής, σαν κωδικοποίηση εξουσιών ανώτερης τάξης. Ακολουθώντας τη διαδρομή από τη φυλακή στην τιμωρία και την παράβαση μπορεί κανείς να δει αξιακές αναμετρήσεις ή παρεκβάσεις· και μπορεί εν τέλει να δει συγκρούσεις ταξικές. Γυρίζοντας πίσω στη φυλακή δεν θα ανακαλύψει απλά το κράτος που έχει διαχωριστεί από την κοινωνία· αλλά το κράτος – εργαλείο του ταξικού πολέμου. Το ίδιο ισχύει για το στρατόπεδο ή το ψυχιατρείο.

Η αντιεξουσιαστική προβληματική και δράση της δεκαετίας του '70 και των αρχών του '80 είχε λοιπόν σχηματικά δύο δρόμους να διαλέξει. Είτε θα ανακάλυπτε έναν καίσαρα με πολλά χέρια, επιπτήδαιο, διεισδυτικό, πλαστογράφο αλλά πάντως μόνο δυνάστη, μόνο απαγορευτή, μόνο τύρανο, οπότε θα ανανέωνε τη βολική βεβαιότητα για απόλυτη διάκριση ανάμεσα στον κύριο και τους δούλους.... Είτε θα αναγνώριζε την προχωρημένη «κοινωνικότητα του κράτους» (όπως ταυτόχρονα την «κρατικότητα της κοινωνίας» σε μεγάλο της μέρος) οπότε θα αναζητούσε τη διαλεκτική ανάμεσα σε απαγόρευση

και αφομοίωση, σαν διαλεκτική του ταξικού πολέμου όπως τον διεξάγουν οι κυρίαρχες τάξεις. Στην πρώτη περίπτωση το αναλυτικό μοτίβο θα ήταν το «κράτος εναντίον της κοινωνίας» και το ανάποδο. Στη δεύτερη το «τάξη (αναγκών, επιθυμιών) εναντίον τάξης».

Η αλήθεια είναι, και δεν άργησε να φανεϊ ήδη από τότε, πως δεν υπήρχε ακριβώς «ελευθερία επιλογής» ανάμεσα στις δύο πιο πάνω εκδοχές. Στις αρχές της δεκαετίας του '80 είχε αρχίσει να ανατέλλει, πρώτα ιδεολογικά και ύστερα πολιτικά, ο καυτός ήλιος του (νεο)φιλελευθερισμού, που ανάμεσα στ' άλλα υποσχόταν σχεδόν τον «μαρασμό του κράτους». Ήταν κι αυτό ένα συγκεκριμένο βήμα στον ταξικό ανταγωνισμό αν μπορούσε κανείς να το αντιληφθεί: αλλιώς ήταν μια τελετουργική αυτοκτονία του κρατισμού!

Ο (νεο)φιλελευθερισμός δεν θα μπορούσε παρά να βραχυκυκλώσει τις θεωρήσεις εκείνες που βασιζόνταν στην αντίθεση ανάμεσα σε κράτος και κοινωνία. Δυστυχώς ένα μεγάλο μέρος του κόσμου της αντιεξουσίας έμεινε προσκολλημένο σ' αυτό το εύκολο δίπολο, παρακολουθώντας το κράτος να «λιγοστεύει» (ή να παριστάνει ότι λιγοστεύει) όχι κάτω από τη δική της επίθεση... Και καθώς προχωρούσε η δεκαετία του '80 η αντιεξουσιαστική ανάλυση έχανε έδαφος και διεισδυτικότητα, όχι επειδή το κράτος έπαυε να είναι κατασταλτικό, αλλά επειδή, αντίθετα, «συρρικνούμενο» έμοιαζε όλο και πιο πειστικό ότι μόνο τέτοιο είναι! Εν τω μεταξύ όλο και μεγαλύτερο πεδίο της πραγματικής αναδιάρθρωσης (των κοινωνικών σχέσεων, προς όφελος του κεφάλαιου) έφευγε από το λογαριασμό, και κυρίως απ' τον αναλυτικό ορίζοντα της αντιεξουσιαστικής δράσης. Το αποτέλεσμα ήταν σκληρό: από τη μια μεριά η αντιεξουσία ξαναανακάλυπτε, όταν δεν είχε μπροστά της την αστυνομία, τη γοητεία της ελευθεριακότητας και την παρηγορία της πολιτιστικής διαφοροποίησης (πράγματα που εν πάσει περιπτώσει δεν ήταν αντικαθεστωτικά) – και από την άλλη λογαριαζε σαν δυνατότητες μάχιμης, συγκρουσιακής αυτοαξιοποίησης μόνο τις αναμετρήσεις με το εκτελεστικό του κράτους.

Και δεν είναι παράξενο που, κάποια στιγμή μέσα στη δεκαετία του '90, καθώς ο (νεο)φιλελευθερισμός βρισκόταν στα τελευταία του, αναγνωρίστηκε σαν αντίπαλος από την πλευρά τμημάτων της αντιεξουσίας στο γνωστό μοτίβο «ο νεοφιλελευθερισμός ενάντια στην κοινωνία». Χωρίς και πάλι να γίνονται ταξικοί προσδιορισμοί. Μόνο που αυτή η ιδέα ήταν κιόλας χρήσιμη στην έρπουσα νεοσοσιαλδημοκρατία...

Η προβληματική της εργατικής (ταξικής) αυτονομίας που έζησε την δική της χρυσή εποχή επίσης τη δεκαετία του '70 και μέχρι ένα σημείο τη δεκαετία του '80, «συμπίπτοντας» σε διάφορα σημεία με εκείνη της αντιεξουσίας, είχε απ' τη μεριά της άλλες δυσκολίες. Δεν έπαυσε από έλλειψη ταξικών κοινωνικών αναφορών, το αντίθετο. Έπαυσε από την ιστορική της καταγωγή. «Προικισμένο» με «αποσπóρι» δε του εργατισμού, η προβληματική της εργατικής αυτονομίας έσερνε στην πλάτη της πολιτικές πεποιθήσεις που ήλιπιζαν (αν δεν στόχευαν καθαρά) σε κάποιου είδους «κεντρική αναμέτρηση» με το κράτος, το γρηγορότερο δυνατόν. Κι εδώ βρισκόταν ένα καθοριστικό κενό: ενώ το σαμποτάζ (η μία από τις δύο βασικές προλεταριακές ανταγωνιστικές πρακτικές που θεμελίωσε θεωρητικά η προβληματική της αυτονομίας) θα μπορούσε ίσως να αναχθεί ως το σημείο μιας «μετωπικής» ταξικής αναμέτρησης με το κράτος, η αυτοαξιοποίηση (η άλλη πρακτική) είναι μοριακή, ποικιλότητα, πληθυντική. Ανάμεσα στην αποσταθεροποίηση του συστήματος, άρα την επίθεση σε συγκεκριμένους μηχανισμούς της κυριαρχίας, και την αποδιάρθρωση των κοινωνικών σχέσεων δεν θα ήταν αρκετό ένα +... Η προβληματική της αυτονομίας είχε μεν τη δυνατότητα να «παρακολουθεί» αυτές τις δύο πλευρές του προλεταριακού ανταγωνισμού: δεν βρήκε όμως τους τρόπους να τις συνθέσει. Ήταν έτσι καταδικασμένη να ταυτιστεί όχι μόνο με τις λαμπρές εφόδους αλλά και με τις δραματικές ήττες του προλεταριάτου στα '70 και '80. Τιμητική καταδίκη, οπωσδήποτε. Με μια οδυνηρή συνέπεια ωστόσο: τον κίνδυνο εκφυλισμού της μεθόδου σε ιδεολογία. «Αυτόνομοι»; Πώς; Ατομικά; Κατά βούληση;

Αν λοιπόν στις καλύτερες στιγμές της προβληματικής και της πρακτικής της αντιεξουσίας ανήκει η ψηλάφηση της μικροκλίμακας των σύγχρονων εξουσιών, στα πορίσματα της προβληματικής της προλεταριακής αυτονομίας ανήκει κάτι το ίδιο σημαντικό: το ελάχιστο πολιτικό μέγεθος (με την πιο πλατιά έννοια της λέξης «πολιτικό») για το οποίο είναι εφικτός ο κοινωνικός πόλεμος δεν είναι ο «άνθρωπος», ο «άνθρωπος και η ελευθερία του» ή ο «άνθρωπος και το μίσος του», ο αστός ή ο μικροαστός «άνθρωπος»... Αλλά η προλεταριακή συνείδηση, στις συλλογικές της εκφάνσεις, με τις αρνήσεις της, το μίσος της, τη δημιουργούμενη πρακτικά ελευθερία της.

Έστω. Όμως ούτε η «μικροκοινωνική της αντιεξουσίας» ούτε η «προλεταριακή αυτονομία» είναι κάτι συγκεκριμένο... Η πρακτική εμπειρία, μέσα από τον «πάγο» τόσο της καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης όσο και της παρούσας κρίσης, δείχνει ότι η συγκεκριμενοποίηση μπορεί να είναι μόνο ανταγωνιστική, δηλαδή έργο πολιτικό. Δεν υπάρχουν έτοιμες απαντήσεις σε ερωτήσεις που δεν έχουμε κάνει, απαντήσεις που μας περιμένουν να τις δρέψουμε... Δεν υπάρχουν πρακτικές προδιαμορφωμένες, έξω από την ιστορία, που περιμένουν απλά να τις τραβήξουμε μέσα. Μ' αυτήν την έννοια ούτε η μικροκοινωνική διάσταση της αντιεξουσίας ούτε η προλεταριακή αυτονομία βρίσκονται στην επόμενη γωνία της «αποκάλυψης». Οφείλουμε να συμβάλουμε στην κατασκευή τους, σαν κοινωνικά ταξικά υποκείμενα. «Μόνοι και μετά πολλών...»

Η ίδια πρακτική εμπειρία δείχνει απ' την άλλη πως τα εμπόδια δεν βρίσκονται μαζεμένα στους «συσχετισμούς της πραγματικότητας» - βρίσκονται κι εκεί, όχι μόνο εκεί. Γιατί η μεν ταξική πραγματικότητα είναι «υπό διαμόρφωση» αλλά εκείνο που παραμένει βαριδί είναι οι συμβιβασμοί με τις συνθήκες και τις βολικότητες του παλιού κόσμου.

Αυτή τη παράξενη συνθήκη (που σε ερεθίζει άγνωστε σύντροφε τάδε) για παράδειγμα: πως μπορεί να είναι κανείς βαθύτατα και ανάρτικα κοινωνικός σήμερα αν δεν είναι ταξικά «αντικοινωνικός»; Και για ποιούς είναι κοινωνική η «κοινωνία» του κράτους και του κεφάλαιου, σε όλες της τις εκφάνσεις;

ΚΟΙΝΟ
ΤΥΠΙΕΣ
(προς
τιμήν
του
άγνωστου
συντρόφου
τάδε)

Οι αγώνες στ' αμπάρια

Η μια μελέτη, του «ινστιτούτου οικονομίας κατασκευών», (ελληνικό αυτό...) λέει ότι για να βγει η δουλειά χρειάζονται εργάτες που να δουλεύουν 60 ώρες την βδομάδα. Η άλλη μελέτη, της «διεθνούς ολυμπιακής επιτροπής», λέει ότι για να βγει η δουλειά χρειάζονται εργάτες που να δουλεύουν 64 ώρες την βδομάδα. Και οι εργολάβοι προειδοποιούν (την κυβέρνηση) ότι θέλουν «εξάιρεση» από τους υπέρχαρτες εργασιακούς νόμους, ότι δεν μπορούν να πληρώσουν υπερφορές, διαφορετικά θα «ακριβύνουν» τα έργα. Τα μεγάλα έργα: η ολυμπιάδα της σκλαβιάς (που είναι διαρκής) χρειάζεται «καινούργια αγωνίσματα». Για να είναι η δουλειά τελειωμένη στην ώρα της.

Εξήντα ώρες την βδομάδα οικοδομή, αν υποθέσουμε ότι μία μέρα είναι «ρεπό» (και γιατί να το υποθέσουμε όμως;) σημαίνει δέκα ώρες την ημέρα. Εξηντατέσσερες σημαίνει σχεδόν έντεκα. Δουλειά μέχρι τελικής πτώσης.

Πρόκειται να «βρουν ντόπιους» για να δουλέψουν έτσι; Προφανώς όχι. Οπότε το κοινοτούμι ράβεται στα μέτρα «ξένων». Και επειδή είναι πολύ πιθανό ότι όσοι μετανάστες έχουν ενταχθεί ήδη στην «ελληνική αγορά» εργασίας έχουν πάσει χαμπάρι ορισμένα βασικά, και επειδή επίσης είναι δύσκολο να μαζευτούν τόσο δούλοι ένας ένας, η πρακτική συνέπεια των μελετών είναι να γίνει οργανωμένη εισαγωγή εργασίας. Από χώρες της ασίας μάλιστα, ώστε να μην υπάρχει περίπτωση «επικοινωνίας» των μπαντουστάν που θα φτιαχτούν εδώ με τον «έξω κόσμο». Ήδη, λένε, το κράτος της βόρειας κορέας έχει δείξει ενδιαφέρον να στείλει πειραχισμένο εργατικό δυναμικό της...

Θα είναι απόλυτα ξεφτυλισμένη (αν και δεν έχουμε κανένα λόγο να περιμένουμε κάτι άλλο) η «αντίδραση» των εδώ συνδικάτων, αν πάει άμεσα ή έμμεσα σε κάτι σαν «έξω οι ξένοι». Αυτός ο κόσμος, που προορίζεται να «πεθάνει στη δουλειά» για τον ελληνικό ολυμπιακό μεγαλείο, πρέπει να έρθει εδώ. Και ταυτόχρονα πρέπει να οργανωθεί με κάθε τρόπο «πολιορχία» των συνθηκών κάτω από τις οποίες θα τους αναγκάσουν να δουλέψουν. Υπάρχει χρόνος γι' αυτό.

Γιατί το «έξω οι ξένοι», πέραν του φασιστικότητας χαρακτήρα του, θα επιτρέψει στα αφεντικά να μηχανευτούν διάφορους χειρισμούς του θέματος: μπορεί να την βγούν και «ανθρωπιστικά». Αντίθετα, εκείνο που χρειάζεται (και πάντα χρειάζονταν) είναι (το λιγότερο) να τις πληρώνουν αυτές τις όμορφες ιδέες τους. Να τις πληρώνουν τους μετρητοίς, μέχρι τελευταία δεκάρα. Τους πονάει.

Να φέρουν λοιπόν τους «δούλους» που νομίζουν, κι αυτοί να σηκώσουν το κεφάλι. Κι αν οι ίδιοι φοβούνται (πράγμα λογικό, τουλάχιστον στην αρχή) να μπουν τα αφεντικά κάτω από την βία των εδώ εργατών. Όχι «έξω οι ξένοι» - μέσα οι ξένοι, και χωρίς καμμία υποτίμηση. Πώς το λένε οι γάλλοι της moulinex; Ή αυτό, ή πουμυ!

Η περίπτωση που αναφέρουμε έχει το «καλό» ότι είναι πολύ συγκεκριμένη. Συγκεκριμένα τα έργα που είναι να γίνουν, συγκεκριμένες οι εταιρείες που τα έχουν αναλάβει, συγκεκριμένα στα σημεία που θα φτιαχτούν τα γκέττο των κολασμένων. Αντε λοιπόν γενναία συνδικάτα: γίνετε, μια φορά τουλάχιστον, «οικονομίστικα» της προκοπής!

Πού ήταν στις 3:15 ο Παπαχρήστου;

H Scan Group, μέλος του ομίλου Delta Singlar, παρουσιάζει για πρώτη φορά στην Ελληνική αγορά ολοκληρωμένο πληροφοριακό Σύστημα Ελέγχου Πρόσβασης για μεσοί και μεγάλες επιχειρήσεις και υπηρεσίες. Μπορεί, αλλά και για εξειδικευμένες περιπτώσεις με αυξημένες ανάγκες ασφαλείας και ελέγχου.

Μ' αυτήν την απειλητική ερώτηση - γαϊνίωμα ξεκινάει η ολοσέλιδη διαφήμιση εταιρείας «ολοκληρωμένων συστημάτων ασφαλείας και ελέγχου πρόσβασης». Και συνεχίζει (καϊμένη Παπαχρήστου τί σου έμελλε να πάθεις):

...Με απόλυτη ασφάλεια, ευελιξία και προσαρμοστικότητα (όχι παίζουμε!) τα συστήματα ελέγχου της Scan Group μπορούν να καλύψουν όλες τις σχετικές ανάγκες - ανεξαρτήτως πολυπλοκότητας ή τομέα δραστηριότητας - και να εντάξουν όλες τις περιφερειακές εγκαταστάσεις κάτω από ένα κεντρικό σύστημα άμεσης εποπτείας και ελέγχου. Έκδοση και διαχείριση καρτών προσωπικού, ωρομέτρηση εργασίας, οπτική αναγνώριση εισερχομένων, έλεγχος οωματικών χαρακτηριστικών, διαχείριση επισκεπών, γραφική απεικόνιση καλυπτόμενων χώρων, αρχείο συμβάντων, συμπληρώνουν προαιρετικά το βασικό σύστημα.

Η αξιοποίηση της ήδη υπάρχουσας υπολογιστικής και τηλεπικοινωνιακής υποδομής της επιχείρησης, η δυνατότητα αναβάθμισης και επέκτασης καθώς και η σύνδεση με συστήματα διαχείρισης ανθρωπίνου δυναμικού (για αυτόματες προαγωγές ή απολύσεις υποθέτουμε!) αξιοποιούν την αρχική επένδυση και μειώνουν το χρόνο υλοποίησης της...

Αφού με τόσα κόλλα αφεντικό τον έχασες τον Παπαχρήστου, να σου πούμε εμείς τί έκανε στις 3:15. Είχε μπει στο δίκτυο και έβλεπε κρυφά big brother... Γιαυτό δεν μπορούσες να τον βρεις; είχε «κρυφτεί» στον κυβερνοχώρο.

Το κάτεργο γίνεται πιο «λογικό» αφεντικό αν μας αφήνεις πότε πότε να παρακολουθούμε ένα άλλο κάτεργο. Αυτό δεν το έχεις στα συστήματα ασφαλείας σου;

Ή λεφτά, ή πουμυ!

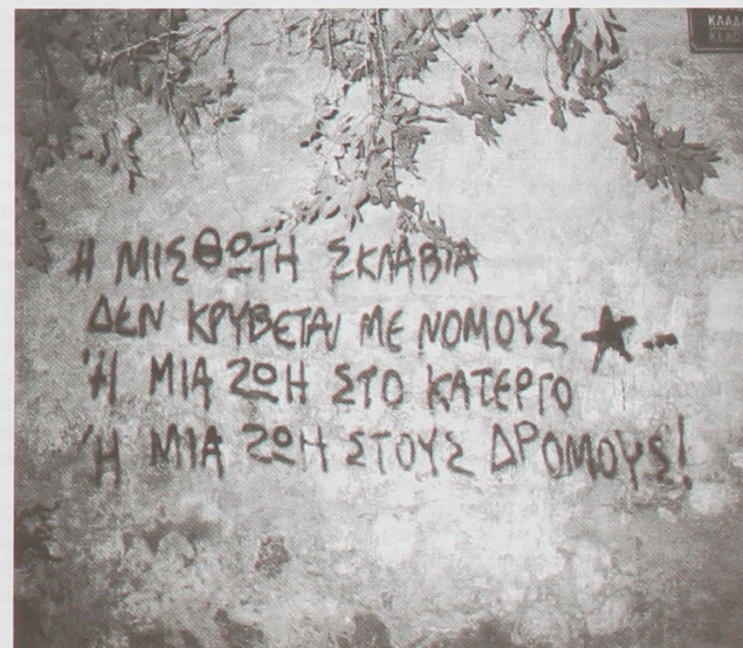
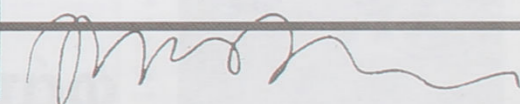
Στο Κορμέλ, στη βορειοδυτική γαλλία, τις πρώτες βδομάδες του νοέμβρη, οι εργαζόμενοι στο εργοστάσιο της moulinex πρέπει να το διασκέδαζαν: κατάληψη του εργοστασίου, παγίδευση του με φιάλες αστυλινης και άλλα υλικά της δουλειάς «τους», και... «ή λεφτά ή πουμυ»!!

Ο λόγος; Η moulinex χρεωκόπησε, και πούλησε τα εργοστάσια της στην εταιρεία seb - με προοπτική να κλείσουν τα περισσότερα. Από τους 8.800 συνολικά εργαζόμενους της moulinex οι 5.500 όδευαν στο λογιστήριο, για να εξοφληθούν τα της απόλυσής τους. Μην φαναστεί κανείς ότι η moulinex πήγε να κάνει παγαποντιά. Όλα σύμφωνα με το νόμο: μισθοί, επιδόματα, αποζημιώσεις. Αλλά...

...Οι εργαζόμενοι είχαν διαφορετική γνώμη. Άλλος 10 χρόνια στη φάμπρικα, άλλος 15, οι πιο πολλοί 20 και 25 («μα ζωή» που λένε...) θεώρησαν ότι τα «νόμματα» είναι λίγα. Κοστολόγησαν την απόλυσή τους 80000 φράγκα (4,16 μύρια δρχ.) στον καθένα - επιπλέον των «νόμμων» αποζημιώσεων. Επειδή οι εργοδότες δεν χάρηκαν μ' αυτούς τους υπολογισμούς, κατάληψη στο εργοστάσιο, και... «ή λεφτά ή πουμυ»!!

Στην εξέλιξη της κατάληψης, για να γίνουν προφανώς πιστευτοί ως προς τις προθέσεις τους, δεν δίστασαν ναβάλουν φωτιά σε μια αποθήκη - που έγινε στάχτη. Ο ριζοσπαστικός ρεφορμισμός σε πλήρη δράση! Γιατί εντάξει, δεν έχουν τίποτα επαναστατικό τα αιτήματα... αλλά, τουλάχιστον, δεν μασάνε τις πράξεις τους... (Ούτε ψάχνουν να βρουν τίποτα πιτσιρικάδες να κάνουν μπάχαλα... Τα κάνουν μόνοι τους και το εννοούν!)

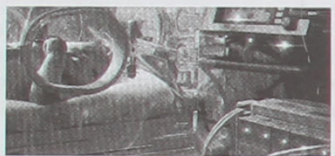
Από τη μια μεριά η διαρκής αναταραχή στα γκέττο των γαλλικών πόλεων... από την άλλη τέτοιου είδους διεκδικήσεις (δεν είναι η πρώτη φορά)... Μήπως το γαλλικό κράτος χρειάζεται μια μεγάλη «εθνική ιδέα»;

Δε λέγονται «Ομάρ» ή «Λάντεν» αλλά Αντινόρι και Ζαβός. Δεν είναι τριτοκοσμικοί αλλά ιταλοί και κύπριοι. Δεν είναι «τρομοκράτες» αλλά δόκτορες της γενετικής. Δεν είναι διαρκώς στην πρώτη γραμμή της δημοσιότητας αλλά το αξίζουν: βρίσκονται ήδη στη διαδικασία κλωνοποίησης ανθρώπων, το λένε και το φωνάζουν με κάθε τρόπο, και θα εισπράξουν κάτι περισσότερο από το ζεστό χειροκρότημα ή τις κατάρες.

Το «χαριτωμένο» της ιστορίας είναι πως πουθενά στον κόσμο η κλωνοποίηση ανθρώπων με σκοπό την δημιουργία «ολόκληρων» όντων δεν επιτρέπεται νόμιμα. Αλλά η δουλειά δεν χρειάζεται τίποτα τεράστιες εγκαταστάσεις. *Οπότε οι επιστήμονες αυτοί διατυμπανίζουν πως την ανθρώπινη κλωνοποίηση την έχουν ξεκινήσει σε μουσικά εργαστήρια.* Κάπου στον πολιτισμένο κόσμο προφανώς.

«Μουσικά εργαστήρια γενετικής μηχανικής...» συγκαταείτε τις αυτές τις τέσσερις λέξεις. Κάτι μας λέει ότι σημαίνουν περισσότερα από όσα φαίνεται.

Λέμε ότι επίσημα τουλάχιστον δεν επιτρέπεται πουθενά η κλωνοποίηση ανθρώπων με σκοπό την δημιουργία «ολοκληρωμένων» όντων - δηλαδή τη γέννηση παιδιών. Επιτρέπεται όμως η ίδια διαδικασία με σκοπό την «παραγωγή» βλαστοκυττάρων, των αρχικών κυττάρων της πρώτης φάσης στην κυτταρική διαίρεση (που ακολουθεί την γονιμοποίηση ενός ωαρίου). Τα βλαστοκύτταρα είναι αυτά που στη συνέχεια εξελίσσονται στα διάφορα όργανα κάθε οργανισμού. Η ελεγχόμενη παραγωγή ανθρώπινων βλαστοκυττάρων είναι το πρώτο βήμα για την παραγωγή επιμέρους ανθρώπινων οργάνων. Αν και είναι δύσκολο να φανταστείτε (προς το παρόν) την «παραγωγή σκυλιών» ή νεφρών, περί αυτού ακριβώς πρόκειται.

Το θέμα όμως, με την ευκαιρία, πάει πολύ πιο πίσω. Τι είναι το περιβόητο «φύλο»; Ως τώρα η τρέχουσα άποψη εστιάζει στα ανατομικά χαρακτηριστικά, και βασικά στα θεωρούμενα σαν γενετήσια χαρακτηριστικά. Συνεπώς τα «φύλα» ήταν κατ' αρχήν σεξουαλικότητες, και δευτερευόντως «ψυχολογίες» που

το αγοροκόριτσο νικάει την «επιλογή φύλου»

XX ή XY; Αγόρι ή κορίτσι; Οι βιοτεχνολογίες έχουν βάλει χέρι στην «επιλογή φύλου» των γονιμοποιημένων ωαρίων για θεραπευτικούς σκοπούς, πάντα! Υπάρχουν όντως κάποιες (ελάχιστες και σπάνιες) κληρονομικές παθήσεις που έχουν σχέση με το φύλο. Φαίνεται να μεταφέρονται σαν γενετικές προδιαθέσεις, μέσω των χρωματοσωμάτων, μόνο στο αρσενικό ή μόνο στο θηλυκό έμβριο. Συνεπώς - λένε οι βιοτεχνολόγοι - το «να προλαβαίνουμε το κακό» σημαίνει να προεπιλέγουμε το φύλο.

Εν τω μεταξύ αυτό που δεν λένε είναι ότι μια τέτοια εφαρμογή των τεχνικών τους δεν είναι καθόλου εμπορική. Τα λεφτά βρίσκονται στην «επιλογή φύλου» των πρωτοκοσμικών γεννήσεων με βάση τα χρώστα των γονέων - τον «οικογενειακό προγραμματισμό» τους δηλαδή. Κι εκεί, επειδή αυτή είναι η αγορά, έχουν αρχίσει να διαμορφώνεται ήδη μερικοί «ηθικοί νόμοι»: οτι, για παράδειγμα, δεν θα πρέπει να γίνεται επιλογή φύλου (αν δεν συντρέχουν ιατρικοί λόγοι) στο πρώτο παιδί μιας οικογένειας, οτι θα μπορεί να γίνεται στο δεύτερο αλλά μόνο υπέρ του «αντιθέτου» από το πρώτο παιδί φύλου, και οτι στο τρίτο παιδί θα μπορεί να γίνεται ελεύθερα αν τα δύο πρώτα είναι ένα κι ένα...

Το θέμα όμως, με την ευκαιρία, πάει πολύ πιο πίσω. Τι είναι το περιβόητο «φύλο»; Ως τώρα η τρέχουσα άποψη εστιάζει στα ανατομικά χαρακτηριστικά, και βασικά στα θεωρούμενα σαν γενετήσια χαρακτηριστικά. Συνεπώς τα «φύλα» ήταν κατ' αρχήν σεξουαλικότητες, και δευτερευόντως «ψυχολογίες» που

είχαν «εξηγήση» με βάση την σεξουαλικότητα. Μεταξύ αστείου και σοβαρού, μετά την «σεξουαλική επανάσταση» της δεκαετίας του '60, έγινε αποδεκτή η ύπαρξη και ενός «τρίτου φύλου»: των ομοφυλόφυλων, ανδρών και γυναικών.

Η αναγνώριση αυτή, όσο και όπως έγινε, ήταν σημαντική με την εξής έννοια: ότι έπαιρνε την έννοια του «φύλου» από την περιοχή της «φυσικής οικονομίας» (της αναπαραγωγής των ειδών και τα λοιπά) και την τοποθετούσε στην περιοχή της ελεύθερης επιλογής επιθυμιών και σεξουαλικότητας - όσο, εν πάσει περιπτώσει, ελεύθερη μπορεί να είναι αυτή η επιλογή στις «αναπτυγμένες» κοινωνίες. Αυτό έμοιαζε (κιαν τα κατάφερε πολύ καλά θα ήταν) να προιονίζει το κλαδί της ηθικής της αναπαραγωγής.

Αλλά οι βιοτεχνολογίες ξαναβουτάνε το θέμα από το σβέρκο, και το ξαναστριμώνουν στην «φυσική αναπαραγωγιμότητα» του ανθρώπινου είδους, αν και μεσολαβημένη αυτή τη φορά από την τεχνολογία. Στο επίπεδο των κυττάρων τα «φύλα» ξαναγίνονται 2 - ενώ οι «άλλες» σεξουαλικότητες γίνονται «κάποιο πρόβλημα» στα γονίδια. Εκεί λοιπόν που η (φανερά ή κρυφά) φασιστική ιδεολογία της «φυσικής οικονομίας» των φύλων είχε κλονιστεί κάπως από κοινωνικούς αγώνες, έρχονται οι βιοτεχνολόγοι να την ξαναθεμελιώσουν. Μπορούν να «διαλέξουν» αρσενικό ή θηλυκό, αλλά το κυριότερο είναι ότι *τις πουλάει και πάλι την παλιά ιδεολογία για το αρσενικό και το θηλυκό, σε νέα συσκευασία.*

Εκείνο που δεν πρόλαβε (ή, ίσως, δεν θέλησαν αρκετοί/ες) να γενικευτεί σαν

«συμπέρασμα» από την σύντομη πολιτική αναγνώριση του «τρίτου φύλου» είναι η αλήθεια πως ο καθένας και η καθεμιά μας «συνίσταται» κατά κάποιο τρόπο από ένα μίγμα ποιοτήτων που μόνο με το ζόρι και μεγάλη αφαιρετικότητα θα μπορούσαν να χωριστούν σε «αρσενικές» και «θηλυκές». Προφανώς δεν εννοούμε εδώ ποιότητες σχετικές με την αναπαραγωγή - αλλά το «τρίτο φύλο» αυτό ακριβώς έκανε (ή μπορούσε να κάνει) με ευρύτερη αξία: την αποσύνδεση των επιθυμητικών, ψυχολογικών, συναισθηματικών ποιοτήτων, και άρα των σχετικών «κρητριών», από την «μηχανική» της αναπαραγωγής.

Είμαστε, για να το πούμε αλλιώς, «αρσενικοί και θηλυκοί μαζί», ο καθένας, η καθεμιά, όχι επειδή έχουμε από ένα πούσο και ένα μουνί όλοι και όλες. Αλλά επειδή συνθέτουμε στοιχεία που στον διαχωρισμό τους και μόνο έχουν ταξινομηθεί σε «αρσενικά» και «θηλυκά»: ο καθένας, η κάθε μια, κουβαλάει δόσεις δύναμης και δόσεις αδυναμίας, τρυφερότητας και βίας, λογικής και θυμού, ενεργητικότητας και παθητικότητας, φόβων και γενναιότητας, όλα αυτά μαζί και όχι σαν «αντιφάσεις».

Οι βιοτεχνολογίες, και κυρίως η ιδεολογία τους που προελαύνει, προσπαθούν να ξαναθεμελιώσει ένα είδος «οντολογίας του φύλου» - και να μας στερήσει όλον τον πλούτο των συνθέσεων και των αντιθέσεων που η ζωή φτιάχνει για χάρη μας, των συνθέσεων και των αντιθέσεων που εμείς φτιάχνουμε για χάρη της ζωής. Δεν πρέπει να παραδοθούμε, δεν πρέπει να κάνουμε πίσω. Η αγορά θα «πλουτίσει» - εμείς θα φτωχύνουμε.

φάτε τη σκόνη του

Όχι, δεν το ξεκάσαμε - πώς θα ήταν δυνατόν; Ο ταχύτερος «διακοσάρης» στον κόσμο είναι έλληνας! Δεν το είχατε καταλάβει - ότι αυτή η χώρα βγάζει δρομείς ΑΑ κατηγορίας; Δεν το ξέρατε ότι υπάρχει πολύχρονη παράδοση σε πρωτίες στους δρόμους ταχύτητας; Δεν το ξέρατε ότι οι έλληνες είναι ικανοί για τα πάντα; Κι όμως: ο «προπονητής» του Κεντέρη (και της Θάνου, άλλης μεγάλης, παγκόσμιου βελγνεκούς, αθλήτριας στα 100μ.) είναι έλληνας. Άς πάνε λίγο πιο έξω από τα κουλουάρ. Όταν η Αθήνα «κέρδισε» την διοργάνωση των ολυμπιακών του 2004, στο περιθώριο των πανηγυρισμών, διάφοροι τεχνοκράτες του αθλητικού ιδεώδους έπεφταν με τα μούτρα στη δουλειά. Τώρα η Ελλάδα θα πρέπει να κερδίσει κάποιο χρυσό την πρώτη ή την δεύτερη μέρα των αγώνων - δήλωσε ένας απ' αυτούς (το κατέγραψαν στα ψηλά τους οι τότε εφημερίδες). Δεν ήταν προφήτης. Έβλεπε την υπόθεση χωρίς συναισθηματισμούς: πρέπει να κερδίσει κάποιο ή κάποια μετάλλια η οργανώτρια χώρα, για να μαζευτεί κόσμος (με παλμό!) στις κερκίδες. Το πράγμα έχει την δική του εμπορική λογική.

Κάποιος θα σκεφτεί τώρα ότι το «πολύ χαρτί» στη βιομηχανία του αθλητισμού δεν είναι στα εισιτήρια αλλά στην τηλεόραση. Αυτό είναι απόλυτα σωστό - με μία όμως βασικότητα προϋπόθεση: ότι οι κερκίδες που «δείχνονται» μέσω της τηλεόρασης δεν είναι άδειες ή απαθείς.

Κι ερχόμαστε έτσι στο «κρυφό» ζουμί: η τηλεοπτική μετάδοση των σπορ έχει ανάγκη την ζωντανή «ζέση» των κερκίδων. Για να γίνεται ο τηλεθεατής έμμονος δεν πρέπει να «νοιώθει» (στον καναπέ του σπιτιού του) μόνος. Χρειάζεται να βλέπει κόσμο να πανηγυρίζει, να χοροπδάει, να «γορτάζει» στη «γορπή» του αθλητισμού». Με δυο κουβέντες η τηλεοψία των σπορ χρειάζεται το «ζωντανό» κοινό για ντεκόρ. Διαφορετικά μεταφέρει την «εικόνα» μιας «παγωμένης αναμέτρησης» - που «κρύνει» και τον τηλεθεατή.

Συνεπώς οι έλληνες (όπως αντίστοιχα οι υπήκοοι κάθε διοργανώτριας χώρας) πρέπει να πάνε (αν όχι σε όλα) στα περισσότερα γήπεδα των ολυμπιακών αγώνων και πρέπει να πανηγυρίζουν... Για να συμβεί αυτό, με τη σειρά του, πρέπει να «έχουν ψηθεί» ότι «έχουν αθλητές πρώτης κλάσης» σε διάφορα αγωνίσματα, ότι «μπορούν να πάρουν μετάλλια», ότι αξίζει τον κόπο «να συμπαρασταθούν στους αθλητές τους». Οπότε, μοιραία, από μερικά

god save the company

Τις γιγαντοαφίσες (και την υπόλοιπη διαφημιστική καμπάνια) για την συλλογή τραγουδιών των Pink Floyd την είδατε - το πιθανότερο με βλέμμα αδιάφορο. Κι όμως: είναι ένα διπλό «σμπυτωμα»: αφενός του πόσο ενταγμένη είναι η ελληνική αγορά στο «επίμιο μητροπολιτικό «πεδίο» του κεφάλαιου, αφετέρου της γενικότερης κρίσης.

Η EMI, η βρετανική εταιρεία που ρίχνει (εν όψει χριστουγεννιάτικης καταναλωσης) στην αγορά το «πακέτο εοχθες» των Floyd είναι μια από τις μεγαλύτερες της μουσικής βιομηχανίας. Με μερικά «γερά» ονόματα στο στάβλο της. Υπολογίζεται ότι ελέγχει το 14% της παγκόσμιας αγοράς μουσικής.

Όμως αυτή η αγορά βρίσκεται παγκόσμια σε κρίση. Το πρώτο εξάμηνο της χρονιάς που τελειώνει οι πωλήσεις έπεσαν κατά 5% - και δεν φαίνε οι Ταλιμπάν (που δεν ακούνε μουσική) γι' αυτό... Απλούστατα η αγορά της μουσικής βιομηχανίας εμφανίζεται καθαρά συμπίπτωτα κορεσμού. Επιπλέον η ιστορία με το napster (που έκλεισε μεν αλλά έχει αντικατασταθεί από άλλα παρόμοια προγράμματα) έδειξε τα όρια του παραδοσιακού εμπορίου μουσικής: και οι καινούργιες τεχνικές δεν έχουν αναπτυχθεί ακόμα. Εν ολίγοις και η μουσική βιομηχανία έχει τα ζόρια του δικού της μερδικού από την γενική «κρίση υπερσυσσώρευσης».

Ειδικά η EMI ανακοίνωσε πρόσφατα πολύ άσχημα μαντάτα. Πέρυσι (2000) το πρώτο εξάμηνο είχε μικτά κέρδη 59,1 μύρια στερλίνες (σχεδόν 32 δις δρχ). Φέτος, το ίδιο διάστημα (πρώτο εξάμηνο 2001) είχε ζημιές 2 μύρια στερλίνες (πάνω από 1 δις δρχ). Μεγάλη καταράκιλα, χωρίς ορατό τέλος - και δεν μπορεί να χρεωθεί στον Λάντεν, γιατί έγινε πριν τις 11/9ου...

Η μόνη λύση (λύση «ανάσας» και όχι τίποτα περισσότερο) ήταν για την EMI να ρίξει στην αγορά το βαρύ πυροβολικό της. Ένα απ' τα καλύτερα «άλογά» της είναι οι Pink Floyd: επειδή το «ξαναζέσταμά» τους απευθύνεται σε μεγαλύτερες ηλικίες, που όλο και κάποια φράγκα έχουν (ακόμα) να ξοδέψουν... Ένα άλλο παρόμοιο «όνομα» είναι ο Τζάγκερ - ίσως το πάσχα δούμε να κυκλοφορούν τα best of the best των Rolling Stones.

Μερμερία δηλαδή. Προφανώς έτσι δεν λύνεται το πρόβλημα της μουσικής βιομηχανίας. Υπάρχει γενική πτώση στις πωλήσεις μουσικών cd, κι αυτό κατά ένα μεγάλο μέρος οφείλεται στην ευκολία με την οποία αντιγράφονται τα cd. Η επιστροφή προς τα πίσω (με κάποιον τρόπο «κλειδώματος» των κομματιών) θα ήταν πρόσκαιρη και αμφίβολης αποτελεσματικότητας λύση. Κι αυτό γιατί υπάρχουν ειδικοί (και πληθαίνουν οι μουσικοί που αμειβίζονται το καθεστώς της «πνευματικής ιδιοκτησίας») έτσι όπως το είχαν κατοχυρώσει οι εταιρείες, στη βάση του ότι κατείχαν το ολιγοπώλιο της διανομής. Κατά κάποιο τρόπο το internet και τα cdwriters έχουν κάνει την διανομή «do it yourself».

Πράγμα που σημαίνει (αυτό είναι εκτίμηση και όχι βεβαιότητα) ότι οι «παραδοσιακές» μουσικές βιομηχανίες ίσως αναγκαστούν να μετατοπίσουν το «κέντρο» των δραστηριοτήτων τους απ' αυτήν καθ' εαυτήν την διανομή των δίσκων σε άλλους τομείς: στην διαφήμιση, στα ραδιοφωνικά και τηλεοπτικά μέσα, καθώς και στις «πίστες», στα μέρη και στους τρόπους που η μουσική διασκέδαση παραμένει μαζική και εμπορική.

Ή να εφεύρουν κάτι καινούργιο.

(κυριολεκτικά...)

χρόνια πριν, κάποιοι αθλητές τους πρέπει να πετυχαίνουν «υψηλότατου» επιπέδου διακρίσεις. Είδατε που τίποτα δεν αφήνεται στην τύχη;

Σ' αυτό το σημείο έρχονται οι «κατάλληλοι άνθρωποι στην κατάλληλη θέση»: οι μάγοι προπονητές, που μεταμορφώνουν τα ασχημόπαπα του αθλητισμού σε χρυσούς κύκνους. Ο Ιακώβου (εθνικός προπονητής της άρσης βαρών) είχε - οκετικα - πο εύκολη δουλειά, εφόσον το ελληνικό κράτος φρόντισε να κάνει εθνικές μεταγραφές κάποια «ταλέντα» της (πρώην σοσιαλιστικής) άρσης βαρών. Το ίδιο σκοπεύει να κάνει και σε μερικά ακόμα «εξεζητημένα» αθλήματα, αν όψει ολυμπιάδας. Ο φίλος του Ιακώβου, ο Τσέκος, ανέλαβε πιο δύσκολο πόστο: τους δρόμους ταχύτητας.

Ο ίδιος δεν συσπίνεται καν σαν προπονητής. Όπως είπε σε οκετικά πρόσφατη συνέντευξή του, ήρθε στην Ελλάδα σαν αντιπρόσωπος φαρμάκων και συμπληρωμάτων διατροφής... Αλλά είχε την πατριωτική φλόγα του να βάλει τον ελληνικό αθλητισμό στη θέση που του αξίζει... Μιας και μοιραζόταν τον καιμό με τον Ιακώβου (πάντα κατά την συνέντευξή του) αποφάσισαν από κοινού να αλλάξουν τη ροή της αθλητικής ιστορίας....

Μην κάνει κάποιος, ύστερα απ' αυτά, την αφελή ερώτηση: *μα αν είναι «ταίριαστα» τα άλογα τότε γιατί δεν τα πάνουν στα αντιπομπή κοντρόλ;... Είπαμε: πρέπει... Είναι για «καλό σκοπό» το ταίρια: για την «εμπυχία των αγώνων». Μόνο αν ντοπάρεται κανείς για κακό, ιδιοτελή, πέραν των συμφωνημένων σκοπό κινδυνεύει να τον μαγκώσουν. Αλλιώς γίνεται ήρωας.*

Κατά συνέπεια, οι σκόνες και τα ροφήματα που δυναμώνουν τον Κεντέρη και την Θάνου (σίμερα, γιατί αύριο, θα δείτε, θα ζεπεταχούν κι άλλοι...) θα πρέπει να μοιραστούν σε όλο το λαό. Όχι μόνο να καρμαρώνει και να χειροκροτάει: αλλά να τρέχει κιόλας σε βολίδα, να σπκώνει βάρη σε βόδι, να μεγαλουργεί καθημερινά.

το κενό και το πλήρες (του αίματος)

Μια χαρακτηριστική περίπτωση «αγίου» προπαγάνδας που απλώθηκε με ομοιόμορφο και φυσιολογικό τρόπο στον δυτικό (βόρειο) κόσμο υπήρξαν οι διαφημιστικοί στην ουσία τους ψήθυροι για ένα είδος βόμβας που ήταν μεν γνωστό ότι υπάρχει στα οπλοστάσια των μεγάλων δυνάμεων, αντιμετώπιζόταν όμως (στην προ αφρισμένη εποχή) με δέος, ακόμα και με καταγγελλίες. Μιλάμε για τις βόμβες κενού, για την αναμενόμενη χρήση των οποίων είχαμε πάντως προλάβει να κάνουμε μια νύξη στο τεύχος 40 (25/9). «Είχαμε προλάβει» με την έννοια πως κάναμε μια λογική εκτίμηση της βίας που πρόκειται να εξαπολύσει ο κρατικός / καπιταλιστικός κόσμος. Εκείνο που δεν περιμέναμε ήταν η τόσο εύκολη συνηγορία όλων των μέσων μαζικής εξαχρείωσης στην ανανέωση της βαρβαρότητας.

Πρώτα πρώτα οι βόμβες αυτές έπαιναν να λέγονται «βόμβες κενού», αυτώματα και ακαριαία, μόλις άρχισαν να ρίχνονται στα κεφάλια των Ταλιμπάν. Ίσως για να μην υπάξουν τίποτα απίχτες συνειρμοί. Ονομάστηκαν από τα μήντια με το αρχικό όνομα του προσπέκτους που - ήλιου φαινότερο - μοίρασαν «για την πληροφόρηση του κοινού» οι ίδιοι οι κατασκευαστές τους: «μαργαριτοκόφτες» (daisy cutter) από το σχήμα του κρητινού που δημιουργούν (και όχι επειδή βόμβες μαργαριτές). Πολύ αθώα διάτρηση για ένα όπλο που είναι ισοδύναμης καταστροφικότητας και φονικότητας με μια (μικρή!) πυρηνική βόμβα: με το «πλεονέκτημα» ότι δεν είναι ραδιενεργό, ώστε να ανησυχούν οι οικολόγοι....

Δεύτερον, σαν «παράλληλος» πληροφόρησης (η «πλευρική γνώση» γίνεται σιγά σιγά ένα κοινότυπο πετζί...) μάθαμε πως τέτοιες βόμβες δεν χρησιμοποιήθηκαν μόνο από τους φώσους στην τετοετοσία πρόσφατα (όπου καταγγέθηκαν για χρήση απαγορευμένων όπλων...) αλλά και από τους αμερικάνους εναντίον του ιράκ. Πότε και πού;

Δείτε τώρα περί τίνος πρόκειται:

Η BLU - 82 Commando Vault είναι υπεραναβαθμισμένη εμπρηστική βόμβα ΝΑΠΑΑΜ, του είδους που χρησιμοποιήθηκαν κατά κόρον στο Βιετνάμ, εναντίον ανθώπων και φύσης. (Να θυμηθείτε πως βόμβες ΝΑΠΑΑΜ πρωτοεργήθηκαν παγκόσμια και βελτιώθηκαν το 1948 και το 1949 εναντίον των ανταρτών στον ελληνικό «μεφίλιο»...)

Το εμπρηστικό υλικό της κάθε μιας είναι 5,5 τόνοι μίγματος νιτρικού αμμωνίου και ρινοϊατών αλουμινίου. Καθώς εκρηγνύεται το μίγμα δημιουργείται μια πύρινη μπάλα που διαστέλεται με υπερηχητική ταχύτητα, πυρολύοντας έκταση εκατοντάδων μέτρων. Η πίεση της έκρηξης, στην «επιφάνεια» της σφαιρικής λάβας, είναι 30 φορές μεγαλύτερη από την ατμοσφαιρική πίεση, φτάνοντας τα 30 κιλά ανά τετραγωνικό εκατοστό. Ένα ανθρώπινο

σώμα που δεν είναι κρυμμένο θα δεχτεί λάβα ανακατεμένη με μεταλλικά ρινοϊατα «βάρους» πάνω από 800 κιλά...

Ταυτόχρονα, καθώς διαστέλεται αυτή η πύρινη μπάλα καίγοντας τα πάντα, δημιουργεί στο εσωτερικό της «κενό αέρα» (εξού και το όνομα βόμβα κενού) που διαστέλεται επίσης διαρκώς, ενώ καινούργιος αέρας εισρέει βίαια για να καλύψει το κενό δημιουργώντας στροβίλους σκόνης σε σχήμα πυρηνικού μανταριού.

Όσοι γλιτώσουν από τα καθολικά εργαλεία και δεν ψηθούν ζωντανό, σκατεύονται από το απότομο κενό του αέρα και την υποπίεση. Οι τυπικοί τραυματισμοί που προκαλεί αυτή η βόμβα είναι διάσειση, τύφλωμα, σπάσιμο των τυμπάνων των αυτιών, εσωτερικά εργαλεία και σκάσιμο των πνευμόνων, πολλαπλές εσωτερικές αιμορραγίες, καταστροφή διάφορων εσωτερικών οργάνων. Το «πρότρημα» τέτοιων τραυματισμών είναι πως τα στρατιωτικά νοσοκομεία εκπορεύει δύσκολα μπορούν να κάνουν τις αναγκαίες διαγνώσεις (ελλείψει εξοπλισμού) και ακόμα δυσκολότερα να περιποιηθούν έγκαιρα τέτοιου είδους τραυματισμούς. Οι τραυματίες είναι καταδικασμένοι να πεθάνουν αβοήθητοι με βασανιστικό τρόπο.

Είναι ούγουρο πως αυτές οι βόμβες προκάλεσαν εκατόμβες νεκρών και σκακατεμένω μεταξύ των Ταλιμπάν. Επειδή όμως είναι ένα λαμπρό όπλο, με μέλλον (ειδικό εναντίον καταφυγίων και σπληνών λένε...) σε κάθε αναβαθμισμένο οπλοστάσιο, δεν «εμφανανίσθησαν» παρά το πλήθος δημοσιογράφων και φωτορεπόρτερ ειδικών ανθρωπών (στρατιωτών, σύμφωνα) καρβουνοιασμένων ή να σέρνονται αιμορραγώντας από παντού... Ίσως γιατί θα θυμίζαν στο μέσο βορειοκαπιταλιστικό κοινό ποιάς είναι ο βάρβαρος.

Για να εμποδιστούν δε διαρροές τέτοιων «κακών ειδήσεων» ένας πύραυλος κατέστρεψε τις εγκαταστάσεις του καναλιού Αλ Τζαζίρα στην Καμπούλ. «Κατά λάθος».

Ευνόητο είναι πως αφού το κανάλι δεν ήταν του Μιλόσεβιτς, ούτε κανενός άλλου χριστιανού, τόσο το κοινό όσο και οι πληροφοριοδότες του, αντιμετώπισαν το θέμα με την δέουσα αυτοσυγκράτηση.

(Οι σφαγές που διεκπεραιώθηκαν στο αφγανιστάν με την άμεση συμμετοχή του αμερικανικού στρατού, και με την ήπια «σηγήριση» του πολιτισμένου κόσμου στο σπινόλο του, ασφαλώς και θα «περιορίσουν την τρομοκρατία»...)

Η δύναμη της «βόμβας - μαργαριτά»

Την βόμβα που πέφτει σε θύλακις Πλευρικής Εξέλιξης Βόμβας αναπτύσσονται εναντίον στόχων των Ταλιμπάν στο Αφγανιστάν.

Πύρινη βόμβα
Η βόμβα και η πολλαπλή ορμή της «κένου» αέρα που δημιουργείται από την έκρηξη της βόμβας.

Η βόμβα σπάζει με τη βοήθεια των πυροφωτιστών.

Η βόμβα σπάζει με τη βοήθεια των πυροφωτιστών.

Η βόμβα σπάζει με τη βοήθεια των πυροφωτιστών.

Η βόμβα σπάζει με τη βοήθεια των πυροφωτιστών.

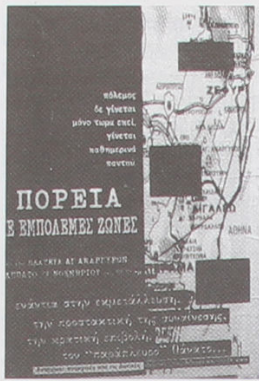
Πρόσφατες νίκες Βόρειας Συρίας

Κατακτάει 6 χωριά στην περιοχή της βορειοδυτικής Συρίας. Το στρατό έχει κερδίσει 7 χωριά στην περιοχή της βορειοδυτικής Συρίας.

Βόμβα Μαργαριτά BLU-82
Βάρος: 6.800 κιλά
Μήκος: 5,17 μ. (πλάτος: 1,24 μ.)
Βαρυμετρικός ανιχνευτής: 1.500 μέτρα
Γραμμή: 2.175 μ. (παραπέτασμα: 200 μ.)
Επιχειρησιακή απόσταση: 2.000 μέτρα
Επιχειρησιακή απόσταση: 2.000 μέτρα
Επιχειρησιακή απόσταση: 2.000 μέτρα
Επιχειρησιακή απόσταση: 2.000 μέτρα

Πηγή: Jane's Intelligence Group

Το στρατιωτικό κομμάτι πάνω, ή κάποιο παρόμοιο, μπορεί να το πήρε κάποιον το μάτι σας. Δε λερώνει, δε ματώνει, είναι ένα κι ένα για τους φιλομαθείς βόρειους. Το πήραμε από εφημερίδα που εκφράζει τον μέσο (ελληνικό) «αντιμερικανικό σκεπτικισμό». Όμως άλλο αυτό, κι άλλο ο θαυμασμός στην τεχνολογία. Δεν συμφωνείτε;

Με επιτυχία, παρά τον δύσκολο καιρό, έγινε στις 24/11 πορεία στις εμπόλεμες ζώνες με μηχανάκια από τους Αγίους Ανάργυρους στο Ζεφύρι, στο Αιγάλεω κι ως το Πέραμα. Η πορεία οργανώθηκε από αναρχικές και αναρχικούς των δυτικών συνοικιών της Αθήνας και του Πειραιά.

Πιο κάτω είναι αποσπάσματα από την προκήρυξη που κυκλοφόρησαν (η επιλογή δική μας).

Ποιά είναι τα όρια του πολέμου;

Πόλεμος. Σήμερα το μυαλό πάει στο Αφγανιστάν. Χτες, στη Γιουγκο-

σλαβία. Παλιότερα στο Ιράκ. Ανάλογα με το κεντροβόριο του ηθλοεπικού φακού. Αλλά το αίμα και τα δάκρυα θρόνουν εξίσου σε χίλες δυο γωνίες αυτού του πλανήτη. Από τη λιμοκτονία και τις σφαγές που θερίζουν την Αφρική μέχρι τα τάγματα θανάτου που δολοφονούν στη Λατινική Αμερική. Πάντα με τον ίδιο στόχο: τον υποβιβασμό των ανθρώπων σε αντικείμενα προς όφελος της εξουσίας.

... Πέραμα, Ζεφύρι, Αγ. Σπυριδωνας. Περιοχές στα δυτικά της Αθήνας και του Πειραιά που υπενθυμίζουν, όπως και τόσες άλλες, ότι η ταξική διαίρεση και οι κάθε είδους διακρίσεις δεν έπαψαν ποτέ να διαπερνούν αυτή την κοινωνία. Που δείχνουν ότι «πρόδοξο» σημαίνει τον σφετερισμό του χρόνου, της ενέργειας, των σωματιών χιλιάδων ανδρών και γυναικών... Στο Ζεφύρι, οι τουργάνοι κάτοικοι διακινούν τα κάθε είδους λαθραία μαζί με τις στιγματισμένες τους φρυούρες σε ένα κοινωνικό σχηματισμό έτοιμο να τα καταβροχθίσει. Στον Αγ. Σπυριδώνα Αιγάλεω, οι Ιρακινοί και οι Πακιστανοί μετανάστες δίνουν πάμπαν στην εργασία τους για τα ντόπια αφεντικά και τις δραστηριότητες της περιοχής, αλλά τώρα θα βρεθούν για άλλη μια φορά στο στόχαστρο της καχυποψίας και των διώξεων για χάρη της «ασφάλειας». Και στο Πέραμα, η ζωή κυλάει συμπεριλαμβανόμενοι από τον κυνισμό των απολύσεων, στους ρυθμούς των εργοταξίων που έχουν κάνει την πόλη μια βρώμικη φάμπρικα.

Για την κυριαρχία οι υπήκοοι αυτών των περιοχών δε μετράνε και πολύ. Αν δολοφονηθεί κάποιος από αυτούς «σύμφωνα με τον νόμο» δεν πρόκειται να ξεσπάσει κάποια κοινωνική κρίση! Αν λένε εργάτες σκοτωθούν, όπως στο Πέραμα πριν λίγο καιρό, επειδή εταιρείες και κράτος συστηματοποιούν τους κανόνες ασφαλείας για να ριξουν το κόστος, τα άρθρα και οι υποσχέσεις εκ των υστέρων θα διαφυλάξουν την ανθρωποφάγα ομαλότητα από πιθανά ξεσπάσματα. Αν στο Ζεφύρι οι αστυνομικοί σε ένα μπλόκο πυροβολήσουν κάποιον γιατί δεν σταμάτησε, οι κάμερες, τα σχέδια ενσωμάτωσης και οι διμοιρίες θα τιθασεύσουν τους αποκλεισμένους μέσα στα γκέτο τους.

Η βία του κεφάλαιου και του κράτους εφαρμόζεται ανεμπόδιστα γιατί απέναντί της έχει ένα ελεγχόμενο κοινωνικό πεδίο... Όσο η συνείδηση του κοινωνικού ανταγωνισμού, το νήμα της μαχόμενης αλληλεγγύης δε συνενώνουν τους καταπιεσμένους, το κάθε κοινωνικό κομμάτι που συνθλίβεται από τις κυριαρχικές επιλογές θα δίνει απλά μερικές «άδοξες» αγμιχίες. Θα μετράει τις απώλειές του, ενώ οι εξουσίες θα ετοιμάζουν τις επιθέσεις τους απέναντι στην καχεξία των συνειδήσεων και των αγώνων.

Στις 30/11 έγινε διαδήλωση στην περιοχή των Πατησίων, με κεντρικό σύνθημα η ελληνική κοινωνία σημάδεύει - οι μπάτσοι ετελούν, ύστερα από την εν ψυχρώ δολοφονία νεαρού μετανάστη από την αλβανία. Την διαδήλωση είχε καλέσει ομάδα συντρόφων/τρισών. Ακολούθησε μικρό απασπασμα από την προκήρυξη που μοιράστηκαν στα ελληνικά και τα αλβανικά.

Την Τετάρτη 21/11 οι μπάτσοι ριζόπουλος δολοφονεί τον 20χρονο αλβανό μετανάστη Σεντγκάγκ Σελκίνου, πυροβολώντας τον εξ' επαφής στο κεφάλι. Η αιτία μία: HTANE AALBANOΣ. Αυτό έφτανε.

Πόσες δεκάδες όπλα μπάτσων και αγανακτισμένων μικροαστών «εκπυροκρότησαν» από τις αρχές της δεκαετίας του '90, τότε δηλαδή που η ελλαδίτσα άρχισε με γοργά βήματα να γίνεται ελλαδάρα, έως σήμερα, ποτέ δεν πρόκειται να μάθουμε. Με θύματα στην πλειοψηφία «ξένους» εργάτες - μετανάστες...

ΠΙΣΩ ΚΑΝΝΙΒΑΛΟΙ - ΕΙΜΑΣΤΕ ΟΛΟΙ ΑΛΒΑΝΟΙ

83 ΑΝΑΡΧΙΚΑ

Ένα από τα βασικά ζητήματα που η πλειοψηφία των αυτοδιαχειριζόμενων χώρων θίγουν στα πρώτα τους κίολας βήματα, είναι το ζήτημα της επικοινωνίας και των κοινωνικών σχέσεων. Εξαρχής, τις περισσότερες φορές, τίθεται σαν άμεσος στόχος η δημιουργία σχέσεων αδιαμεσολάβητων, ενάντια σε κάθε είδους ρόλους και ιεραρχίες, που αν μη τι άλλο θα μπορούσαν να σταθούν ανταγωνιστικές, ικανές να αντιμετωπίσουν με πολεμική διάθεση το πλέγμα κοινωνικών σχέσεων της κυριαρχίας, όπου κάθε κίνηση, κάθε λέξη, κάθε ματιά, είναι καταδικασμένες να θυσιαστούν στο βωμό του εμπορεύματος.

Στόχος θεμιτός προφανώς, δύσκολος όμως στην πραγμάτωσή του - γιατί όσο ειλικρινείς κι αν είναι οι προθέσεις των υποκειμένων τέτοιων εγχειρημάτων, είναι γνωστό πως ο δρόμος για την κόλαση είναι στρωμένος κι από τέτοιους. Δεν είναι μόνο το γεγονός ότι τέτοιοι χώροι έρχονται να απαντήσουν σε ελλείψεις που έτσι κι αλλιώς αφορούν σε ένα πολύ μικρό μέρος (τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά) της καθημερινής ζωής. Αυτή είναι μια διαπίστωση που αν και είναι αρκετά σημαντική και χρήσιμη σε πρώτη φάση για να ξεκαθαρίσουμε στο μυαλό μας το πόσο μακριά μπορούμε να φτάσουμε τελικά τα εγχειρήματα των αυτοδιαχειριζόμενων χώρων, δεν αρκεί από μόνη της για να δώσει τις κατάλληλες απαντήσεις σε μια σειρά υπαρκτών προβλημάτων που διαπερνούν κάθετα την πλειοψηφία τους - γιατί ακόμη και σε σχέση με αυτό το απλό φαινομενικά ζήτημα της λειτουργίας ενός αυτοδιαχειριζόμενου χώρου, είναι πολλές οι αδυναμίες που μπορούν να εντοπιστούν.

Ας επιχειρήσουμε μια πρώτη προσέγγιση του ζητήματος. Αυτοδιαχείριση λοιπόν αλλά σε σχέση με τί. Προφανώς το γεγονός ότι κάποιοι άνθρωποι επιλέγουν από κοινού να διαχειριστούν κάποιο χώρο συλλογικά, αντί να τρώνε τις σάρκες τους δεξιά κι αριστερά είναι σε πρώτη φάση θετικό. Στο βαθμό όμως που αυτοί δεν επιχειρούν να προσδιορίσουν ποια θα είναι ακριβώς τα περιεχόμενα και οι όροι αυτής της από κοινού διαχείρισης, είναι λίγο αμφίβολο το πόσο μέλλον μπορεί να έχει το εγχείρημα στο οποίο συμμετέχουν. 'Η καλύτερα το πόσο «πολιτικό», αντιεραρχικό και αδιαμεσολάβητο θα παραμείνει. Γιατί το λέμε αυτό: τα στέκια δεν είναι οι οάσεις ελευθερίας στο κάτεργο της μητρόπολης. Αποτελούν κι αυτά, θέλουν δε θέλουν, μέρος του κάτεργου και το πόσο ανταγωνιστικά θα μπορούσαν να κινηθούν, σίγουρα επηρεάζει τους όρους που συνεχώς διαμορφώνουν τη ζωή μέσα σ' αυτό. Βρίσκονται ακόμη και χωρίς καν να το επιδιώκουν, σε μια διαρκή διαδικασία σύγκρουσης χαμηλής έντασης, που σε καμμία περίπτωση δεν μπορεί να διεξαχθεί άνευ όρων. Καμμία σύγκρουση δεν διεξάγεται άνευ όρων. Πολύ περισσότερο όταν σε αυτή διακυβευόνται στάσεις ζωής εκ διαμέτρου αντίθετες από αυτές που επιβάλλει η κυριαρχία, στάσεις ζωής που μάλλον αντιμετωπίζονται εχθρικά από την πλειοψηφία της κοινωνίας.

Τα παραδείγματα μάλλον είναι περιπτά. Τα εγκλήματα που έχουν διαπραχθεί σε βάρος των μεταναστών για παράδειγμα τα τελευταία δέκα χρόνια, φτάνουν και περισσεύουν για να πείσουν και τον πιο αφελή πως η πλειοψηφία της ελληνικής κοινωνίας μάλλον ψιλογουστάει τον επεκτατισμό των αφεντικών της. Δε θα επεκταθούμε σ' αυτό το ζήτημα. Αυτό που κρατάμε είναι πως στις παρούσες συνθήκες, ακόμη κι αν αυτός ο επεκτατισμός «δεν αφορά άμεσα» τους παραπάνω χώρους, αναιρεί σε μεγάλο βαθμό τους λόγους ύπαρξής τους. Κι αν ακόμη δεν είναι στις προθέσεις του να τους εξαφανίσει από το χάρτη, το μόνο μέλλον που μπορεί να τους επιφυλάσσει είναι αυτό του ξεπεσμένου γελωποποιού που θα δίνει έναν άχρο άχρο όσο και επικίνδυνα συνένοχο ρόλο; Ελπίζουμε πως κανείς, αν και η δική μας αρχική πρόθεση μάλλον δε φτάνει. Πρέπει να δοθούν απαντήσεις, κι όσο πιο άμεσα δοθούν τόσο το καλύτερο. Οι ίδιες οι αντικειμενικές συνθήκες μας αναγκάζουν περισσότερο από ποτέ άλλοτε να γίνουμε συγκεκριμένοι: και απotelesματικοί.

Η αυτοδιαχείριση στο όνομα «της ελευθερίας και του αυθορμητισμού» έχει πεθάνει: γιατί ο μύθος του αυθορμητισμού έχει εδώ και καιρό καταρρεύσει. Όχι μόνο επειδή οι ίδιες οι αντικειμενικές συνθήκες (η προλεταριοποίηση των μητροπολιτών με τους χειρότερους όρους) τον ξεπέρασαν και τον έκαναν να φαντάζει γραφική ανάμνηση μιας ένοχης «παιδικότητας». Αλλά επειδή στον πυρήνα της έννοιας αυθορμητισμός βρίσκονταν και βρίσκονται ριζωμένες όλες οι απλουσιεύσεις και μεταφυσικές για τις κοινωνικές σχέσεις. Τα υποκείμενα, είτε βρίσκονται σε ένα στέκι, είτε στο κέντρο της ιστορίας, δρουν συνειδητά και την ίδια ακριβώς στιγμή εκφράζουν όχι μόνο τους εαυτούς τους τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή αλλά και όλες εκείνες τις διεργασίες και εμπειρίες που με τον έναν ή άλλον τρόπο τα επηρεάζουν χωρίς απαραίτητα να τα καθορίσουν αποφασιστικά. Η συλλογικότητα που λειτουργεί κάποιον αυτοδιαχειριζόμενο χώρο προφανώς δεν είναι το αποτέλεσμα κάποιας αγνώστου προελεύσεως παρθενογέννησης αλλά είναι ιστορικά και κοινωνικά προσδιορισμένη. Το ίδιο και οι σχέσεις που τη χαρακτηρίζουν. Γιατί ακόμη κι εκεί που υποστηρίζεται ότι με κανέναν τρόπο δεν υφίσταται οποιαδήποτε δομή στις σχέσεις, ειδικά εκεί αυτή είναι περισσότερο παρούσα από οπουδήποτε αλλού: εκεί που απουσιάζουν οι όροι και τα περιεχόμενα συνύπαρξης στο όνομα του αυθορμητισμού, σ' αυτό ακριβώς το σημείο εδραιώνεται απολυταρχικά το καθεστώς της «παρέας» και της οικειότητας που τη χαρακτηρίζει. Αυτή η οικειότητα αν και αρχικά θεωρείται σαν μια προσπάθεια για τη δημιουργία ενός καλύτερου κλίματος, λιγότερο επίσημου και αποξενωμένου, στην πραγματικότητα τις περισσότερες φορές επιτυγχάνει το ακριβώς αντίθετο αποτέλεσμα. Το να πας σε ένα στέκι και να βρεις ανθρώπους άγνωστους σε σε ένα συμπεριφέρονται με τη μεγαλύτερη οικειότητα, είναι το ίδιο αποτρεπτικό όσο το να πηγαίνεις σε ένα χώρο που κυριαρχείται από κανόνες και διαταγές. Στην πραγματικότητα δεν υπάρχει καμιά ομάδα που να χαρακτηρίζεται από παντελή έλλειψη δομής στις σχέσεις της. Αυτές που επιφανειακά φαίνονται ασυγκρότητες, κατά βάθος χαρακτηρίζονται από μια κρυφή και υπόγεια σχέση βασισμένη στη φιλία: μια φιλία που αν και είναι θεμιτή, είναι προβληματική στο βαθμό που θέτει σε δεύτερη μοίρα τους πολιτικούς σκοπούς της ομάδας.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα για όλα τα παραπάνω (αν και ακούγεται λίγο παράδοξο) αποτελεί η πλειοψηφία των πάρτυ. Για την ακρίβεια εκείνο το είδος των πάρτυ που είναι υπερβολικά σκοτεινά για να δεις, πολύ θορυβώδη για να ακούσεις και ασφκτικά πολύκοσμα για να χορέψεις. Αν και γίνονται στο όνομα της κοινωνικότητας, στην πραγματικότητα λειτουργούν ως τέτοια μόνο γι αυτούς που από πριν έχουν αναπτύξει. Οι υπόλοιποι είναι αναγκασμένοι να δώσουν μάχη για να καταφέρουν να επιπλεύσουν σ' αυτό το φουρτουνιασμένο κοινωνικό πέλαγος. Δεν υπάρχουν όροι και η βραδιά δεν έχει δομή. Ο καθένας πρέπει να τα καταφέρει από μόνος του για να κάνει αυτό που θέλει. Στην αντίθετη περίπτωση είναι αναγκασμένος να διαλέξει ανάμεσα στο να περάσει το υπόλοιπο μόνος, με ένα άδειο ποτήρι στο χέρι ή να ανταχθεί όπως όπως στην πρώτη παρέα που θα του φανεί κάπως συμπαθητική. Η παραπάνω εικόνα αν και δεν είναι αντιπροσωπευτική για όλα τα πάρτυ, νομίζουμε πως κάνει αρκετά ξεκαθαρό το πόσο «κοινωνικές» μπορούν να είναι κάποιες δραστηριότητες όταν τα υποκείμενα δεν έχουν προσδιορίσει με σαφήνεια τα όρια μεταξύ του ιδιωτικού και του δημόσιου χώρου. 'Η καλύτερα όταν ακόμη και εν αγνοία τους, στην προσπάθειά τους να είναι όσο πιο «κοινωνικά» και «ανοιχτά» γίνεται, επιτυγχάνουν το ακριβώς αντίθετο αποτέλεσμα: την απομόνωση και την ανακύκλωση σχέσεων που μοιραία τα οδηγούν στην αυτοκαταστροφή.